
This is the **published version** of the article:

Valdivia Font, Miquel; Femenia Pedrós, Pilar. Què ha passat aquí?. Aprenentatges significatius a la SD "Les nostres llengües". 2019. 146 p.

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/209940>

under the terms of the license

Universitat Autònoma de Barcelona

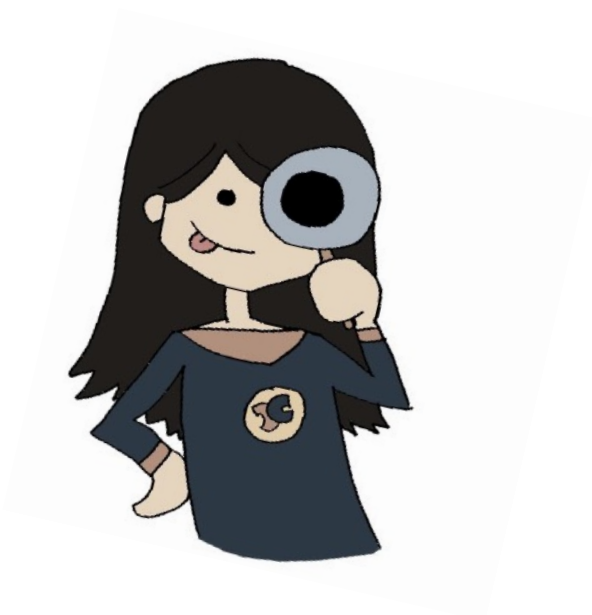
Màster de Formació del Professorat

Llengua Catalana i Espanyola

Treball de Final de Màster

Què ha passat aquí?

Aprenentatges significatius a la SD *Les nostres llengües*.

Autor: Miquel Valdivia Font (G4)

Tutor: Pilar Femenia Pedrós

Lliurat: 6/VI/2019

Defensa: 13/VI/2019

ÍNDEX

0.	Introducció	2
1.	Marc Conceptual	3
2.	Context d'Experimentació	5
3.	Objectius d'Investigació	9
4.	Metodologia	10
5.	Anàlisi de dades	11
5.1	Estudi de cas	11
5.2	Els materials: significativitat	17
5.3	El joc	22
6.	Conclusions	25
7.	Bibliografia	29
8.	Annexos	30

0. Introducció

Les darreres dècades han suposat un canvi substancial pel que fa a la recerca en l'àmbit de l'ensenyament i de la didàctica. Tradicionalment, investigació i docència han operat en àmbits diferenciats: ni s'establien sinergies entre les dues activitats ni els actors n'eren els mateixos (Latorre 2003). De fet, les noves propostes retreuen a la posició tradicionalista el fet que l'objectiu de la recerca educativa es limità a confegir teories sobre l'educació i no fes pas propostes per a la millora de la pràctica educativa per així, en conseqüència, aprofundir en la comprensió dels processos d'ensenyament-aprenentatge per proposar activitats i materials òptims pel propòsit educatiu. Aquest canvi passa per desplaçar el focus d'atenció dels professors als alumnes, tot fent-los protagonistes dels aprenentatges (Onrubia 2002). Aquest treball s'emmarca en aquesta nova concepció de l'educació i pren la recerca-acció com a metodologia de recerca: “[...] *la enseñanza se concibe como una actividad investigadora y la investigación como una actividad autoreflexiva realizada por el profesorado con la finalidad de mejorar la práctica*” (Latorre 2003:9). Deixam així en un calaix el guix i el currículum i ens posam les ulleres de l'investigador.

Aquesta petita recerca neix arran de dues estades a l'Institut La Pineda i de l'experimentació d'una seqüència didàctica (SD) en un únic curs de primer d'ESO. Podem situar el naixement de la SD en la primera estada (11/XI - 30/XI) que passàrem amb el grup. Durant aquelles dues setmanes identificàrem tres problemes greus en el grup que comprometien l'actuació del docent: (i) ús mínim de la llengua catalana (ii) actituds de rebuig envers la llengua i (iii) comportament disruptiu del grup. Volent incidir en aquests tres aspectes, elaboràrem la SD “Les nostres llengües” i l'experimentàrem amb el grup en tornats al centre.

El focus d'investigació d'aquest treball és la intervenció docent. Com que un dels principals problemes del grup era el comportament i el clima d'aula¹, era necessari que la nostra intervenció intentàs adreçar aquesta situació. Així, programàrem una primera sessió dedicada únicament a treballar el comportament a l'aula a través del joc. Prèviament, havíem decidit que el centre d'interès de la SD fos la diversitat lingüística per tal d'intentar incidir en els altres problemes que hi havíem identificat. L'experimentació de la SD fou satisfactòria, però passà quelcom que no esperàvem. En Lluc², un dels alumnes que a la primera estada de pràctiques s'havia mostrat més reticent a la feina, disruptiu i poc participatiu, hi excel·lí. El comportament canvià notablement i s'implicà en el projecte treballant de valent. Donada aquesta situació ens demanam: què ha passat, aquí?

¹ Consultar Doc. 1 i Doc.7 als Annexos per tal de fer-se'n una idea.

² Hem canviat el nom de l'alumne per tal de preservar-ne l'anonimat.

L'objectiu principal de la nostra recerca és esbrinar quins han estat els factors que han fet que l'alumne assolís un nou rol a l'aula i en el seu aprenentatge. N'és tan evident la transformació que és necessari trobar els elements que l'han feta possible. D'aquesta manera, podrem tal vegada proposar actuacions i activitats vàlides per a la intervenció en aules disruptives i amb alumnes reticents. Partim de la hipòtesi que la resposta la trobarem a la SD mateixa, concretament en les activitats de la Sessió 1 i en la capacitat de significació per als alumnes que el procés i el producte final - un inventari de les llengües de l'institut i una exposició oral sobre el procés de recerca- hagin pogut tenir. Com que en Lluc és mostra evident de les hipotètiques virtuts de la SD, trobam rellevant dedicar part del treball a analitzar-ne l'actuació. Així, farem una descripció i contextualització de l'alumne i en compararem l'actuació en les dues estades. A més acararem la SD amb la bibliografia de referència per tal de posar de relleu aquells aspectes de la SD que hagin estat determinants en l'evolució de l'alumne.

Organitzarem el treball de la següent manera. A §1 bastirem un marc conceptual a partir del qual contestarem les preguntes de recerca, procurant trobar el suport teòric a les decisions preses en la programació de la SD. A §2 descriurem de manera resumida la nostra SD. A §3 presentarem el problema d'investigació i exposarem i justificarem les preguntes de recerca. A §4 mostrarem els instruments de recerca que hem emprat i a §5 farem una anàlisi qualitativa de les dades. Finalment, a §6 proposarem les conclusions de l'anàlisi en relació a les preguntes de recerca i dibuixarem propostes de millora per a futures intervencions.

1. Marc Conceptual

Tradicionalment l'ensenyament s'havia entès com *“un proceso lineal donde las conductas del profesor son consideradas causa y el aprendizaje del alumno consecuencias”* (Latorre 2003:9). D'aquest model es desprèn que (i) el docent és el principal motor dels aprenentatges i (ii) els alumnes construeixen els coneixements de manera passiva. Així, el docent és concebut com a transmissor d'uns coneixements objectius i vertaders que només ell domina i, en conseqüència, l'alumne passa a ser vist com a simple receptor d'aquests coneixements: és limitarà a emmagatzemar-los i a reproduir-los memorísticament. És una recepció mecànica dels coneixements (Contreras 2016).

Aquests tipus d'aprenentatge són els que coneixem com *aprenentatges extrínsecs* (Coll 1998:133): *“adquisición de contenidos externos a la persona, impuestos culturalmente, ajenos a su identidad y que poco o nada tienen que ver con lo que hay de peculiar, de idiosincrático, de definitorio, en cada ser humano”*. La recerca educativa ha mostrat que els alumnes aprenen i construeixen coneixements quan són capaços d'atribuir-los significat (Coll 1998:132). Cal passar, doncs, dels continguts aliens als alumnes i inconnexos amb la seva realitat a continguts capaços d'inserir-se en els seus esquemes cognitius, no sumatòriament, sinó

amb connexió amb els coneixements previs. Parlarem així d'*aprenentatges significatius* (Contreras 2016:132): “*proceso que consiste en relacionar el nuevo conocimiento a la estructura cognitiva que ya se tiene. Se realiza de forma no arbitraria (no aislada del resto de la estructura cognitiva) i sustancial (no literal, sinó comprensiva)*”. L'autor proposa dues condicions necessàries perquè l'aprenentatge sigui significatiu: la predisposició dels alumnes per a l'aprenentatge i la potencialitat significativa dels materials (Contreras 2016:134).

Per tal de tenir una recepció significativa dels aprenentatges és imprescindible que els alumnes hi estiguin predisposats: han de tenir una actitud *potencialment significativa* (Contreras 2016:135). Si no és aquest el cas, és tasca del docent motivar els alumnes i aconseguir-ne el compromís amb el procés d'aprenentatge. Seran debades els intents del professor de confegir materials atractius i significatius si no s'ha establert una bona relació alumne-professor i un bon clima per a l'aprenentatge. Tan importants són aquests factors que, de vegades “*es fa convenient arraconar certs plantejaments academicistes per incorporar elements socioeducatius a la nostra tasca docent. Consolidar la nostra faceta d'educadors en detriment de la d'instructors de matèries i continguts, deixant de costat certes aspiracions curriculars*” (Carbonell 2008:8). Sense el receptor l'esquema clàssic de la comunicació s'esbuca: quin sentit té parlar si ningú no t'escolta?

En aquest sentit, el joc és un recurs didàctic útil per afavorir el clima i el compromís necessaris (Nieto 1990). Segons l'autora, això és conseqüència de les característiques intrínseques dels jocs: gairebé sempre són considerats divertits i agradables i la participació és voluntària però activa. Fomenta, llavors, la implicació en l'activitat. Tot i que generalment el joc es caracteritza per no tenir motivacions extrínseques, és a dir, el joc té sentit per ell mateix i comença i acaba en ell mateix, ha mostrat ser útil per tractar algunes qüestions concretes. A tall d'exemple, alguns estudis apunten que el joc ajuda a millorar la cooperació, que fomenta el sentit de col·lectivitat i que, fins i tot, pot ser útil amb alumnes passius i agressius (Nieto 1990:115). Alguns pedagogs són clars: “*el juego debería desempeñar un papel fundamental en las prácticas educativas*”. (López & Vallejo 2002:7)

La segona condició, diu Contreras (2016:134), és que els materials siguin potencialment significatius, en tant que són els veritables mediadors dels aprenentatges. Coll (1998:135) proposa algunes qüestions a tenir en compte per tal de confegir materials amb potencial de significació. En primer lloc s'ha de tenir en compte l'estructura interna dels continguts. Els materials s'han de preparar de manera que “*posea[n] una cierta estructura interna, una lógica intrínseca, un significado en sí mismo*” (Coll 1998:135). Els materials descontextualitzats o arbitraris no faciliten els aprenentatges significatius en tant que no porten una significativitat lògica interna. A banda dels continguts dels materials, és també important tenir en compte la manera com es presenten els materials: l'estil i la tipologia d'activitats triades poden determinar la significativitat del dispositiu didàctic. En segon lloc, és necessari que els nous coneixements estiguin relacionats i contextualitzats en una xarxa de

coneixement previs: com dèiem abans, per tal que els aprenentatges siguin significatius s'han d'inserir *“en redes de significado ya construidas”* (Coll 1998:136). Més que una qüestió sumatòria és una qüestió d'ampliació, de comprensió més profunda, d'allò que ja sabem: han de tenir significativitat psicològica, han de ser transcendents. Com que el procés d'adquisició d'aquests coneixements és dinàmic i sistèmic, si no estariem parlant d'aprenentatges extrínsecs mecànicament adquirits, és important que tinguin un valor funcional, és a dir, que siguin aptes per a la reutilització, l'extensió i l'aplicació en nous contextos.

Un darrer aspecte central per a la confecció de materials significatius és l'elecció del tema i dels continguts a ensenyar. És necessari establir punts de contacte entre els continguts i el context de l'alumne. Caldrà, doncs, buscar maneres de fer atractius els continguts curriculars, de capgirar-los de manera que els alumnes n'identifiquin la funcionalitat i estiguin predisposats a aprendre'ls. És tasca del docent trobar en l'experiència quotidiana els esdeveniments o els factors necessaris per tal de tenir de significativitat els continguts que ensenya:

“La experiencia cotidiana nos informa que podemos estar en contacto con multitud de hechos, de fenómenos y de situaciones que no existen prácticamente para nosotros, que no significan nada, hasta que, por la razón que sea, se insertan en nuestros esquemas de actuación o de conocimiento adquiriendo de golpe un significado hasta ese momento desconocido” (Coll 1998:135)

En aquest sentit, és el docent qui ha de despertar en els alumnes l'espurna que els il·lumini aquells coneixements fins aleshores ocults. Al capdavall, l'èxit educatiu depèn de l'equilibri entre la predisposició dels alumnes envers els aprenentatges, la idoneïtat dels materials i, les habilitats del docent per despertar-los l'interès.

2. Context d'Experimentació

Abans de descriure la SD, i sense voler-nos-hi allargar, trobam pertinent fer cinc cèntims del centre educatiu en què ha estat aplicada. És necessari fer aquesta contextualització atès que la configuració de la seqüència, els objectius i els continguts que s'hi treballen guarden estreta relació amb el context educatiu en què ha estat pensada. No entendríem aquesta SD sense l'Institut La Pineda.

L'Institut La Pineda és un centre públic fundat l'any 1915 al barri de Sant Crist de Can Cabanes, a la ciutat de Badalona. El centre és considerat Centre de Màxima Complexitat des de l'any 2014 per mor del perfil dels alumnes i de les famílies usuàries de l'escola: baix nivell socioeconòmic i alt índex de població migrada, sigui de la resta de l'Estat o d'altres indrets del món. Això darrer fa que la majoria d'alumnes tinguin una llengua diferent del català com a llengua primera (L1). Si bé el castellà és L1 de bona part dels alumnes, hi trobam també un bon grapat

d'alumnes que en tenen d'altres: marroquí, rus, paixtu, panjabi... Sembla ser, a despit dels esforços del centre i dels docents de l'aula d'acollida, que la llengua triada pels alumnes no-castellanoparlants és el castellà, segurament a causa de la forta presència d'aquesta llengua en el context del barri. En aquest sentit, el català és una llengua absent -o simplement institucional- en les interaccions verbals dels alumnes. No és rar, tampoc, trobar entre els alumnes actituds lingüístiques en contra de la llengua. N'és il·lustratiu el fet que, el primer dia de classe, dues alumnes del nostre grup ens diguessin que no tenien cap intenció de parlar en català³: “no quiero, profe ¡no me gusta!”.

Amb aquest panorama, convenírem que la nostra SD havia de (i) aprofitar el capital lingüístic del centre i (ii) incidir en les actituds lingüístiques i els usos lingüístics dels alumnes. Així, confeïrem la SD *Les nostres llengües*, l'objectiu⁴ de la qual era, en relació a l'àmbit lingüístic, treballar paral·lelament la DIMENSÍO ACTITUDINAL I PLURILINGÜE i la DIMENSÍO COMUNICACÍO ORAL. El grup-classe ens constituïrem com a grup de recerca i ens férem la següent pregunta: quantes llengües es parlen a l'institut? El producte final de la SD era doble. Per una banda, com a grup classe havíem d'elaborar l'inventari de les llengües de l'institut emprant el qüestionari com a instrument per la recollida de dades. En segon lloc, cada parella havia de preparar una exposició oral sobre el procés de recerca i d'aprenentatge i sobre alguna de les llengües que havíem trobat a l'institut. La següent taula ofereix una relació entre cada producte final i els objectius d'aprenentatge que perseguïem:

Taula 1	Objectius	Àmbit Lingüístic
1. Inventari	! Conèixer la diversitat lingüística de l'entorn i de l'estat	DIMENSÍO ACTITUDINAL I PLURILINGÜE
	! Adoptar actituds lingüístiques positives envers el català i altres llengües.	
2. Exposició Oral	! Conèixer estratègies comunicatives i lingüístiques per la producció de textos orals	DIMENSÍO COMUNICACÍO ORAL
	! Dominar l'expressió oral en llengua catalana en contextos conversacionals i monològics.	

Paga la pena esmentar que tots dos productes mobilitzaven coneixements relacionats amb cada una de les dimensions i en alguns punts de la SD es mesclaven. Amb l'inventari volíem introduir els següents conceptes: *diversitat lingüística*, *manlleu*, *família lingüística*, *llengües de l'Estat*, *llengües amenaçades* i *llengües aïllades*. Tots aquests conceptes foren introduïts de manera gradual i treballats amb els exercicis i els textos del Dossier de l'Alumne⁵. Aquests continguts es mobilitzaven tant en l'inventari grupal i les fitxes que cada alumne confegia sobre una llengua, com en l'exposició oral

³ Consultar Doc. 2 als Annexos - Diari del Professor

⁴ Consultar Doc. 3 als Annexos - Taula de continguts i objectius de la SD

⁵ Consultar Doc. 5 - Dossier de l'Alumne

final, en què havien d'explicar als companys informació relativa a la llengua que els havia tocat i al procés de recerca. Com dèiem, l'inventari també incidia en els objectius relatius a l'oralitat. N'és bona mostra la sessió 4, en què els alumnes recolliren les dades a les classes. Per dur a terme aquesta tasca, els alumnes prepararen un guió i practicaren el discurs que emprarien en entrar a les classes. Amb el segon producte, l'exposició oral, volíem incidir principalment en les competències comunicatives i lingüístiques sense deixar de banda els continguts teòrics. Així, aquesta activitat servia, per una banda, com a síntesi dels aprenentatges i, per una altra banda, com a dispositiu per treballar l'oralitat.

Per guiar els alumnes durant la SD elaboràrem el Dossier de l'Alumne. Com que no trobàrem material que tractàs els continguts que ens havíem marcat, i la tasca es presentava *a priori* complicada (infants de 12 anys processant dades de gairebé 400 alumnes), convenírem amb la tutora que els materials havien de ser concrets i paütats. Amb això, decidírem fer de bell nou tots els materials necessaris: únicament un text de la SD és una adaptació. El dossier conté: (i) tots els textos de lectura amb els continguts teòrics, (ii) els exercicis de comprensió, (iii) els dispositius d'avaluació i (iv) els instruments necessaris per recollir i processar les dades. A més, el dossier compta amb una narrativa pròpia, s'adreça directament a l'alumne i segueix un fil conductor. No són, de cap manera, textos i exercicis similars però autònoms col·locats un rere l'altre. Fem aquest petit apunt perquè un dels objectius d'aquest treball és justament buscar en el Dossier els elements que han fet que la SD tingués bona rebuda per part del grup.

Voldríem aturar-nos, també, en la primera sessió. Com dèiem a la introducció, un problema greu del grup era el comportament i el clima de l'aula. És per això que la primera sessió la dedicàrem exclusivament a intentar capgirar aquesta situació a través del joc, tot procurant arribar amb els alumnes a uns acords mínims que possibilitassin la tasca docent. El primer joc tenia per objectiu treballar la contenció a l'hora de parlar i l'atenció als companys i als professors. Diu així: en rotllana, intentam contar fins a 10; si dos o més alumnes diuen el número alhora tornam a començar. El segon joc tenia per objectiu millorar el treball en equip i fomentar l'ús de la llengua: en grups de 5, els alumnes havien de construir una torre capaç d'aguantar una llepolia a la punta. Per fer-la, comptaven únicament amb 20 espaguetis, 1m de cinta adhesiva i una llepolia. Finalment, en aquesta sessió paütàrem dues normes bàsiques de comportament a l'aula que cada dia, en començar la sessió, escrivíem a la pissarra i recordàvem. Eren: (i) miram en Miquel quan xerra i (ii) intentam xerrar en català sempre.

La següent taula il·lustra la manera com els productes finals es despleguen a la SD, com s'entremesclen en algunes sessions i la relació que mantenen amb els objectius de cada sessió:

Taula 2

Sessió 1	Sessió 2	Sessió 3	Sessió 4	Sessió 5	Sessió 6	Sessió 7	Sessió 8
Sessió preparatòria. Treballam el clima d'aula i les relacions intergrupals. Joc 1 i 2.	Presentar la SD i començar a treballar els primers continguts. Text 1. Fem el joc de les llengües.	Introduir nous conceptes i el qüestionari com a instrument de recerca. Text 2. El joc "el test dialectal".	Preparar i dur a terme la recollida de dades.	Processar les dades i posar-les en comú.	Documentar-se sobre les llengües que hem trobat. Introduir nous conceptes. Text 3. Grup partit: mitja classe cerca informació a la xarxa i l'altra meitat treballa a l'aula.	Confegir el mapa de les llengües de l'escola i les fitxes sobre cada llengua. Preparar l'exposició oral per parelles.	Exposar oralment les dades trobades sobre una llengua en concret i reflexionar sobre el procés de recerca
	Compartim amb els alumnes les passes del nostre procés de recerca i introduïm els primers conceptes: diversitat lingüística i manlleu	Ens familiaritzam amb el qüestionari a través de diferents models. Concepte família lingüística i llengua aïllada. Síntesi dels continguts vistos fins aleshores.	Confegim els instruments que emprarem per recollir les dades.	Buidam els qüestionaris i en traiem la informació rellevant: llengües per classe i llengües per alumnes, vocabulari bàsic	Introduïm el concepte llengua amenaçada. Busquem informació sobre la llengua que ens ha tocat tenint en compte els conceptes treballats: número de parlants, localització i llocs on estudiar-la a Catalunya.	Recuperam tots els conceptes vistos i els repassam. En grup confegim l'inventari en forma de mapa informatiu.	
			Preparam un guió per a la recollida de dades a partir d'unes pautes. Practicam i hi anam.		Discussió grupal sobre les llengües amenaçades i els prejudicis lingüístics.	Presentam les pautes per a la oralitat i en mostram models. Elaboram per parelles el guió de l'exposició oral a partir de la consigna.	Presentació oral final.

INVENTARI

EXPOSICIÓ ORAL

3. Objectius d'Investigació

L'àmbit d'investigació d'aquest treball és la intervenció docent. La idea sorgeix arran d'una conversa amb la tutora després d'una sessió en què fórem visitats i avaluats. La professora es mostrà gratament sorpresa en adonar-se que alguns alumnes que ella mateixa tenia en altres assignatures es comportaven de manera radicalment diferent: paraven atenció i participaven. És d'interès, llavors, intentar esbrinar quins han estat els factors de la SD que han propiciat aquest canvi d'actitud en alguns alumnes. Per dur a terme aquesta tasca hem decidit de centrar-nos en un únic estudiant, en Lluc, i fer-ne un petit estudi de cas. Tanmateix, com ja hem dit, la tria de l'estudiant no ha estat debades. Aquest alumne és, de fet, un dels majors exponents dels problemes que havíem identificat en el grup: comportament disruptiu i poc interès en l'assignatura. Durant la nostra intervenció, però, l'alumne assolí un nou rol en el seu procés d'aprenentatge: passà d'un perfil inhibid o resistent a un d'adherit. Il lustrem-ne el canvi.

En una de les sessions de la primera estada de pràctiques els alumnes havien de fer una exposició oral. En ser el seu torn, en Lluc es negà a fer-la. Foren en va els intents de convèncer-lo i les alternatives que li proposàrem: fort i no et moguis que no faria l'exposició oral. I no la feu. En tocar-li fer l'exposició oral en el marc de la SD, però, en Lluc no mostrà la mateixa negativa: sense cap queixa feu una exposició oral de gairebé quatre minuts. En el treball per parelles fou també ell qui prengué majors responsabilitats i qui possibilità que el producte final fos qualificat com excel·lent. De fet, la seva parella faltà en una de les sessions més feixugues de la SD (el processament de les dades dels qüestionaris) i, en Lluc, en contra de les expectatives, treballà de valent i suplí la falta del seu company: analitzà gairebé tots els qüestionaris.

En conseqüència, ens resulta profundament interessant aprofundir en l'actuació d'en Lluc. Si aconseguim trobar els elements de la SD que n'han determinat el canvi, podem potser proposar aspectes concrets per tenir en compte a l'hora de programar SDs atractives i funcionals per als alumnes. Així, els objectius de la recerca són:

- O1. Fer una panoràmica de l'alumne. Contextualitzar-lo i analitzar-ne la feina.
- O2. Provar la capacitat de significació que la SD ha resultat tenir pels alumnes.
- O3. Posar de relleu els aspectes de la SD que han resultat determinants per a l'èxit.

Aquests objectius es concreten en les següents preguntes:

- (1) Hi ha hagut evolució en l'alumne?
- (2) Quins aspectes de la SD han possibilitat aquesta evolució?
- (3) Fou efectiva la primera sessió?

Amb la pregunta 1 volem conèixer l'alumne i analitzar-ne l'actuació, és merament contextual però ens servirà de base per contestar les preguntes següents. Les preguntes 2 i 3 posen el focus sobre la SD i volen posar de relleu aquells aspectes de la SD que hagin pogut tenir un paper determinant en l'èxit de l'experimentació. Partim de les següents hipòtesis: (i) la primera sessió ha estat positiva i s'hi compliren els objectius que perseguia i (ii) tant els materials confeigits com el centre d'interès triat han resultat positius en tant que han mostrat tenir capacitat de significació per als alumnes.

Apel·lant a tot allò exposat a §1, centrarem la nostra anàlisi en els següents aspectes: (i) significació dels aprenentatges i dels materials i (ii) el joc com a eina educativa. Prèviament, haurem esbosat el perfil acadèmic i personal d'en Lluç i haurem il·lustrat el canvi de comportament. Procurarem provar el potencial significatiu dels materials i de la SD i reflexionarem sobre la utilitat socioeducativa del joc.

4. Metodologia

Com dèiem, el focus d'atenció d'aquest treball és variat. Per tal d'assolir els objectius que hem exposat a §3 la feina consistirà a (i) fer una anàlisi d'un cas concret, (ii) analitzar els materials confeigits tot parant atenció al potencial significatiu i (iii) valorar el paper de la primera sessió i del joc en el desenvolupament general de la SD. Ens hem servit de diferents instruments per recollir les dades. La següent taula relaciona els eixos de treball amb els instruments emprats en cada cas:

<i>Taula 3</i>	
Tasca	Instrument de Recerca
1. Anàlisi de cas	! Entrevista al professor de català del grup [Doc. 6 Annexos]
	! Entrevista a la tutora del grup [Doc. 7 Annexos]
	! Dossier d'en Lluç [Doc. 8 Annexos]
	! Anàlisi de l'exposició oral [Doc 9. Annexos]
	! Informes d'avaluació
2. Significativitat	! Dossier de l'Alumne [Doc. 5]
	! Programació i Itinerari d'Aprenentatge [Doc. 4 Annexos]
	! Bibliografia de referència
3. Sessió 1: el joc	! Bibliografia de referència

Comptam també amb el Diari de Camp de la primera estada, on recollírem el desenvolupament de les sessions que visitàrem i les impressions que se'n desprenien (Doc. 10 Annexos) i el Diari del Professor (Doc. 2), que conté valoracions de cada sessió de la SD i recull esdeveniments concrets que hi pogueren ocórrer. També comptam amb la gravació de l'exposició oral d'en Lluc.

L'entrevista al tutor de català la férem a l'institut dia 20/V. L'entrevista a la tutora del grup resultà més problemàtica. Tengué problemes d'agenda i no fou possible concertar una hora, de manera que l'entrevista es realitzà per correu electrònic. En el primer cas, l'entrevista fou semi-estructurada: teníem un petit guió amb els temes que hi volíem tractar, però les preguntes no eren fixes, s'adaptaven a les respostes de l'entrevistat. En el segon cas, en canvi, l'entrevista fou tancada: el feedback, les aclaracions i les repreguntes no foren possibles. Tot i això han estat de gran ajuda.

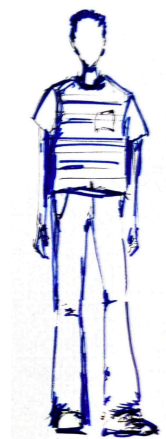
Els objectius d'aquest treball demanen que l'anàlisi que fem de les dades sigui qualitativa, en tant que no volem pas fer una panoràmica global del grup ni analitzar-ne el treball o els aprenentatges. Com que el nostre objectiu és retratar un alumne i cercar en la SD aquells factors que n'han determinat l'evolució, prescindim d'anàlisis quantitatives relatives al grup sencer.

5. Anàlisi de dades

! 5.1 Estudi de cas

En Lluc⁶ és un al·lot de 13 anys nascut a la ciutat de Badalona. El perfil familiar s'adiu amb la tipologia de família usuària del centre: baix capital cultural - cap dels dos pares té estudis superiors-, recursos econòmics limitats i el castellà com a llengua familiar habitual. És el petit de dos germans. Va atendre l'escola primària Llibertat, situada al barri.

De l'entrevista a la tutora de l'alumne (Doc 7.) en podem extreure informació molt valuosa. En Lluc ja entrà a l'institut amb un informe que alertava dels problemes de comportament i autocontrol: "*caràcter difícil, explosiu i mogut. Manca de límits*". La seva situació familiar, pares separats que no mantenen bona relació, no ajuda que el nen segueixi unes normes i moduli el seu comportament: la mare es queixa que el pare és massa permissiu. La tutora ressalta el fet que en Lluc sigui l'alumne que més queixes de comportament del professorat acumula, sobretot aquelles relatives a les intervencions fora de lloc i la no acceptació de les normes de l'aula.

⁶ Il·lustració cortesia de l'artista Izar Agirrezabalaga "Txonpe".

De l'anàlisi dels informes d'avaluació⁷ dels dos primers trimestres del curs, facilitats pel Dep. d'Orientació Educativa, en podem treure tres conclusions: (i) no té dificultats d'aprenentatge, (ii) el comportament a l'aula és disruptiu i (iii) el comportament acaba incidint en l'assoliment dels objectius acadèmics. Vejam-ho i parem atenció a les observacions dels professors:

Taula 4					
Primera Avaluació			Segona Avaluació		
Català	AN		Català	NA	
Castellà	AN		Castellà	AS	<i>Malgrat que és treballador interromp molt el desenvolupament de la classe amb comentaris que no vénen al cas</i>
Anglès	AS		Anglès	NA	
Matemàtiques	AS		Matemàtiques	AS	
Naturals	AS	<i>Molesta i no deixa treballar</i>	Naturals	NA	<i>Podria millorar si estés més atent. Parla molt i es distreu</i>
Tecnologia	AS		Tecnologia	AN	
Socials	AS	<i>Es distreu amb facilitat</i>	Socials	AN	<i>Cal que millori la seva actitud a classe</i>
Música	AS	<i>La seva actitud ha de millorar</i>	Música	AS	<i>La seva actitud a classe no és bona</i>
Educació Visual i Plàstica	AS		Educació Visual i Plàstica	AS	<i>Ha de millorar el seu comportament a classe: xerra molt, es distreu i distorsiona el normal funcionament.</i>
Educació Física	AN		Educació Física	AS	
Cultura i Valors	AN		Cultura i Valors	AN	

Tal com veim en els resultats de la primera avaluació, en Lluç no presenta cap problema per assolir les competències de cada assignatura: les seves notes es troben entre l'assoliment satisfactori i l'assoliment notable. Hi trobam, però, algunes referències a l'actitud i la feina a l'aula. En el segon semestre, en canvi, la situació canvia. S'hi palesa la relació entre el rol d'en Lluç a l'aula i les qualificacions finals. Tres assignatures no són assolides i, excepte a socials, podem apreciar-hi una davallada general. Les observacions negatives dels docents són també més abundants i més llargues i fan, sobretot, referència a intervencions que desbaraten el funcionament de la classe i a la necessitat que estigui més atent. Ens trobam així amb un alumne que tot i no tenir dificultats per l'aprenentatge acaba no assolint les competències curriculars per mor del comportament que presenta a l'aula.

⁷ Consultar Doc. 12 Annexos - Informes d'avaluació

El full d'assistència i participació⁸ mostra que en Lluç atengué el 87'5% de les classes, només faltà a la sessió 3. Per contra, el seu company de treball s'absentà a les sessions 2, 5 i 6. En relació a la participació, veim una progressió en la participació a partir de la quarta sessió: passa de tenir un punt positiu en les dues primeres sessions, a dos punts positius les altres sessions. Comparem l'actuació d'en Lluç amb l'actuació de l'alumna que millor feina ha fet i major nota ha tret justament per il·lustrar que la distància entre tots dos alumnes és mínima:

Taula 5

Alumne	Sessió 1	Sessió 2	Sessió 3	Sessió 4	Sessió 5	Sessió 6	Sessió 7	Sessió 8	Total
Lluç	1	1	X	2	2	2	2	2	12
Alumne X	1	2	2	1	2	2	2	2	14

Ponderació: 0 = no participa; 1 = bé; 2 = molt bé

Veim a la Taula 5 que la participació d'en Lluç durant les sessions de la SD ha estat positiva. Els criteris de ponderació eren l'actitud a l'aula, la participació, la feina i l'ús de la llengua. Paga la pena recordar que algunes de les sessions en què faltà el seu company eren les sessions que tenien la càrrega de feina més feixuga. A la cinquena sessió els alumnes havien de buidar els qüestionaris i processar-ne les dades. El grup d'en Lluç havia d'analitzar 43 qüestionaris emprant les pautes d'ajuda que el Dossier de l'Alumne contemplava (pàg. 35-36). Reproduïm a continuació un fragment de l'anàlisi que en Lluç dugué a terme per tal que el lector pugui fer-se una idea de la tasca:

Nom alumne	Núm. de Qüestionari	Quantes llengües parla?	Quines llengües són?	Quina és la llengua materna?	On ha nascut?
Amelia	7	3	Català, castellà, Anglès	Castellà	
Nesareu	8	3	Castellà, Alemany, Català		
	9	4	Francès, català, castellà, Anglès		
Lara	10	3	castellà, castellà, Anglès	Castellà	
Ariadna	11	5	Gallec, portuguès, català, francès, Anglès	Català i castellà	
Xacau	12	3	Castellà, català, Anglès	castellà	
Oscar	13	3	Castellà, català, Anglès	Castellà	
Omar	14	2	Castellà, castellà	castellà	

b. Informació sobre els alumnes. Apunta de cada qüestionari a la següent taula la informació que se't demana.

Nom	Núm. de Qüestionari	Quantes llengües parla?	Quines llengües són?	Quina és la llengua materna?	On ha nascut?
Miquel V.	0	7	Català, castellà, anglès, alemany, basc, rus i euskera	castellà	Mallorca
Hxi Xxi	1	5	francès, català, català, coreà, Rus		Jordan
Ji	2	4	francès, català, Anglès, portuguès	Castellà	
Selkay	3	4	castellà, francès, català, rus	Aràbic i Castellà	
Ronald	4	5	castellà, francès, català, rus, català		
	5	3	Castellà, català, Anglès		
Jose P.	6	4	Castellà, català, Francès, Espanyol	Castellà	

Cert és que no està completament omplert i que no s'ha acabat d'ajustar a la tasca consignada (falten caselles per omplir). Tot això, en qualifiquem la feina positivament en tant que (i) treballà tot

⁸ Consultar Doc. 11 Annexos - Assistència i Participació

sol i (ii) la feina feta és semblant, si no millor, a la d'alguns companys que treballaren en grup. El lector podria pensar que la nostra visió d'en Lluc està esbiaixada per prejudicis, que la nostra sorpresa amb la seva actuació és conseqüència de pensar que hi hauria d'haver alguna relació entre el comportament dels alumnes, l'interès per l'assignatura i la feina final. Tanmateix, ja hem vist les observacions de l'equip docent que treballa diàriament amb en Lluc i l'evolució de les qualificacions. O més encara: podria semblar que no confiam que els alumnes puguin progressar favorablement i puguin canviar el seu rol a l'aula. No dedicarem espai a excusar-nos d'aquestes possibles -però errades- interpretacions. Per il·lustrar la nostra sorpresa recollim algunes de les notes que prenguérem sobre en Lluc a la primera estada de pràctiques. Trobam que són un bon exemple del perfil d'alumne que construïrem i que il·lustren la inquietud docent a partir de la qual neix aquest treball. Vejam què escrivírem d'en Lluc⁹:

Taula 6	
Anotació	
1	<i>“També n’hi ha un [alumne] que seu a un costat. No presta gens d’atenció. Amb ell n’hi ha un [en Lluc] que tampoc escolta”</i>
2	<i>“Dos al·lots a darrere s’han passat sa classe jugant” [En Lluc és un d’ells]</i>
3	<i>“Ha posat un parte [el professor] a un alumne que realment no s’ho mereix [en Lluc]. No ha fet res”</i>
4	<i>“Caos, renou i crits: ningú escolta. Un trull insuportable”</i>
5	<i>“En Lluc no atura, xerra i s’aixeca quan vol. No ha fet res. Sempre va amb A. i M. El trio calavera”</i>
6	<i>“En Lluc i en A. se peguen jugant. Són penterra”</i>
7	<i>“En Lluc no ha volgut llegir en públic es seu text descriptiu. Li he proposat que m’ho fes només a mi i tampoc ha volgut. Li hem proposat que li ho fes a n’Ó [el professor]. No ha volgut, diu que no li agrada i que no li fa ganes. Sembla empegueït.</i>

Essent aquestes les primeres impressions que tinguérem de l'alumne, sembla raonable el nostre astorament postexperimental. Com veim, el comportament a l'aula d'en Lluc era problemàtic: xerrameca constant amb els alumnes, companyonia negativa amb alguns companys, poc interès per la classe... En són bona mostra les anotacions 5 i 6: palesen l'actitud infantil de l'alumne a classe i la manca d'atenció i d'interès. A més, el seu company de feina a la SD fou justament un dels alumnes amb qui en Lluc més es despistava: n'A. Això, però, no impedí que treballàs, ans al contrari: prengué un rol proactiu i resultà ser qui estirà del grup, un canvi d'actitud interessant i inqüestionable ateses les observacions de l'equip docent. També és interessant la nota 3.

En aquella sessió de Club de Lectura el seu comportament no fou diferent de la resta d'alumnes, però fou ell qui s'emportà l'amonestació. Vejam què apuntàrem en aquella sessió:

⁹ Consultar Doc. 10 Annexos.

“És un desastre total, xerren entre ells, s’aixequen quan volen, no llegeixen. Si ho fan, ho fan sobretot en castellà”

“Ha posat un parte a un nin [en Lluc] que realment no s’ho mereix, no ha fet res.”

! Resulta gairebé impossible transmetre amb paraules el desenvolupament d’aquella sessió i el clima de treball dels alumnes. Potser l’hauríem d’haver gravada just per mostrar el nivell de decibels a què les cordes vocals de 21 alumnes en cor poden arribar. Tanmateix, trobam que no era necessari posar una incidència de comportament a un sol alumne, més encara si tenim en compte que el comportament d’aquest alumne no distava gaire del comportament del grup en general. Situacions com aquestes són les que, per ventura, poden determinar la implicació dels alumnes a les nostres assignatures i la percepció que en puguin tenir. Alguns pedagogs apunten (Colom 2018) que aquesta mena d’actuacions poden comportar que els alumnes desenvolupin un mecanisme d’indefensió apresada: *“la persona aprèn que faci el que faci no podrà canviar les seves circumstàncies”* (Colom 2018:44). Una amonestació sense causa justificada no fa més que augmentar en els alumnes una percepció negativa de l’escola i del docent. Més encara si es tracta d’un alumne amb dificultats de convivència a l’aula. És legítim, i educativament útil, castigar un sol alumne per un comportament recurrent en el grup? En Lluc, de fet, mostrà disconformitat amb la incidència i es mostrà força apàtic la resta de la sessió.

També és interessant l’anotació 7, en tant que, contraposada a l’experimentació de la SD, és la mostra més gran de l’evolució de l’alumne que volem dibuixar en aquest apartat. En aquella sessió els alumnes havien de llegir en veu alta un text descriptiu que havien preparat a la sessió anterior. En Lluc no volgué dur a terme l’activitat i tampoc acceptà les alternatives que li proposàrem. En canvi, quan li tocà fer l’exposició oral final de la nostra SD, en Lluc no mostrà les inseguretats que anteriorment havíem observat i realitzà una exposició oral que finalment fou qualificada d’excel·lent. Vejam-la¹⁰:

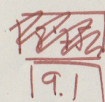
[\[Cliqui per veure el vídeo\]](#)

La tasca, el producte final de la SD, consistia a fer una exposició oral sobre el procés de recerca i els resultats obtinguts. L’activitat està pautada al Dossier de l’Alumne (pàg.55-57) i s’avaluà mitjançant una rúbrica¹¹. Deixant de banda que proferint tres paraules l’alumne ja hauria millorat substancialment respecte del punt de partida, l’actuació de la parella resultà notablement. Reproduïm la rúbrica amb què avaluàrem en Lluc:

¹⁰ Consultar Doc. 9 - Transcripció Exposició Oral.

¹¹ Consultar Doc.13 - Rúbrica d’avaluació

Rúbrica d'avaluació Exposició Oral					
Nom de l'alumne: _____					
	1 FALTA MILLORAR	2 SATISFACTORI	3 BASTANT BÉ	4 MOLTE BÉ	Puntuació
POSTURA CORPORAL	La postura és encorçada i no estableix contacte visual amb l'auditori.	L'esquena està bastant recta però no estableix contacte visual amb l'auditori.	L'esquena recta i de vegades s'estableix contacte visual amb l'auditori.	L'esquena està totalment recta i s'estableix contacte visual amb l'auditori amb naturalitat. Les cames estan ben estirades i l'aire surt des de la panxa.	3
VOCALITZACIÓ	Es parla amb poca claredat. No s'ha entès.	Ha costat d'entendre la paraula, no s'ha entès tot.	S'ha entès bé però amb alguns errors de dicció.	Hi ha hagut una bona articulació i pronúncia. L'exposició s'ha entès molt bé.	84
ENTONACIÓ I FLUIDESA	No hi ha hagut seguretat en l'exposició. En ocasions mostraven dubtes i ha titubejat. Monòton.	Hi ha hagut més seguretat però segueixen els dubtes. Fa aturades en parlar.	Hi ha hagut pocs dubtes i titubejos. Parla força fluida.	No s'ha aturat en fer l'exposició i el discurs és fluid i àgil.	4
VOLUM	No s'ha sentit amb prou volum. No s'ha projectat la veu.	S'ha pogut seguir l'exposició però no s'ha fet amb prou volum.	En general s'ha parlat amb bon volum de veu. En ocasions s'ha perdut una mica, però hi ha hagut capacitat de recuperar el volum.	S'ha utilitzat un volum de veu adequat i tots han pogut seguir l'exposició.	4
ADEQUACIÓ A LA CONSIGNA	No s'han tractat tots els temes que s'havien consignat i la informació és desordenada.	Es tracten alguns dels temes consignats però manca informació i ordre en l'exposició.	Es tracten tots els temes consignats i l'exposició és ordenada però no aporta informació extra.	Es tracten tots els temes consignats i l'exposició és ordenada i, a més, s'incorpora informació nova o nous temes.	34
TREBALL EN EQUIP	Massa individualista. No hi ha planificació.	La presentació mostra certa planificació. Desequilibri en les intervencions dels membres.	Tots els membres mostren conèixer la presentació de manera global i participen de manera equitativa.	L'exposició mostra planificació i treball col·laboratiu.	3

 = 22/24
19.1

És d'interès per comprendre la motivació d'aquest treball el fet que les sessions que passàrem amb el grup foren a l'inici del tercer semestre. Com bé mostra la Taula 4, hi ha diferència entre el comportament d'en Lluç a la primera avaluació - quan prenguérem les notes de la Taula 5- i la segona avaluació: augmenten els comentaris negatius i baixen les notes, es dibuixa una corba descendent. Ens sembla rellevant el fet que la nostra experiència amb l'alumne signifiqui un repunt, un canvi significatiu d'actitud que xoca amb la tendència que es preveia. Les causes en poden ser moltes: que hagi tengut brega a ca seva després dels resultats de la segona avaluació, que decidís lliurement esforçar-se en la SD, que li hàgim resultat per qualche raó simpàtic... Com que voldríem confiar en les nostres actituds i capacitats docents apuntem a la SD i a la feina de programació duta a terme per trobar-hi resposta.

Voldríem acabar amb dos fragments del Dossier de l'Alumne d'en Lluç que trobam que mostren força bé, per contrast, el perfil d'en Lluç i la implicació en el projecte: (A) és mostra del rebuig envers la llengua catalana que sofreix¹² i (B) és prova de l'esforç i el compromís en el projecte. Si no, s'hauria entretingut a copiar el hangul coreà?

¹² En aquest exercici els demanàvem què canviarien de la recollida de dades a les classes. Sembla que no passà cap gust de parlar català.

A.

2. Què canviaries si hi tornéssis a anar?

L'ho de parlar en català

B.

a) Sobre la llengua que us ha tocat

Llengua	Coreà
Família lingüística	Sin llengües Koreanes
Llocs on es parla	.
Número de parlants	73.233.270
Manlleu en català	No hi ha cap
Número de parlants a la classe	1
On estudiar aquesta llengua aquí a Catalunya.	En una academia
Vocabulari bàsic	안녕하세요. 안녕하세요 작별인사 이반 Jaggea isa Ivan

45

! 5.2 Els materials: significativitat

Una de les nostres hipòtesis és que la SD ha mostrat tenir capacitat de significació per a bona part dels alumnes, cosa que hauria pogut determinar l'evolució positiva d'en Lluç. Com que no voldríem pas banalitzar la qüestió dels aprenentatges significatius -segons Coll (1998) ocorren amb massa freqüència- centrarem la nostra anàlisi en tres aspectes¹³ concrets de la SD: (i) la selecció del tema, (ii) el dossier i la programació.

Un tema ben triat

Un dels encerts d'aquesta SD és el tema triat com a centre d'interès: la diversitat lingüística. Nombrosos autors (vg. Coll 1998 i Contreras 2016) posen èmfasi en el fet que els docents han de procurar connectar els continguts de l'assignatura amb el món extern i el context dels alumnes. Recordem que els aprenentatges no són significatius si aquests es construeixen de manera aïllada a

¹³ Recordi el lector les condicions per a l'aprenentatge significatiu de Contreras (2016) que hem exposat a §1.

la resta d'estructura cognitiva: aprendre significa reformular, ampliar informació, relacionar coneixements fins aleshores independents (Contreras 2016). En aquest sentit, el context social dels alumnes està fortament lligat al tema de la SD: tant el barri com l'escola compten amb un ric capital lingüístics. Proposar esbrinar quantes llengües es parlen a l'institut és una manera d'incloure a l'aula un aspecte socialment rellevant pels alumnes, però sobretot és una manera d'encendre la curiositat i les ganes d'aprendre dels alumnes. Coll (1998:132) és clar en relació a això: *“la motivación por explorar, descubrir, aprender y comprender está presente en mayor o menor grado en todas las personas [...] es un poderoso instrumento para la adquisición de nuevos conocimientos”*. Una de les virtuts de la SD seria justament haver sabut trobar un objectiu que requerís d'un procés de recerca, de descobriment. Al cap i a la fi, mai no s'havia fet l'inventari de les llengües de La Pineda. Com deia Coll (1998:135) a la cita que clou §1, una manera de potenciar la significativitat dels aprenentatges és justament fer visibles als alumnes *“situaciones que no existen prácticamente para nosotros”* tot intentant connectar-les amb l'entorn i els coneixements previs. Coneixien els alumnes quantes llengües es parlen a La Pineda?

A més, com que no és un tema que es tracti de manera extensa en la majoria de programacions de secundària, l'efecte novetat ha pogut jugar a favor nostre. No hem parlat de puntuació ni d'ortografia, hem parlat de les llengües dels companys. No hem parlat de categories gramaticals i textos descriptius, hem après sobre llengües amenaçades i famílies lingüístiques. En suma, continguts amb valor funcional que surten de l'àmbit estrictament lingüístic. També hem procurat que tots els materials treballats durant la seqüència es mantinguessin dintre del centre d'interès i que no se n'allunyassin. És per això que per exemple, en la sessió en què havíem d'introduir els qüestionaris, férem servir el *Qüestionari dialectal*¹⁴ que el diari Ara ofereix en línia. Volíem, al capdavall, mantenir una unitat temàtica: a classe de llengua parlem de llengües. Aquesta petita activitat també la presentàrem en forma de repte: serà l'ordinador capaç d'endevinar la procedència del professor?

Tot i que no comptam amb una enquesta de satisfacció dels alumnes ni de cap document que acrediti *per se* la percepció dels alumnes sobre el tema triat, sí que creim, arran de l'experimentació, que el tema els ha semblat interessant. Al cap i a la fi, les llengües són de tots i a ningú no li són indiferents. Recuperam algunes anotacions del Diari del Professor que ho sostenen:

“El qüestionari dialectal els ha agradat i els ha fet gràcia”

“Se'ls ha vist engrescats i contents per haver d'anar a ses aules a cercar ses dades”

“Estan emocionats i flipant amb ses llengües que esteim trobant”

“¡Hala! ¡El árabe tiene 60 millones de hablantes!”

¹⁴ Disponible a: <https://interactius.ara.cat/testdialectal/>

Un dossier ben treballat

La manera com confegim els materials d'aula en determina en última instància el potencial significatiu (Contreras 2016). Entren ara en joc les capacitats i les destreses del docent a l'hora d'elaborar els materials. Com dèiem a l'inici del treball, tots els materials emprats durant la SD han estat escrits expressament i inèdita per a la seqüència. Com que el tema era molt concret i no trobàrem models ni seqüències similars, decidírem que els materials s'havien de fer de bell nou. En forma de llibret, cada dossier contenia tots els materials necessaris per dur a terme la SD: textos explicatius, textos amb teoria, exercicis sobre els continguts i sobre aspectes organitzatius de la SD, el diari d'aprenentatge, les pautes per realitzar els productes finals... Tot quedà recollit en un llibre de 59 pàgines els encerts del qual creim que són (i) la manera com està escrit, (ii) la narrativa pròpia que es construeix al voltant de la SD i (iii) la unicitat dels materials.

El dossier està escrit de manera que s'adreça directament als alumnes: s'hi utilitza la segona persona del singular. Vàrem decidir no emprar la tercera persona del singular justament per evitar la impersonalitat dels materials, en tant que, segons Colom (2018), és necessari que busquem el vincle emotiu entre els alumnes i els materials. Uns exercicis genèrics, que podrien ser experimentables en qualsevol altre grup fora prèvia adaptació, no ajuden a fomentar aquesta connexió: els alumnes n'han de percebre l'expressivitat i la relació dels continguts amb el seu context més immediat. Vejam alguns exemples:

(1) Fragment del Text 1

Segurament t'hagis adonat que en el món hi ha moltes llengües diferents. D'entre tots els teus companys, probablement n'hi hagi algun que parli una llengua molt diferent a la teva. Segurament has viatjat i has pogut veure que en altres llocs es parlen llengües diferents. Pot ser que tu mateix estiguis estudiant una llengua diferent a la que parles a casa i que siguis bilingüe o multilingüe. Totes aquestes llengües, tant aquelles que parles cada dia com aquelles que no has escoltat mai, formen el que s'anomena diversitat lingüística.

(2) Fragment del Text 2

T'has preguntat mai per què les llengües del món són tan diferents? A tots ens ha passat d'escoltar un xinès o un italià i no entendre res del que diuen. Però, són totes les llengües igual de diferents? O n'hi ha que se semblen més que d'altres? Fem una prova! Saps com es diu 'menjar' en italià? MANJARE! I saps com es diu 'finestra' en francès? FENÊTRE! Són molt semblants, no trobes?

(3) Exercici pàg. 42

6. L'any 2000 el català el parlaven uns 10 milions de persones. L'any 2017, en canvi, el parlaven 9'7 milions. Això vol dir que ha perdut gairebé 300 mil parlants en 17 anys. Creus que el català és una llengua amenaçada? Per què sí? Per què no?

Com bé mostren els exemples, les funcions conatives i emotives del llenguatge tenyeixen l'estil. Els exemples de (1) i (2) mostren com fins i tot els textos que contenen els continguts teòrics de la SD estan escrits amb un estil senzill i planer que procura apel·lar al lector amb preguntes directes. S'apela, també, a l'experiència i als coneixements previs de l'alumne: *t'has preguntat mai per què les llengües del món són tan diferents?* Presentar els continguts curriculars a partir de preguntes sobre els coneixements previs ajuda a bastir una base sobre la qual construir els aprenentatges eventuais, unes preguntes a contestar: no sabem això, descobrim-ho! L'exemple (3) també és bona mostra de com alguns exercicis demanaven de la reflexió individual, de l'anàlisi dels continguts apresos i de la relació amb el context. En aquest sentit, l'exercici buscava que els alumnes comparassin els continguts - llengua amenaçada en aquest cas- i els posassin en relació amb la situació del català, quelcom proper a ells i susceptible d'engegar-los certa curiositat. Trobam també algunes preguntes l'objectiu del qual no era tant avaluar l'assoliment dels continguts, sinó més aviat fer als alumnes reflexionar i despertar-los certa emotivitat amb el tema, sensibilitzar-los. A l'exemple de (3) hi sumem ara (4) per il·lustrar-ho:

(4)

4. Imagina que ets un dels 10 darrers parlants del chol, una llengua d'Amèrica. Com et sentiries? T'agradaria?

Sovint hem fet servir també la primera persona del plural per fomentar el sentiment de pertinença grupal. Sobretot en aquells moments en què explicàvem en quin punt de la SD ens trobàvem (5), quina era la propera tasca (6) o per fer recapitulació de continguts (7). Volíem crear la il·lusió que el grup-classe érem un veritable grup de recerca. Per això procuràrem rompre l'asimetria professor-alumne i fer que nosaltres com a docents també tinguéssim un paper agentiu en el treball. Així desplaçam l'alumne com a únic aprenent i constituïm la classe com a grup que aprèn. Vejam-ne els exemples:

(5)

Caram, ja som a meitat de camí! Ja tenim totes les dades, ara només falta que en traiem tota la informació, que l'ordenem i, sobretot, que l'analitzem!

(6)

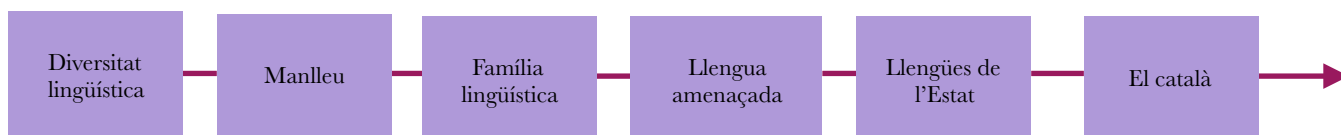
Preparat? Ara ja podem fer el buidatge dels qüestionaris i extreure la informació que volíem. A continuació trobaràs tres quadres diferents. Aquests quadres ens serviran per ordenar la informació perquè sigui més fàcil entendre-la i treure'n les conclusions.

(7)

El nostre projecte consistirà a contestar aquesta darrera pregunta, farem un inventari sobre les llengües de l'institut. Com si fóssim investigadors, el nostre objectiu serà esbrinar quantes llengües parlen els nostres companys, quines són i on es parlen. Amb tot plegat, farem un plafó informatiu que posarem al passadís de l'institut i prepararem una exposició oral sobre tot allò que hem après. Quantes coses, haurem d'anar per feina!

Voldríem parar atenció a la progressió interna dels materials, la manera com s'introdueixen els continguts nous i com es relacionen indistriablement amb el procés de recerca sobre les llengües i els continguts. A (8) podem veure la manera com hem introduït els conceptes teòrics anant d'allò més general, més forà a ells, a allò més concret, més pròxim del seu context. Aquest procés s'anomena *diferenciació progressiva* (Contreras 2016:133) de continguts i afavoreix l'adquisició significativa dels aprenentatges:

(8)

La incorporació dels aprenentatges per repetició -són constants els exercicis de recapitulació- i per manipulació ajuden els alumnes a jerarquitzar els continguts i construir coneixements més profunds. Tornam a apel·lar als exemples (5), (6) i (7) per il·lustrar l'esment que paren els materials a l'hora de situar l'alumne en la tasca i de relacionar les passes fetes amb la feina per fer. Tornant a (8), la introducció del concepte *manlleu* després de *diversitat lingüística* pretenia buscar relacionar un aspecte una mica vague com és el segon amb quelcom concret i a l'abast dels alumnes: els manlleus. Tothom sabia què era un tobogan, però no sabien que la paraula ve del miquemaque (una llengua canadenca); tampoc no sabien que la paraula *samarreta* ens ha vingut a través d'una llengua veïna, l'èuscar, que, a més, està amenaçada de desaparèixer. Així, tot i que els conceptes s'introduïen de manera seqüencial, la inclusió d'un nou concepte implicava o bé la reconfiguració dels conceptes anteriors o bé l'ampliació dels coneixements: a poc a poc es va construint una xarxa més complexa en què els conceptes s'interrelacionen. Aquest procés es coneix com a *reconciliació integradora* dels continguts, segons el qual les generalitzacions i les relacions entre els conceptes afavoreixen els aprenentatges significatius (Contreras (2016:132). De fet, una part de l'exposició oral, el producte final 2, consistia justament a reflexionar sobre els aprenentatges i a compartir amb el grup el procés de recerca, els descobriments. No era una exposició d'un tema qualsevol, la tasca consistia a narrar en primera persona l'experiència amb la SD i els resultats que cada parella havia obtingut a la classe que els havia tocat enquestar.

La sessió en què anàrem a enquestar els companys d'altres classes creim que és especialment significativa i que ha resultat molt determinant en l'èxit de la SD. En primer lloc perquè implicava sortir de l'aula, abandonar l'espai canònic d'aprenentatge: als alumnes sempre els agrada voltar per l'escola. En segon lloc l'activitat suposava compartir amb la resta de companys la nostra feina, de manera que el projecte no quedava només a l'aula de català sinó que requeria de la col·laboració dels companys: una manera d'establir un vincle entre els continguts i el món extern a l'aula. A més,

estàvem aprenent quelcom sobre ells, n'estàvem descobrint la riquesa lingüística. Finalment, hem de tenir en compte que l'activitat es projectava amb certa serietat: els alumnes havien de preparar un guió per a la recollida de dades, atès que havien d'explicar la raó dels qüestionaris i les instruccions per contestar-los. L'inventari depenia absolutament d'aquesta sessió. En els alumnes vérem els nervis i la por d'acarar un grup de cursos superiors, l'enuig envers els companys poc col·laboratius, la sorpresa d'haver trobat tantes llengües. Tot plegat, sentiments.

Cloem la secció amb una cita (Contreras 2016:135) que resumeix molt bé la línia argumentativa que hem volgut seguir. Animam també a lector a pegar-li una ullada al Dossier de l'Alumne per copsar millor algunes de les idees que hem exposat.

“La actitud significativa para el aprendizaje de los estudiantes se produce cuando el material no sólo es potencialmente significativo lógicamente, es decir, coincide con la estructura de la ciencia institucionalmente aceptada; es menester que también tenga significatividad psicológica, o sea, que el material proponga actividades que el estudiante acepta realizar porque se encuentra cerca de su experiencia personal”.

! 5.3 El joc

Recuperam ara la segona condició per tenir aprenentatges significatius, la predisposició dels alumnes (Contreras 2016:134): *“Si el estudiante carece de motivación intrínseca para aprender significativamente, el docente tiene que lograr primero el compromiso y la aceptación del estudiante”*. Recordem que un dels principals problemes que identificàrem al grup en la primera estada de pràctiques era el comportament a l'aula. Essent un dels nostres principals objectius capgirar el clima de l'aula¹⁵ en tant que simplement no ens veiem capaços de fer-hi classe, programàrem una primera sessió l'únic objectiu de la qual era treballar la convivència i les normes de l'aula.

Per a la intervenció triàrem el joc com a eina educativa i transformadora. Donat que tenim experiència en el món del lleure i que coneixem les utilitats que cada joc ens pot brindar, en aquella primera sessió férem dos jocs: un de contenció i control de les intervencions a l'aula, i un altre de treball en equip i col·laboratiu. Reproduïm a continuació la taula de programació d'aquella sessió, en què podem veure els objectius concrets que cada joc perseguia i la manera com s'organitzaven a l'aula:

¹⁵ Tornem el lector a la taula 5 per fer-se'n una idea i consulti el Doc. 10 dels annexos.

(9)

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació			
Sessió 1			
Descripció de la sessió: Aquesta primera sessió està destinada a treballar alguns aspectes relacionats amb el clima d'aula i el treball en equip. A través de dues dinàmiques amb els alumnes procurarem crear un espai que afavoreixi el treball, l'aprenentatge i la convivència. Aquesta sessió també ha de servir per fer un primer contacte amb els alumnes després de la primera estada i reforçar el vincle professor-alumnes, de manera que també hi haurà una petita dinàmica de presentació. Seria ideal acabar la sessió havent pautat tres normes d'aula amb els alumnes: (i) miram el professor, (ii) no ens aixecam sense demanar permís i (iii) (intentem) xerrar català.			
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Treballar el silenci i la contenció ▶ Millorar la cooperació i l'atenció entre els membres del grup	Dinàmica 2 Aquesta dinàmica consisteix a arribar a comptar fins a 15 tot el grup, amb la condició que si dos participants diuen el número alhora o en castellà es torna a començar de 0.	5'. Després d'una breu explicació de la dinàmica, començam. No necessitam material Com que no podem fer una rotllana a l'aula per motius d'espai, farem un òval al voltant de la filera central de pupitres.	Activitat no avaluada
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Afavorir el treball en equip i la col·laboració ▶ Treballar la planificació i la creativitat ▶ Millorar les relacions grupals ▶ Identificar els diferents rols que els alumnes tenen a l'aula per tal de després tenir-ho en compte a l'hora de fer les parelles per a la SD.	Dinàmica 2 Dinàmica de treball cooperatiu. Dividits en grups de 4 o 5, els alumnes han d'intentar construir amb 20 espaguetis i 1m de cinta adhesiva una torre capaç de suportar el pes d'una llepolia de sucre. L'equip que faci la torre més alta i que aguantí 20' dreta guanya.	25': 2' per l'explicació i 23' per fer la torre. Material: 120 espaguetis, 6m de cinta adhesiva, estisores i una bosa de llepolies (<i>nubes</i>). Es faran cinc o sis grups a l'atzar i treballaran al terra en diferents espais de l'aula. El professor es limita a observar els alumnes i a interactuar, no els ajuda.	Activitat no avaluada
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Pactar les tres normes d'aula ▶ Recollir l'aula	Després d'haver recollit l'aula, de manera grupal farem unes reflexions que ens portaran a avaluar el funcionament de l'aula i intentarem pactar les tres pautes de comportament.	10' No necessitam material	Activitat no avaluada

Les notes que prenguérem aquell dia il·lustren molt bé la manera com es desenvolupà la sessió¹⁶:

(10)

- ! Ha anat molt bé, no hem tengut cap problema greu de comportament. Sorpresa
- ! Act 1. No hem aconseguit arribar ni a 8, però sembla que han gaudit i que han entès l'objectiu del joc
- ! Act 2. Molt bé. Bastant implicats i fent feina en equip. El grup B no ha fet res. El grup E ho han fet molt bé, han guanyat.
- ! Alguns alumnes comencen a dir-me pes meu nom. Bon sensació.

Es després (10) que els alumnes es prengueren aquesta sessió positivament i que canviaren el comportament. El grup E resulta ser el d'en Lluç: un grup format pels alumnes més moguts de l'aula que finalment va resultar ser el que va guanyar el segon joc. Pensam que aquesta primera impressió positiva d'en Lluç en aquesta sessió va fer que la seva percepció de l'assignatura canviàs i

¹⁶ Ens penedim de no haver gravat aquella sessió ni de tenir cap prova visual de la sessió.

decidís canviar la seva actitud. Segons la tutora, en Lluç ha manifestat en nombroses ocasions que s'avorreix a classe. En aquest sentit, els jocs esdevenen un recurs útil per despertar els alumnes de la somnolència acadèmica. Segons López & Vallejo (2002:3) els jocs presenten algunes característiques fundamentals en les pràctiques educatives: (i) la participació és lliure però s'han d'acatar unes normes, (ii) implica participació activa, (iii) és un mitjà d'autoexpressió i de relació amb els altres. En relació a això, alguns pedagogs com Nieto (1990) o López Vallejo (2002) lloen també les aplicacions didàctiques del joc en tant que ajuden a desenvolupar destreses en el treball cooperatiu i en el sentit de col·lectivitat. Sembla llavors una bona decisió haver decidit tractar les dinàmiques disruptives a l'aula a través del joc. El professor de català coincideix amb la nostra percepció i apunta que aquella sessió, donat el desenvolupament final de la SD, ha estat certament important i decisiva.

De fet, la presència del joc a la SD no es limita a la primera sessió. Al llarg de la seqüència hem inclòs petits jocs per tal de fer una petita estona de distensió entre activitats feixugues o per introduir nous temes. A la sessió 2, per exemple, abans de començar el text sobre diversitat lingüística, férem amb els alumnes el joc *Quantes llengües sabem?*¹⁷. Reptàrem els alumnes que llistassin trenta llengües. També a la sessió 6 utilitzàrem dos experiments psicolingüístics (de percepció auditiva i de categorització visual) amb la voluntat de despertar en els alumnes certa curiositat pel fet lingüístic. Els presentàrem en forma d'enigma per tal de fer-los-ho més atractiu. La sessió en què mostràrem el qüestionari dialectal també la convertírem en una espècie de joc: serà l'ordinador capaç d'endevinar d'on és en Miquel? Els sorprengué que pogués.

En suma, reiteram el paper que ha tingut el joc a l'hora de despertar l'interès en els alumnes, de crear en ells certes expectatives i ganes d'aprendre. S'ha mostrat útil i eficaç en relació als objectius que perseguíem: millorar el clima d'aula i afavorir una connexió emocional entre els alumnes, el docent i la SD. Convidam el lector a comparar les notes preses a la primera estada i les notes de la segona estada: el canvi, pel que fa al comportament del grup, és marcat.

Finalitzam la nostra anàlisi amb una cita (Onrubia 2002:10) que ens inspirà a l'hora de programar la SD i que fou determinant per tal que ens decidíssim a dedicar una sessió a qüestions que, a parer d'alguns docents, s'allunyen de la nostra funció: "*som professor, no educadors*" he sentit dir ben sovint. De cap manera, companys.

“La construcción de un clima afectivo y relacional adecuado es tan absolutamente central [...] que justifica sobradamente el hecho de que, en determinadas situaciones en que su ausencia es especialmente clara y marcada, pueda considerarse como núcleo básico inicial del trabajo educativo. Delante de un grupo de alumnos que se sienten poco competentes para el aprendizaje escolar, que tienen una amplia historia de fracaso, que no muestran interés por lo que

¹⁷ Consultar pàg. 7 Dossier de l'Alumne.

la escuela pueda ofrecerles, buscar la conexión afectiva y emocional que sirva de soporte a los aspectos más estrictamente cognoscitivos del aprendizaje puede transformarse en una tarea prioritaria para el profesor y para el grupo clase”

6. Conclusions

Aquesta recerca s'ha centrat en la intervenció docent, concretament ha volgut avaluar l'optimitat dels materials confegits i de la programació didàctica de la SD “Les nostres llengües”, que fou experimentada en un grup de 1r d'ESO a l'Institut La Pineda. Com hem explicat, la configuració de la SD responia a uns problemes concrets que havíem identificat en el grup durant la primera estada de pràctiques: (i) comportament disruptiu, (ii) mínim ús de la llengua i (iii) actituds de rebuig envers la llengua del país i la diversitat lingüística en general.

La reflexió postexperimental ens va fer veure que els resultats de la SD havien estat notablement satisfactoris i que havia tengut molt bona acollida per part dels alumnes. Fórem fins i tot felicitats per la nostra gestió del grup i pel canvi palpable en les dinàmiques a l'aula. Amb això, trobàrem interessant posar el focus sobre aquest canvi i buscar-ne en la SD la causa. Ens decidírem així a analitzar l'actuació d'un alumne en concret, un que justament palesava el canvi d'actitud que volíem mostrar, i a buscar a la bibliografia de referència les claus per entendre l'èxit de la SD. La hipòtesi de partida era doble. Per una banda, pensàvem que diferents elements de la SD -el tema i els materials sobretot- havien facilitat un aprenentatge significatiu entre els alumnes; i, per una altra banda, teníem la impressió que la primera sessió, dedicada únicament a treballar el clima d'aula, havia resultat força positiva. Hem procurat, així, buscar aquells elements amb potencial significatiu i hem volgut mostrar la capacitat transformadora que tenen a través de la recerca bibliogràfica i l'exemplificació a partir d'un cas real: en Lluç Finalment, hem volgut visibilitzar el joc com a eina educativa a tenir en compte amb alumnes disruptius o grups amb problemes conductuals. Recuperem ara les preguntes que ens férem en començar:

- (1) Hi ha hagut evolució en l'alumne?
- (2) Quins aspectes de la SD han possibilitat aquesta evolució?
- (3) Fou efectiva la primera sessió?

La contextualització que hem fet d'en Lluç i l'anàlisi que hem fet de la seva actuació a la SD mostren com hi ha hagut una evolució positiva. Si param atenció a les notes que prenguérem a la primera sessió, a les observacions de les actes d'avaluació, a les entrevistes que hem realitzat a l'equip docent i a la intervenció final de l'alumne durant la SD podem dibuixar una progressió ascendent. És rellevant el fet que en Lluç canviàs la seva actitud durant les nostres sessions i passàs

de ser un alumne amb perfil resistent a un perfil adherit a les tasques escolars. Prou il·lustratiu és el contrast entre les tasques d'oralitat: passà de no voler parlar en públic a fer una bona exposició oral.

L'anàlisi del cas i la recerca bibliogràfica apunten que la SD ha possibilitat els canvis que buscava perquè ha resultat tenir potencial significatiu. Quins elements ho han determinat, però? En primer lloc sembla que el tema triat ha sabut crear un vincle entre els continguts i el context immediat dels alumnes, ha sabut aprofitar les oportunitats de l'entorn -moltes llengües- per integrar-les a l'aula. El fet que es proposàs una pregunta de recerca - quantes llengües es parlen a l'institut- com a fil conductor de la SD i com a producte final ha mobilitzat el que Coll (1998:132) anomena *aprenentatge per descobriment*. També els materials n'han estat determinants: l'estil amb què estan escrits, la progressió dels continguts i la unicitat dels materials han ajudat que la SD resultàs significativa pels alumnes i els alumnes se n'apropriassin. En relació a això, s'ha mostrat útil l'ús de la segona persona singular i de la primera persona plural - per buscar el compromís i per crear sentiment de grup respectivament-, així com la inclusió d'alguns exercicis que apel·lin a la reflexió i que busquin establir un vincle emotiu entre els alumnes i els continguts. La concreció i unicitat dels materials, no és un dossier extensible a qualsevol altre grup o escola, és un dossier fet a posta pel projecte, han ajudat també que tingui bona acollida per part dels alumnes. Finalment, la bibliografia i l'experimentació mateixa de la SD ens fan concloure que és condició bàsica per a qualsevol mena d'aprenentatge que el clima d'aula hi sigui favorable. Sembla llavors justificada la decissió de programar una sessió dedicada a tractar aquestes qüestions.

Acabam esbossant algunes propostes de millora de cara a futures intervencions:

- I. Recursos TAC. Hauria estat positiu haver fet servir les Tecnologies de l'Aprenentatge i el Coneixement per tal de fer les classes més dinàmiques i entretingudes. Se'ns acut, per exemple, que eines com el Kahoot o el Word it Out ens haurien servit per fer alguns exercicis, com ara la recapitulació de continguts -compari's amb l'exercici 47 del Dossier de l'alumne- o per fer la posada en comú de les llengües. En aquest sentit, un mapa conceptual en format digital, interactiu i compartible hauria estat molt útil. Tanmateix, decidírem no incloure aquests recursos per mor dels deficients equipaments tecnològics del centre i perquè que no sabíem si tots els alumnes tenien accés a mòbils amb internet.
- II. Gestió de dades. Maldament que això escapi de les nostres mans, en tant que els tempos del procés d'elaboració de la SD i del TFM han estat estrictament pautats, hauria estat positiu, de cara a fonamentar millor aquesta recerca, haver triat el tema del TFM amb anterioritat. D'aquesta manera hauríem pogut preveure les dades que necessitàvem i hauríem elaborat més instruments d'obtenció d'informació. Se'ns ha acudit, ja massa tard, que hauria estat positiu

gravar totes les sessions: tendríem així dades de primera mà sobre les interaccions a l'aula i sobre el desenvolupament de la primera sessió. També hauríem pogut observar la percepció dels alumnes respecte de la SD amb un qüestionari final de satisfacció, valoració i avaluació del professor. Si més no, hauria facilitat la línia argumental i ens proporcionaria dades molt valuoses.

- III. **Projecció exterior.** Dia 21 de febrer és el Dia de la Llengua Materna. Seria positiu fer caure la SD de manera que finalitzàs unes setmanes abans de la data senyalada i organitzar al centre un acte de celebració. Hi convidaríem tota la comunitat educativa i hi exposaríem els resultats de la nostra recerca: totes les llengües, 23 per ara, que configuren el patrimoni lingüístic del centre i del barri. Proposam fer-hi una lectura en veu alta d'algun poema, conte o fragment en cada una de les llengües: un tast de llengües, una celebració de la diversitat. D'aquesta manera aconseguiríem visibilitzar i donar un rol protagonista a totes les comunitats del país.
- IV. **Recuperar la llengua.** Un dels objectius de la SD era incidir en l'ús del català (en un inici quedàrem astorats en comprovar l'asfixiant prevalença del castellà al centre) i en les actituds lingüístiques dels alumnes. Certament hem tractat aquests temes i creim que, en parlar de llengües amenaçades i de processos de colonització, s'ha despert en els alumnes certa sensibilitat lingüística¹⁸. Trobam, però, que el desig inicial ha quedat diluït en la posterior experimentació. Proposam recuperar el català amb una mirada realista i proactiva: el català també és una llengua amenaçada. Intentem salvar-la a través de la dignificació de totes les llengües i de l'erradicació dels prejudicis lingüístic.
- V. **Pensament crític.** La nostra SD posa els alumnes en contacte amb una situació que desconeixen i que podem qualificar de catastròfica, equiparable a la reducció de la biodiversitat o al canvi climàtic: la mort accelerada de llengües que es preveu que es dugui a terme durant aquest segle; l'esvaïment en definitiva de bona part del patrimoni lingüístic i cultural del món (Grenoble & Whaley 1998). A parer nostre és necessari reforçar aquesta idea a la SD i habilitar-hi un espai d'anàlisi crítica. L'escola, de fet, no ha estat mai aliena a qüestions lingüístiques (Barrieras 2009). No cal ni recordar el paper que tingué la institució escolar francesa en l'exterminació de les llengües de França; o el paper dels missioners i les seves escoles a les colònies, ni parlarem de l'adoctrinament de l'escola franquista en qüestions d'uniformitat nacional i lingüística (la *lengua común*, que en deien). Es fa evident la naturalesa política de l'escola i, sobretot, el poder i la capacitat transformadora que té: fem-la servir. En cap circumstància hauria de ser aliena als fenòmens socials que l'envolten, ans al contrari: hauríem de fer de l'escola un espai d'anàlisi crítica de l'entorn i, sobretot, d'intervenció. Proposam, idò,

¹⁸ Es desprèn d'això una recerca força interessant: Hem aconseguit incidir en les actituds lingüístiques i la sensibilització?

incloure més activitats de reflexió, reforçar una mirada crítica de la situació. Pensam que serien molt útils en aquest sentit els debats o els jocs de rol i de teatralització de situacions de conflicte lingüístic. Potser així fariem també entendre a una massa de població castellanoparlant les actituds que fan minvar la salut del català, de l'èuscar i de moltes altres llengües a Amèrica. Al cap i a la fi, els parlants de les llengües amenaçades estam cuits sense el compromís dels parlants de les llengües hegemòniques o *linguòfagues*. Si no els educam, està fet de *noltros*.

Menjaràs morena, no altres peixos.
Menjaràs arròs amb gramenera.
Beuràs aigua amb cabotins de la més bruta.
Et prohibiran trencar la ce i geminar la ela.
A poc a poc perdràs la fesomia.
A poc a poc perdrà sonoritat la essa.
La be i la ve seran un tant se'm dóna.
El so neutre es tancarà com una porta.

Acabaràs amb el cos ple d'autopistes.

De Antonina Canyelles.

Putes i Consentits. Antologia poètica. Lapislatzuli (2012)

7. Bibliografia

BARRIERAS, M. (2009). Diversitat lingüística a l'aula: construir centres educatius plurilingües. Eumo.

CARBONELL, M. C. (2008). Els recursos educatius amb alumnes disruptius a l'ESO: mirades i reflexions. *Perspectiva escolar*, (325), 60-66.

COLL, C. (1988). Significado y sentido en el aprendizaje escolar. Reflexiones en torno al concepto de aprendizaje significativo. *Infancia y aprendizaje*, 11(41), 131-142.

COLOM, I. B. (2018). Construir el camí, de la indiferència a la participació, dels alumnes perduts a l'aula. *ÀÀF Àmbits de Psicopedagogia i Orientació*, (49), 42-49.

CONTRERAS, F. A. (2016). El aprendizaje significativo y su relación con otras estrategias. *Horizonte de la Ciencia*, 6(10), 130-140.

GRENOBLE, L. A., & WHALEY, L. J. (Eds.). (1998). *Endangered languages: Language loss and community response*. Cambridge University Press.

LATORRE, A. (2003). *Investigación acción*. Graó.

LÓPEZ, N. R., & VALLEJO, J. M. B. (2002). El juego didáctico como estrategia de atención a la diversidad. *Agora digital*, (4), 13.

NIETO, M. (1990). El juego como recurso didáctico:: una reflexión educativa.

ONRUBIA, J. (2002). Enseñar: crear zonas de desarrollo próximo e intervenir en ellas. In *El constructivismo en el aula* (pp. 101-124). Graó.

Il·lustració de la portada disponible en línia a: <https://www.flickr.com/photos/ofernandezberrios/8450295526>

8. Annexos

Document 1

Extracte de la Tasca 2 del Dossier de Pràctiques. Anàlisi del desenvolupament d'una sessió amb el grup.

Desenvolupament de l'activitat. El desenvolupament de la sessió no es va ajustar a allò que el professor havia programat. Si bé l'objectiu era que tots els grups haguessin presentat en acabar la sessió, tansols ho pogueren fer tres dels nou grups per diferents motius: (i) manca de temps per a tots els grups; (ii) no haver portat la fotografia, i (iii) no voler fer l'activitat.

Només entrar a l'aula (arribam quatre minuts tards perquè havíem d'anar a cercar el material al departament) ens trobem amb els alumnes força excitats, jugant i cridant: acaben d'arribar d'una optativa i només queden dues hores per marxar a casa.

“hem entrat i rebombori total, tothom dret, cridant i jugant. Demana silenci aixecant el braç. [...] Han passat quasi cinc minuts i encara no hi ha silenci”

Ens trobem alumnes jugant al terra, d'altres perseguint-se i molt soroll. Quan el professor aconsegueix fer una mica de silenci, explica suscitament què faran a la sessió d'avui. Mentre ho explica, només 3 alumnes n'estan pendents.

“una alumna s'entretén fent veure que està fent una fel·lació”

Si bé la idea era que el mural amb les fotografies el fessin tots els alumnes, finalment el fa el professor amb només quatre. La resta o bé no ho vol fer (*'no quiero, profe!'*) o bé no ha portat la fotografia i el material emprat a la sessió anterior. El professor accepta amb resignació la situació i no li dedica cap esforç ni cap sermó. Mentre es confegeix el mural, la resta de classe està a lloure: quatre alumnes abandonen l'aula sense demanar permís, els dos alumnes repetidors juguen a un joc de pegar-se a les mans, nombrosos alumnes estan amb el mòbil, i molts, simplement, xerren entre ells.

“Na D i na F intenten ficar-se dedins del fems”

“En B s'ha tallat el dit amb les tisores”

“Profe! se quiere suicidar, está loco!”

Després de quasi 25 minuts el pòster està acabat i les presentacionar poden començar. Un cop penjat, el professor intenta començar però la majoria d'alumnes no en fa cas: menys de la meitat té una predisposició proactiva envers l'activitat. El professor comença a explicar als alumnes la manera com fer l'exposició oral, però només tres alumnes li paren atenció.

“Hi ha poca atenció, vol començar a fer s’activitat però no li fan ni ‘puta’ cas.

Xerra i xerra però no s’assegura que l’estiguin escoltant”

“Na A i na A ploreu de rialles a darrere”

El professor no estableix ell l’ordre de les exposicions orals, de manera que la primera parella que comença és una de les que l’ha ajudat a fer el pòster, és a dir, els alumnes que estan més implicats en l’activitat. Quan comencen les exposicions orals, els alumnes situats al darrere i al costat esquerre de la classe ni tan sols se n’assebenten. Segueix el clima d’aula abans descrit. El professor es centra en avaluar les exposicions orals i nosaltres intentem crear un clima còmode i adequat per al treball, apel·lant al respecte cap als companys que estan fent la tasca oral.

La segona parella que fa la presentació la tria el professor, són dues alumnes que seuen darrere i s’han passat gairebé tota la classe parlant i rient. Són d’origen magrebí i no empren el català de manera habitual, de manera que estan força avergonyides de parlar-lo (tret típic d’un semiparlant). Amb molt poca predisposició a la feina comencen l’exposició. Menys de 20 segons després esclaten de rialles. Això continua durant alguns minuts i es contagia a la majoria de la classe (d’altres simplement observen amb estupefacció). Després d’alguns intents, el professor els demana, ben seriós, que s’asseguin i que deixin fer-ho a un altre grup, recordant-les que és una activitat important en l’avaluació trimestral. Decideixen fer-ho i repeteixen la situació.

El següent grup comença l’exposició i el clima d’aula continua essent el mateix. El grup comença a fer l’exposició però el professor ha de tallar-los per demanar silenci i respecte cap als companys, assegurant que està *“flipant amb el que li esteu fent als vostres companys”*. Tot i el sermó, la disbauxa continua i els companys acaben amb dificultat. Sona el timbre i resten 6 grups per fer-ho. Apuntam les darreres impressions i marxam de l’aula, mentre els alumnes esperen la propera i darrera hora de classe.

“no hi ha ordre ni normes ni res. N’O [el professor] no pot fer res. Deu ser així a les altres

classes? M’agradaria veure el mateix grup en una altra assignatura.”

Document 2

Transcripció Diari del Professor. Anàlisi posterior a cada sessió

Sessió	Transcripció de les notes
Sessió 1	→ No hem tengut temps d'acabar tot el que teníem programat → Faltarà pautar les normes de comportament i fer l'activitat 3 → Han gaudit els jocs i han entès l'aplicació didàctica → Ha anat molt bé, no hem tengut cap problema greu de comportament. Sorpresa → Act 1. No hem aconseguit arribar ni a 8, però sembla que han gaudit i que han entès l'objectiu del joc → Act 2. Molt bé. Bastant implicats i fent feina en equip. El grup B no ha fet res. El grup E ho han fet molt bé, han guanyat. → Alguns alumnes comencen a dir-me pes meu nom. Bon sensació.
Sessió 2	→ No hem tingut temps d'acabar tot el que teníem programat → Hem tingut poc temps pel diari d'aprenentatge (tornar-ho a explicar) → Els conceptes DIV LING i MANLL han quedat clar → PROBL: estic més pendent del temps i de complir amb els objectius i les activitats que tenc programades que no de les preguntes i comentaris que sorgeixen dels alumnes. N'Alba ha fet una pregunta molt interessant i he passat d'ella perquè no hi havia temps. Corregir això en futures sessions. → S'han portat beníssim: treball autònom i en silenci, respecte i bon estar. Només hi ha hagut trull en dos moments. → N'Àndrea em xerra en català, hem fet un pacte. → No hem vist el vídeo que tenia programat
Sessió 3	→ No hem tingut temps d'acabar-ho tot. → Hem fet repàs dels conceptes treballats fins ara i sembla que els tenen clars
	→ Hem anat massa ràpid amb les característiques del qüestionari, cal repassar-ho a la propera sessió → N'Aya B. no ha volgut llegir en veu alta → El qüestionari dialectal els ha agradat i fet gràcia, potser és massa llarg però.
Sessió 4	→ No sé què pensar: ha anat bé o malament? → No hem tengut temps de seguir el dossier, no han fet cap exercici, els hem fet tots de manera oral a la pissarra. Bona participació → Sembla que el dossier és massa dens: hi ha massa exercicis pel poc temps que tenim a classe. S'ha de revisar: o reduir-lo, o allargar la seqüència, o mandar deures a casa → Han faltat tres alumnes. Aquest alumnes formaran un grup en la propera sessió perquè no han pogut recollir tots els grups les dades i han de tornar a les aules → Se'ls ha vist molt engrescats i contents (un poc nerviosos també) per haver d'anar a les aules a cercar les dades. Practiquen: mentre n'Òscar era a les aules amb part dels alumnes, la resta que era amb jo ha estat practicant i preparant la recollida de dades. → El moment de repartir les classes ha estat un caos. En principi havia pensat que s'assignarien per sorteig, però com que li havia promès a n'Àndrea que podia triar la classe, llavors ho he hagut de fer amb tots els grups. MALAMENT: no ho he sabut controlar i he hagut de cridar. Proposta: fer sorteig i s'ha acabat. → La Jasleen recollirà les dades a l'aula d'acollida

Sessió 5	→ No hem tingut temps d'acabar: faltará el text DIVERSITAT i el diari d'aprenentatge com sempre (el deix de fer?) → Ha anat molt bé, han fet bona feina i la majoria ha acabat de treure les dades dels qüestionaris. → Estan emocionats i flipant amb totes les llengües que han trobat → Els 3 grups que faltaven han recollit les dades i molt bé → Faltarà fer una posada en comú dels resultats. → No hem vist el vídeo que tenia programat, com sempre
Sessió 6	→ Primera sessió que hem acabat el que tenia programat: BÉ! → Bona feina a l'aula, bona feina als ordinador segons n'Oscar. → Treball a l'aula sobre el text bé: tots (menys l'Aya B.) han volgut llegir en veu alta i han fet els exercicis. → Han expulsat en Mark 5 dies: queda fora de la seqüència → Repartir la llengua per sorteig ha funcionat. A la Jasleen (acollida) li he deixat triar llengua (hindi, el parla)
Sessió 7	No l'hem feta per manca de temps: ja havíem perdut dues sessions (una per vaga i una altra per excursió del grup) i la seqüència s'estava allargant massa.
Sessió 8	→ Bastant bé, hem pogut fer quasi tot, només faltará acabar d'omplir el mapa. → Hem repetit una llengua (romanès), pensar manera com arreglar-ho. → Hi ha hagut una mica de trull quan han hagut de fer les fitxes i pintar el mapa (no escolten!) → No hem pogut fer el rànquing. O deixar-ho fer o dur-lo jo fet → Tot i ser darrera hora de divendres s'han portat bastant bé.
Sessió 9	→ Ha anat súper bé: bon comportament, les exposicions han sortit bastant bé i hem tengut temps d'acabar-les totes. → Molts no ho tenien preparat però han improvisat: han entès les pautes → Bona actitud cap als companys, han escoltat i han intervingut en català → Ha funcionat fer-los dir 1 cosa bona i 1 cosa dolenta de les exposicions del company → Ha vingut na Pilar i diu que bé

Document 3

Extracte Document 3 Pràctiques. Programació SD. Relació entre competència, continguts, objectius i avaluació.

Competències	Continguts d'aprenentatge	Objectius d'aprenentatge	Criteris i instruments d'avaluació
Àmbit Lingüístic Dimensió Actitudinal i Plurilingüe _Actitud 3: Manifestar una actitud de respecte i valoració positiva de la diversitat lingüística de l'entorn pròxim i d'arreu. Dimensió Comprensió Lectora _C1: Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut dels textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls. _C3: Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació. Dimensió Expressió Escrita _C4: Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa i a partir de la generació d'idees i la seva organització. _C5: Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística. _C6: Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal. Dimensió Comunicació Oral _C8: Produir textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística. _C9: Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs. Àmbit Cultural i Valors Dimensió Interpersonal _C5: Mostrar actituds de respecte actiu envers les altres persones, cultures, opcions i creences. Àmbit Digital Dimensió tractament de la informació i organització dels entorns de treball i aprenentatge _C4: Cercar, contrastar i seleccionar informació digital adequada per al treball a realitzar tot considerant diverses fonts i mitjans digitals.	▶ Llengües de l'Estat: quines són i distribució ▶ Noció de <i>família lingüística</i> i <i>manlleu</i> ▶ Noció de <i>llengua</i> i <i>dialecte</i> ▶ Llengües amenaçades de l'Estat i d'arreu ▶ Planificació del discurs oral ▶ Estratègies comunicatives i lingüístiques per a la producció de textos orals ▶ El qüestionari com a eina d'obtenció de dades ▶ Capacitat de comprensió de textos escrits de tipologia diversa ▶ Capacitat de planificació i producció de textos de diferent tipologia ▶ Capacitat de cerca d'informació de diferents fonts ▶ Actituds lingüístiques obertes i positives: igualtat de totes les llengües	▶ Adoptar actituds lingüístiques positives envers el català i la diversitat lingüística de l'entorn i d'arreu. ▶ Ser capaç de cercar informació tant a la xarxa com en llibres i d'integrar-la en un text expositiu. ▶ Dominar l'expressió oral en llengua catalana en contextos conversacionals i expositius ▶ Produir textos escrits de diferents tipologies ▶ Comprendre textos escrits expositius-divulgatius ▶ Aprendre a utilitzar els qüestionaris com a eina de recerca i d'obtenció de dades. ▶ Conèixer la diversitat lingüística de l'entorn i de l'Estat	Què avaluarem? ▶ Dossier (Vg. <i>Doc 1 Annex</i>) - 30%, individual ▶ Diari d'aprenentatge (Vg. <i>Doc 2 Annex</i>) - 30%, individual ▶ Exposició oral final - 30%, per parelles ▶ Plafo informatiu - 10%, grupal ▶ Ús de la llengua i implicació - (+5%) Instruments d'avaluació ▶ Rúbrica Oralitat (Vg. <i>Doc 3 Annex</i>) ▶ Rúbrica coavaluació (Vg. <i>Doc 1 Pàg. 32 Annex</i>) ▶ Exercicis de recapitulació i sistematització de continguts (Vg. <i>Doc 1 Annex</i>) ▶ Exercicis de comprensió lectora i expressió escrita (Vg. <i>Doc 1 Annex</i>) ▶ Diari d'Aprenentatge Criteris d'avaluació L'alumne... ▶ coneix quines són les llengües de l'Estat i les sap col·locar en un mapa ▶ coneix el termes <i>família lingüística</i>, <i>diversitat lingüística</i>, <i>llengua</i>, <i>dialecte</i> i <i>manlleu</i> ▶ coneix què són les llengües amenaçades i la situació que pateixen ▶ sap planificar un discurs oral ▶ comprèn textos expositius-divulgatius ▶ sap preparar i emprar el qüestionari com a eina de recerca ▶ sap cercar informació a la xarxa i en llibres i la sap integrar en el projecte ▶ utilitza la llengua catalana amb el professor i en les intervencions a l'aula

Document 4

Extracte Document 3 Pràctiques. Programació SD. Itinerari d'Aprenentatge. Seqüenciació i programació per sessions.

Títol	Les nostres llengües
Matèria	Llengua i Literatures Catalana
Classe	1r ESO A
Període temporal	9 sessions de 50', de 5/III a 22/III

JUSTIFICACIÓ DE LA SD

En aquesta SD els alumnes s'embarquen en la tasca de fer un inventari de les llengües del primer cicle de l'ESO del seu Institut, La Pineda de Badalona. El producte final de la SD és doble: per una banda, el grup classe confegeix un plafó informatiu per posar al passadís que conté un mapa de les llengües que s'han trobat durant la recerca i textos explicatius sobre les diferents llengües i els diferents països, així com un "rànkung de la diversitat"; per una altra banda, per parelles, els alumnes preparen una exposició oral sobre el procés de recerca i una de les llengües que s'hi han trobat. Com que un dels objectius principals de la seqüència és incidir en la Dimensió Actitudinal i Plurlingüe del Currículum, sovint en un segon pla en les programacions anuals, tant el propi producte com el centre d'interès de la majoria dels textos i activitats que emprarem estan relacionats amb la diversitat lingüística. Així, aprofitant el ric capital lingüístic dels alumnes i del centre, s'intentarà fer coneixedora als alumnes i a la comunitat educativa de l'institut la diversitat que ens envolta i la riquesa que això suposa. Com que als alumnes se'ls planteja una pregunta de recerca que no està encara contestada- *Quantes llengües parlem a La Pineda?*- són necessàries algunes destreses per tal que el resultat surti, com ara la planificació de la feina, el processament eficient de dades i el treball cooperatiu. Durant la SD, els alumnes van topant amb tasques i textos que fan que, paral·lалment, treballin la comprensió de textos escrits de tipologia diversa, sobretot divulgatius expositius, i l'expressió oral. Aquest darrer aspecte és una de les febleses que detectarem en la primera estada de pràctiques amb el grup i, per tant, un dels principals objectius d'aquesta seqüència. Així, deixant de banda l'exposició oral final, són nombrosos els moments en què la seqüència demana de l'oralitat; a tall d'exemple, un dels productes parcials de la seqüència és la elaboració d'un guió de presentació per a la recollida de les dades. A banda d'aquestes activitats més concretes, la major part de la seqüència està pensada per ser realitzada de manera oral i interactiva. Així, per exemple, els textos que es treballen seran llegits en veu alta pel grup classe i comentats conjuntament. La SD també inclou en algunes sessions la visualització de vídeos o experiments relacionats amb les llengües i el llenguatge. Amb això volem acabar algunes sessions de manera relaxada i distesa, però també portar a l'aula temes que despertin la curiositat dels alumnes pel fet lingüístic. En definitiva, aquesta seqüència pretén ser una eina per apropar la diversitat lingüística i la reflexió sobre les llengües a les aules; un intent de visibilitzar als instituts les llengües i cultures de la comunitat i del país. La Pineda, en aquest sentit, és un institut idoni per aplicar una seqüència d'aquestes característiques.

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 1

Descripció de la sessió: Aquesta primera sessió està destinada a treballar alguns aspectes relacionats amb el clima d'aula i el treball en equip. A través de dues dinàmiques amb els alumnes procurarem crear un espai que afavoreixi el treball, l'aprenentatge i la convivència. Aquesta sessió també ha de servir per fer un primer contacte amb els alumnes després de la primera estada i reprendre i reforçar el vincle professor-alumnes, de manera que també hi haurà una petita dinàmica de presentació. Seria ideal acabar la sessió havent pautat tres normes d'aula amb els alumnes: (i) miram el professor, (ii) no ens aixecam sense demanar permís i (iii) (intentam) xerrar català.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Treballar el silenci i la contenció ▶ Millorar la cooperació i l'atenció entre els membres del grup	Dinàmica 2 Aquesta dinàmica consisteix a arribar a comptar fins a 15 tot el grup, amb la condició que si dos participants diuen el número alhora o en castellà es torna a començar de 0.	5' Després d'una breu explicació de la dinàmica, començam. No necessitam material Com que no podem fer una rotllana a l'aula per motius d'espai, farem un òval al voltant de la filera central de pupitres.	Activitat no avaluada
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Afavorir el treball en equip i la col·laboració ▶ Treballar la planificació i la creativitat ▶ Millorar les relacions grupals ▶ Identificar els diferents rols que els alumnes tenen a l'aula per tal de després tenir-ho en compte a l'hora de fer les parelles per a la SD.	Dinàmica 2 Dinàmica de treball cooperatiu. Dividits en grups de 4 o 5, els alumnes han d'intentar construir amb 20 espaguetis i 1m de cinta adhesiva una torre capaç de suportar el pes d'una llepolia de sucre. L'equip que faci la torre més alta i que agunti 20' drete guanya.	25': 2' per l'explicació i 23' per fer la torre. Material: 120 espaguetis, 6m de cinta adhesiva, estisores i una bosa de llepolies (<i>nubes</i>). Es faran cinc o sis grups a l'atzar i treballaran al terra en diferents espai de l'aula. El professor es limita a observar els alumnes i a interactuar, no els ajuda.	Activitat no avaluada

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Pactar les tres normes d'aula ▶ Recollir l'aula	Després d'haver recollit l'aula, de manera grupal farem unes reflexions que ens portaran a avaluar el funcionament de l'aula i intentarem pactar les tres pautes de comportament.	10' No necessitam material	Activitat no avaluada
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 2

Descripció de la sessió: En aquesta sessió presentarem la SD als alumnes, els objectius i la seqüenciació de la feina que farem. Com que l'objectiu és fer un inventari de les llengües, veurem com a model l'inventari de les Illes Balears fet pel GRESIB. També introduïrem els termes *diversitat lingüística*, *manlleu* i *família lingüística* i els treballarem de manera individual sobre textos i exercicis. Aquesta sessió té com objectius introduir els alumnes en el centre d'interès que guiarà tota la seqüència, despertar-ne la curiositat i començar a treballar la comprensió i producció de textos escrits. Per lligar els dos blocs de la sessió farem un joc-repte per als alumnes relacionat amb la diversitat i les llengües. Acabarem la sessió veient un curt vídeo sobre els *clicks* o sons no-pulmònics i proposarem un nou repte als alumnes. Amb aquestes curtes dinàmiques pretenem que el clima de treball a l'aula sigui positiu, ja que proporcionen moments de distensió als alumnes. A més, s'hi segueixen treballant continguts de la matèria.

Objectiu	Activitat 1	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Presentar la SD al grup▶ Familiaritzar-se amb l'inventari	Presentació oral del professor i confecció en comú a la pissarra dels passos a seguir durant el projecte.	15' Material: Pàg. 2-5 Dossier Projector i ordinador Pissarra	Avaluació del Dossier
Objectiu	Activitat 2	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Fer conscients els alumnes del desconeixement que tenen de la diversitat▶ Afavorir un clima d'aula positiu entre els dos blocs de la sessió▶ Enfortir el vincle entre el professor i el grup	Joc <i>Podem arribar a comptar 30 llengües entre tots?</i> En aquest joc es proposa el repte de recomptar 30 llengües entre tot el grup i el professor. Si hi arribem miram un vídeo al final de la classe.	5' Material: Pàg. 7 Dossier Pissarra	Activitat no avaluada

Objectiu	Activitat 3	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Introduir els conceptes '<i>diversitat lingüística</i>' i '<i>manlleu</i>' i '<i>família lingüística</i>'. ▶ Treballar la comprensió lectora de textos expositius divulgatius ▶ Conèixer la diversitat lingüística de l'Estat	Lectura conjunta del dossier i breu explicació per part del professor. Treball individual sobre un text i exercicis que es lliuraran al professor a la sessió 3.	20' Material: Pàg. 8-15 Dossier Pissarra	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat 4	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Recordar tot allò fet durant la sessió ▶ Afavorir activitats metacognitives a través de l'autoavaluació i la reflexió de la feina feta.	En aquesta activitat els alumnes omplen el seu diari d'aprenentatge	5' Material: Dossier - Diari d'Aprenentatge	Activitat avaluada pel professor. Després de cada sessió el recollim.
Objectiu	Activitat 5	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Acabar la classe de manera relaxada ▶ Conèixer nous sons i noves llengües ▶ Conèixer una llengua amenaçada	Veure un video sobre els <i>clicks</i> , uns sons únics de les llengües Khoisan del sud de l'Àfrica. Es proposa als alumnes que intentin produir els sons.	5' Material: Projector i ordinador https://www.youtube.com/watch?v=W6WO5XabD-s	Activitat no avaluada
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 3

Descripció de la sessió: En aquesta sessió recollirem els exercicis de la sessió anterior que els alumnes han acabat a classe i farem una síntesi en comú dels continguts disciplinars que contenen i una petita ampliació. Per altra banda presentarem el qüestionari com a eina de recerca i introduïrem els alumnes en l'estructura i característiques bàsiques a través de diferents models. Finalment, iniciarem el projecte decidint quina és la informació que necessitam saber i quines són les preguntes més adients per aconseguir-la. El propòsit és acabar la sessió amb els qüestionaris fets. En aquesta sessió també conformarem les parelles de treball i l'assignació de les aules que cada parella haurà d'enquestar. Pretenem dur a terme la majoria d'activitats de manera oral, en discussió grupal i per parelles.

Objectiu	Activitat 1	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Vg. Objectius Activitat 3 Sessió 2▶ Fer una síntesi dels continguts disciplinars	Acabar l'activitat 3 de la sessió anterior i fer un resum i posada en comú dels continguts clau de les activitats.	10' Material: Pàg. 8-15 Dossier Pissarra	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Introduir el qüestionari com a eina de recerca▶ Conèixer les característiques dels qüestionaris. Estructura i tipus de pregunta▶ Fer les parelles	En aquesta activitat treballarem els qüestionaris a través de l'anàlisi de diferents models. Oralment i en diàleg amb els alumnes sintetitzarem a la pissarra els continguts del dossier. De manera individual seguiran el dossier	15' Material: Pàg- 16-21 Dossier Pissarra Projector i ordinador https://interactius.ara.cat/testdialectal/	Activitat no avaluada, es tendran en compte la participació i l'ús de la llengua
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Treballar la planificació i gestió del projecte▶ Decidir el contingut dels nostres qüestionaris de manera grupal▶ Confegir els qüestionaris per parelles a partir de les pautes consignades	Discussió grupal sobre la preparació dels questionaris. Pensarem quines són les preguntes necessàries per obtenir la informació que necessitam i quin n'ha de ser el format. Finalment per parelles faran els qüestionaris de l'aula que els hagi tocat. L'aula serà assignada per sorteig.	20' Material: Pàg. 22-25 Dossier Papers de 1/4	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Recordar tot allò fet durant la sessió ▶ Afavorir activitats metacognitives a través de l'autoavaluació i la reflexió de la feina feta.	En aquesta activitat els alumnes omplen el seu diari d'aprenentatge	5' Material: Dossier - Diari d'Aprenentatge	Activitat avaluada pel professor. Després de cada sessió el recollim.
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 4

Descripció de la sessió: En aquesta sessió acabarem de confegir els qüestionaris i prepararem la recollida de dades, això és, el discurs oral que els alumnes hauran de posar en pràctica en les aules que visiten. Se'ls demanarà que per parelles preparin un text oral breu que contengui una explicació del nostre projecte i les instruccions per contestar el qüestionari. Com que és un context semi-formal i espontani, els alumnes no podran dur guió en la recollida de dades, podran dur només 5 paraules clau com a guia. D'aquesta manera volem afavorir la improvisació, no tant la lectura o els discursos estructurats. Presentarem als alumnes pautes de correcció i adequació lingüística, parant atenció a les formes de cortesia, de salutació i d'acomiadament. Finalment, anirem a passar els qüestionaris i a recollir les dades. Dedicarem l'inici de la sessió a corregir i posar en comú les errades de normativa més comunes i greus de l'exercici que van entregar l'anterior sessió.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Acabar els qüestionaris que començarem a la sessió 3.▶ Corregir l'adequació i la correcció dels qüestionaris	En aquesta activitat cada parella acabarà de redactar els qüestionaris.	10' Material Pàg. 22-25 Dossier Papers de 1/4	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Preparar la recollida de dades▶ Conèixer algunes per a la elaboració dels textos orals▶ Proporcionar models i analitzar-los.▶ Conèixer els discursos improvisats, estructurats i semiestructurats.	Presentació oral del professor amb les pautes per l'oralitat i visualització d'alguns models. Es faran els exercicis del dossier per practicar i entendre els continguts.	10' Material Pàg. 26-30 Dossier	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Aprendre a preparar discursos semiestructurats▶ Treballar l'expressió oral i fomentar l'ús de la llengua catalana	En aquesta activitat els alumnes prepararan per parelles els textos orals tenint en compte les pautes que els hem donat. En acabar aquesta activitat han de tenir els textos fets, practicats i les cinc paraules per fer servir de guió clau triades i escrites en un paper.	10' Material Pàg 30- 31 Dossier	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Obtenir les dades de la recerca ▶ Produir un text oral espontani i semiestructurat aplicant allò vist a classe ▶ Emprar la llengua catalana fora de l'aula	En aquesta activitat els alumnes recolliran per parelles les dades que necessitem per fer l'inventari. Cada alumne anirà a la classe que li hagi tocat per sorteig.	20' Material: Qüestionaris i paraules clau Ens repartirem els dos professors 5/6 parelles i els acompanyarem a recollir les dades.	Activitat avaluada pels alumnes mitjançant una rúbrica de coavaluació
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Recordar tot allò fet durant la sessió ▶ Afavorir activitats metacognitives a través de l'autoavaluació i la reflexió de la feina feta.	En aquesta activitat els alumnes omplen el seu diari d'aprenentatge. Aquesta tasca es mandarà per fer a casa.	Material: Dossier - Diari d'Aprenentatge	Activitat avaluada pel professor. Després de cada sessió el recollim.
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 5

Descripció de la sessió: Ara que ja tenim les dades que necessitam, dedicarem aquesta sessió a processar-les per parelles. La informació que en traurem serà (i) número total de llengües, (ii) nom de les llengües, (iii) número de parlants de la llengua a l'institut i per classe i (iv) vocabulari bàsic de cada llengua. Posteriorment llegirem conjuntament i treballarem de manera individual un text sobre les llengües amenaçades. En aquesta sessió també repartirem les llengües que hem trobat entre els alumnes, llengües sobre les quals posteriorment hauran de buscar informació i fer-ne unes fitxes que posarem al plafó informatiu. Cada parella rebrà una de les llengües de l'institut i podrà triar lliurement dues altra llengua, amb la condició que sigui una llengua amenaçada. En el cas que no hi hagi tantes llengües a l'escola com parelles, les llengües que facin seran seleccionades pel professor. Acabarem la sessió mostrant un vídeo sobre l'efecte McGurk (preprocessament del llenguatge) per despertar la curiositat dels alumnes per la llengua i per remarcar la importància de l'expressió corporal quan comuniquem. Dedicarem el principi de la sessió a comentar grupalment el desenvolupament de la recollida de dades a la sessió anterior i els alumnes lliuraran la rúbrica de coavaluació de la recollida de dades.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Posar en comú i comentar la recollida de dades▶ Fer els alumnes coavaluar la seva primera exposició oral	En aquesta activitat comentarem tot el grup les principals dificultats de la recollida de dades i el desenvolupament general de la sessió anterior. Cada parella es coavaluarà l'oralitat en la recollida dades.	5' Material: Pàg. 32-33 Dossier	Activitat avaluada pels alumnes mitjançant una rúbrica de coavaluació
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Desenvolupar estratègies de tractament d'informació▶ Fer un buidatge dels qüestionaris	En aquesta activitat cada parella buidarà la informació que necessitam dels qüestionaris. En grup farem una posada en comú dels resultats i traurem la informació a nivell de grup, curs i institut.	20' Material: Pàg. 34-38 Qüestionaris Pissarra	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Millorar la comprensió lectora de textos expositius ▶ Introduir el concepte <i>llengua amenaçada</i> i relacionar-lo amb la nostra realitat ▶ Fomentar l'anàlisi i la reflexió sobre la realitat	En aquesta activitat els alumnes treballaran de manera individual sobre un text i contestaran unes preguntes de comprensió lectora i extensió de continguts. El text el llegirem de manera conjunta i el comentarem oralment.	15' Material: Pàg. 39-43 Dossier Projector i ordinador	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Recordar tot allò fet durant la sessió ▶ Afavorir activitats metacognitives a través de l'autoavaluació i la reflexió sobre la feina feta	En aquesta activitat els alumnes omplen el seu diari d'aprenentatge. Aprofitarem aquest moment de feina dels alumnes per repartir les llengües.	5' Material: Diari d'aprenentatge	Activitat avaluada pel professor. Després de cada sessió el recollim.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Acabar la classe de manera relaxada ▶ Despertar la curiositat pel llenguatge i les llengües	En aquesta activitat projectarem un vídeo de l'efecte McGurk i intentarem esbrinar perquè és dóna dit fenomen.	5' Material: (9) Vídeo https://www.youtube.com/watch?v=jtsfidRq2tw Projector	Activitat no avaluada

Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 6

Descripció de la sessió: Aquesta sessió la dedicarem a cercar la informació necessària a les xarxes i en diferents materials sobre les llengües que cada parella ha de treballar, una de les llengües de l'escola i dues llengües amenaçades. Per facilitar la feina i donat que és difícil obtenir ordinadors per tots i treballar conjuntament amb un bon clima, dividirem el grup en dos i farem dos torns d'ordinadors. Així, mentre un grup està a l'aula d'informàtica, l'altre està acabant de fer els exercicis de la sessió anterior. Aquesta distribució dels alumnes també permet que es pugui recuperar el ritme de la seqüència en cas que alguna parella vagi endarrerida. Amb els dos grups, quan siguin a classe, els mostrarem l'experiment psicolingüístic conegut com Momo i Kiki. Amb això es pretèn incitar a la curiositat sobre el fet lingüístic i il·lustrar la iconicitat en les llengües.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Desenvolupar estratègies per a la cerca d'informació en diferents formats▶ Ser capaç d'identificar i seleccionar la informació adient	En aquesta activitat els alumnes cercaran la informació necessària per contestar les fitxes sobre les llengües.	25' Material: Pàg. 44-46 Dossier Atlas Lingüístic Junyent (1999) Fitxes Linguapax Ordinadors	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Vg. Objectius Activitat 3 Sessió 5▶ Acabar els exercicis de la sessió anterior.	En aquesta activitat els alumnes treballaran a l'aula el text i els exercicis de la sessió anterior.	25' Material: Pàg. 39-43 Dossier	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Acabar la classe de manera relaxada▶ Despertar la curiositat pel llenguatge i les llengües	En aquesta activitat el professor els mostrarà a la pissarra l'experiment Momo Kiki i discutirem perquè és així.	3' Materials: Pissarra	Activitat no avaluada

Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació**Sessió 7**

Descripció de la sessió: En aquesta sessió farem una síntesi dels continguts disciplinars més importants relacionats amb la diversitat lingüística vistos fins el moment. Com que la seqüència acaba, amb aquesta sessió volem comprovar l'assimilació dels continguts per fer-ne una petita ampliació: treballarem la distribució geogràfica de la llengua catalana i introduïrem per sobre la variació dialectal. Com que la variació dialectal no es contempla en la programació de 1r d'ESO, no descriurem les diferents varietats dialectals, sinó que ens limitarem a mostrar la variació i a fer-ne els alumnes conscients, Entre les dues activitats principals de la sessió dedicarem una estona construir oralment i en grup el rànquing de la diversitat de l'Institut.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Sintetitzar i recordar els conceptes bàsics sobre diversitat lingüística de la seqüència	En aquesta activitat farem una síntesi dels conceptes més importants que hem treballat: <i>diversitat, manlleu, família lingüística, llengua aïllada i llengua amenaçada</i>. Es farà de manera oral i en discussió conjunta.	15' Material: Pàg. 47 Dossier Pissarra	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Posar en comú les dades de la recerca ▶ Fomentar l'ús de la llengua	De manera oral i en conjunt elaborarem el rànquing de les llengües de l'Institut.	10' Material: Pàg. 48 Pissarra	Activitat no avaluada
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Conèixer la distribució geogràfica de la llengua catalana ▶ Prendre consciència de la variació dialectal ▶ Fomentar actituds positives i respectuoses envers el català	En aquesta activitat el professor farà una petita explicació oral sobre els continguts i es faran algunes activitats.	20' Material: Pàg. 49-53 Dossier Vídeos: https://www.youtube.com/watch?v=ve4j6aeAsso https://www.youtube.com/watch?v=Rs5gXImJSG0 https://www.youtube.com/watch?v=yTOhrr6wX2k https://www.youtube.com/watch?v=CD3R042brDQ	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Recordar tot allò fet durant la sessió ▶ Afavorir activitats metacognitives a través de l'autoavaluació i la reflexió sobre la feina feta	En aquesta activitat els alumnes omplen el seu diari d'aprenentatge. Aprofitarem aquest moment de feina dels alumnes per repartir les llengües.	5' Material: Diari d'aprenentatge	Activitat avaluada pel professor. Després de cada sessió el recollim.
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 8

Descripció de la sessió: En aquesta sessió començarem a perfilar el final de la SD i començarem amb el producte final, l'exposició oral i el plafó informatiu. La primera part de la sessió la dedicarem a passar a net les fitxes que ja tenen fetes, hi afegirem informació i confegirem conjuntament el plafó informatiu, que contindrà: un mapamundi, dues fitxes lingüístiques per parella -1 llengua de l'escola i 1 llengua amenaçada- i el rànquing de les llengües de l'institut, així com dos petits textos: un sobre el nostre procés de recerca i un altre sobre les llengües amenaçades. Aquests textos els faran aquells alumnes el ritme de treball dels quals és més ràpid i que tenen major implicació en l'assignatura. En cas que ningú el vulgui fer s'agafaran les definicions i alguns textos del dossier. A la segona part de la sessió treballarem l'expressió oral i donarem les pautes per la exposició oral que els alumnes han de realitzar al termini de la seqüència. Combinarem l'exposició oral per part del professor, l'anàlisi d'alguns models i, finalment, tindrem temps a l'aula per preparar l'exposició. Entre l'elaboració de les fitxes i el treball de l'oralitat els alumnes començaran a confegir el plafó informatiu. Amb això volem donar uns minuts de relax i distensió als alumnes entre els dos blocs que demanen més feina.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Fer les fitxes lingüístiques que penjarem al plafó▶ Recordar el procés d'aprenentatge i les fases que ha seguit el projecte	En aquesta activitat els alumnes confegirán per parelles dues fitxes lingüístiques. Als alumnes que acabin abans se'ls proposarà que pel proper dia portin els dos textos explicatius.	10' Material: Pàg. 54 Dossier	Avaluació per part del professor de la fitxa i dels exercicis del Dossier
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Confegir el plafó informatiu▶ Fomentar el treball en equip i el clima d'aula▶ Avaluar la implicació en el projecte	En aquesta activitat els alumnes confegirán el plafó informatiu conjuntament. El professor no participarà ni ajudarà si no és estrictament necessari.	15' Material: Cartró Estidores Cinta adhesiva Fitxes Fols blancs Mapamundi Retoladors i altres	Activitat avaluada per observació. Avaluem la implicació i l'ús del català.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Conèixer algunes pautes per a la producció de textos orals ▶ Aprendre a identificar bones i males maneres d'expressar-se en públic ▶ Planificar i preparar el guió de l'exposició oral	En aquesta activitat el docent proporciona algunes pautes per a una bona exposició oral, tot parant atenció al llenguatge no verbal i a la fluïdesa i dicció, no pas tant en la correcció lingüística. Finalment els alumnes començaran a preparar les seves exposicions orals per parelles.	20' Material: Pàg. 55-59 Dossier Pissarra	Avaluació per part del professor, tant el treball a l'aula mitjançant l'observació com els exercicis del Dossier.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Recordar tot allò fet durant la sessió ▶ Afavorir activitats metacognitives a través de l'autoavaluació i la reflexió sobre la feina feta	En aquesta activitat els alumnes omplen el seu diari d'aprenentatge. Aprofitarem aquest moment de feina dels alumnes per repartir les llengües.	5' Material: Diari d'aprenentatge	Activitat avaluada pel professor. Després de cada sessió el recollim.
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Activitats d'ensenyament i aprenentatge i d'avaluació

Sessió 9

Descripció de la sessió: Aquesta darrera sessió la dedicarem a acabar el plafó en cas que no l'haguéssim acabat a la sessió anterior i a fer les presentacions orals per parelles. Com que un dels objectius de la seqüència és fomentar l'ús del català i l'oralitat, pensam que és millor centrar l'enfocament i l'avaluació d'aquesta tasca al voltant de la fluïdesa, la dicció i la comunicació no verbal, no pas tant en la correcció lingüística i la riquesa del discurs; sobretot tenint en compte que la majoria dels alumnes no són catalanoparlants i que no empren habitualment la llengua. Així, en consonància a tota la seqüència, volem generar actituds positives envers la llengua i ganes de parlar-la, cosa que, creiem, passa per no ésser excessivament punitius en la correcció.. Finalment, si tenim temps, veurem un vídeo que mostri fins a quin punt la variació dialectal pot impedir la comprensibilitat i proposarem una pregunta per acomiadar la seqüència: com pot ser que no entenguem el vídeo però sí entenguem el professor?

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Acabar el plafó informatiu ▶ Fomentar el treball en equip i el clima d'aula ▶ Avaluar la implicació en el projecte	En aquesta activitat els alumnes acaben de confegir el plafó informatiu. El professor no ajudarà ni participarà si no és estrictament necessari.	5' Material: Cartró Estidores Cinta adhesiva Fols en blanc mapamundi Retoladors i altres	Activitat avaluada per observació. Avaluem la implicació i l'ús del català.
Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Ser capaços de fer un exposició oral sobre la llengua que han investigat i sobre el procés de recerca ▶ Produir un text oral seguint les pautes consignades ▶ Ser capaç de produir un text oral semiestructurat i espontani	En aquesta activitat cada parella realitzarà una presentació oral davant el grup sobre la llengua que els ha tocat i sobre el procés de recerca en la seva aula. L'exposició ha de durar uns 3-4 minuts	45' Material: Paper	Activitat avaluada mitjançant rúbrica per part del professor i mitjançant una rúbrica de coavaluació per part dels companys.

Objectiu	Activitat	Temps i gestió d'aula i materials	Temps avaluació/regulació
▶ Conèixer la varietat dialectal balear ▶ Acabar la classe de manera relaxada ▶ Recordar el concepte de dialecte	En aquesta activitat veurem un vídeo sobre la varietat dialectal del poble de Felanitx. És tal la diferència respecte del dialecte central que és molt difícil la intercomprensió. Així, pretén mostrar els límits i extrems de la varietat dialectal i qüestionar el fet que els alumnes puguin entendre el professor però no puguin entendre el vídeo.	(si hi ha temps) Material: Projector i ordinador Vídeo: https://www.youtube.com/watch?v=4XTyOR29Oss	Activitat no avaluada
Valoració de la sessió (reflexió, posterior a la sessió, de com ha anat i de les indicacions que s'en desprenen de cara a futures experimentacions)			

Les nostres llengües.

Dossier d'aula

Nom: _____

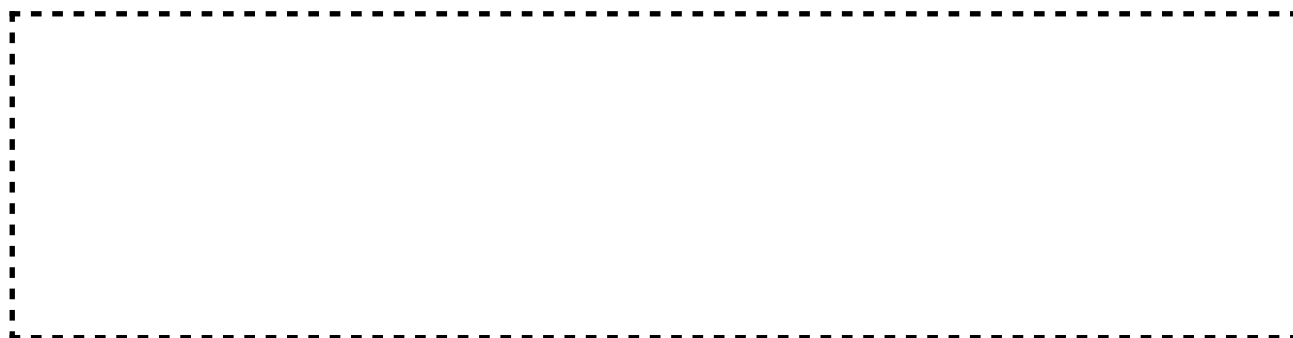
Data: _____

Abans d'endinsar-nos en el nostre projecte, m'agradaria fer-vos algunes preguntes i que hi pensem una miqueta tots plegats. No t'amoïnis si no saps les resposta, ben aviat les sabràs! Contesta les següents preguntes:

1. Quantes llengües creus que es parlen al món? En sabries dir 8?

2. I a Catalunya, quantes llengües creus que s'hi parlen? Sabries dir quines són?

3. I aquí, a La Pineda, quantes llengües creus que s'hi parlen? Moltes o poques?

Sabies que...

a Catalunya tenim tres llengües
oficials?

a Catalunya s'hi parlen més de 300
llengües?

a La Pineda s'hi parlen ? | llengües?

Què farem?

El nostre projecte consistirà a contestar aquesta darrera pregunta, farem un inventari sobre les llengües de l'institut. Com si fóssim investigadors, el nostre objectiu serà esbrinar quantes llengües parlen els nostres companys, quines són i on es parlen. Amb tot plegat, farem un plafó informatiu que posarem al passadís de l'institut i prepararem una exposició oral sobre tot allò que hem après. Quantes coses, haurem d'anar per feina!

Però... què és un inventari? Ens inventarem les llengües, com a El senyor dels Anells? Tant de bò, però no!

Un **inventari** és un recull ordenat de les possessions d'una organització o d'una persona. Per exemple, els inventaris són molt útils per les persones que tenen tendes i negocis, ja que els ajuda a recomptar i saber tot el que tenen al magatzem i a la tenda.

Amb un inventari, per exemple, podries saber quantes coses tens a l'habitació i quines són, quanta roba tens a l'armari, quants llibres tens a la llibreria... Per aquelles persones despistades els inventaris són molt útils!

1. Perquè creus que són útils els inventaris per una persona despistada i desordenada?

2. De què faries tu un inventari? Llista 8 coses que tinguis a la teva habitació.

Si volem fer un inventari, caldrà abans mirar com són, no trobes? Observa els següents exemples:

A. Llengües parlades a les Illes Balears

afrikaans, aimara, albanès, alemany, alsacià, amazic, anglès, àrab, àrab clàssic, armeni, asturià, balante, bambara, bamileké, basc, bassa, bengalí, beti, bielorús, bubu, búlgar, caixmiri, calmuç, català, cebuano, chavacano, coreà, cors, crioll alt guineà, crioll anglès de Nicaragua, crioll cap-verdià, crioll de les Antilles Franceses, danès, dafing, dagbani, ciola⁶, diuia⁷, duala, duungooma⁸, edo⁹, esan¹⁰, eslovac, eslovè, espanyol, esperanto, estonià, ewe, ewondo, fang, finès, farefare¹¹, francès, ful¹², ga, gaèlic, gallec, georgià, grec, grec clàssic, guaraní, gujarati, hakka¹³, haussa,

B. Llengües parlades a cada una de les illes.

MALLORCA	MENORCA	EIVISSA	FORMENTERA
alemany	anglès	alemany	alemany
anglès	àrab	anglès	italià
àrab	gallec	romanès	àrab
francès	alemany	àrab	romanès
gallec	portuguès	francès	francès
búlgar	francès	italià	gallec
romanès	italià	portuguès	anglès
italià	romanès	gallec	amazic
amazic	amazic	amazic	portuguès
portuguès	wòlof	neerlandès	neerlandès

C. Llengües ordenades per número de parlants.

Llengües que tenen a les IB més de 1.000 parlants de primera llengua	
Més de 20.000	alemany
	anglès
	àrab
Més de 10.000	gallec
	francès
	romanès
Més de 5.000	amazic
	italià
	búlgar
	portuguès
Més de 1.000	polonès
	neerlandès
	quixua
	wòlof
	rus
	mandarí
	suec
	ucraïnès
	guaraní
	wu
	igbo
	tagal
	bambara
	eslovac
	panjabi

I com ho farem?

Recorda que el nostre objectiu és saber quantes llengües es parlen a l'institut. Com ho faries?

1. A continuació et proposo diferents maneres per aconseguir la informació que necessitem. Avaluu-les!

1 : no hi estic gens d'acord, no funcionaria

5: quina bona idea, segur que funcionaria!

- a. Anar per l'escola preguntant a la gent quines són les llengües que parla.

1 2 3 4 5

- b. Posar una llista al passadís i que la gent hi apunti les llengües que parla.

1 2 3 4 5

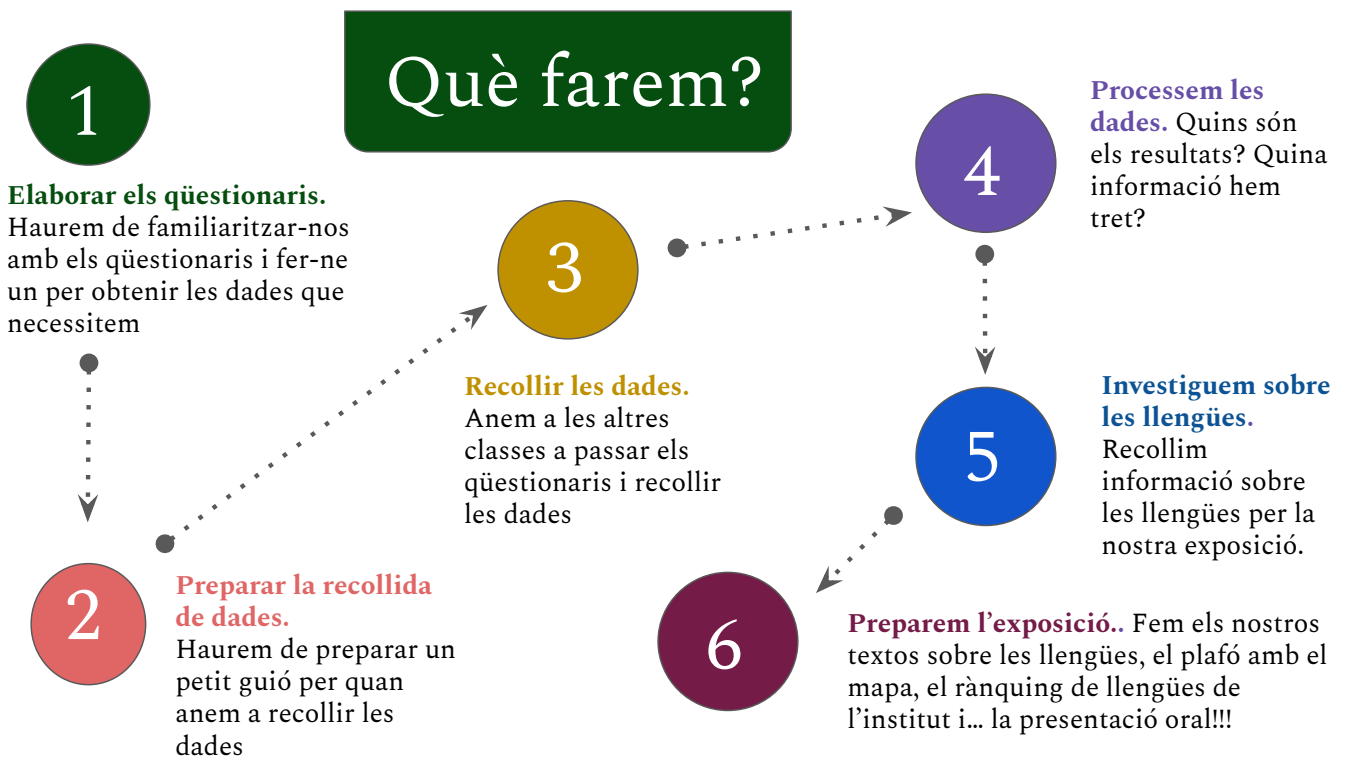
- c. No cal ni que ens ho preguntem, a l'institut només es parla català i castellà!

1 2 3 4 5

- d. Repartir-nos les classes entre nosaltres i preparar unes preguntes concretes.

1 2 3 4 5

El nostre pla de treball:

Abans, però, cal que preparem tots els materials i, sobretot, que ens preparem NOSALTRES! Així que ara que ja sabem què farem...

COMENCEM!!!

Fem un joc!

1. Apunta totes les llengües que els teus companys i el professor diguin:

Coneixem 30 llengües?

1		16	
2		17	
3		18	
4		19	
5		20	
6		21	
7		22	
8		23	
9		24	
10		25	
11		26	
12		27	
13		28	
14		29	
15		30	

La diversitat Lingüística

Segurament t'hagis adonat que en el món hi ha moltes llengües diferents. D'entre tots els teus companys, probablement n'hi hagi algun que parli una llengua molt diferent a la teva. Segurament has viatjat i has pogut veure que en altres llocs es parlen llengües diferents. Pot ser que tu mateix estiguis estudiant una llengua diferent a la que parles a casa i que siguis bilingüe o multilingüe. Totes aquestes llengües, tant aquelles que parles cada dia com aquelles que no has escoltat mai, formen el que s'anomena diversitat lingüística.

T'has demanat mai quantes llengües es parlen al món? Quantes creus que són exactament? Tot i que és difícil de saber-ho amb certesa, podríem dir que al món s'hi parlen unes 5000 llengües. Pensem una miqueta en això. Si en el món es parlen 5000 llengües i hi viuen uns 5000 milions de persones, això vol dir que cada llengua hauria de tenir al menys 1 milió de parlants. Sabem, però, que això no és així.

Coneixem llengües que tenen molts de parlants (més d'un milió) i sabem que hi ha també llengües que en tenen pocs, molt molt pocs. Sabem, fins i tot, que hi ha llengües que només les parlen una o dues persones. De fet, hi ha 467 llengües amb menys de 100 parlants i 151 amb menys de 10 parlants. Moltes d'aquestes llengües amb tant pocs parlants es parlen a Austràlia o als Estats Units, llocs dels quals els seus habitants originaris foren expulsats o exterminats. De llengües amb més d'un milió de parlants tampoc n'hi ha tantes com ens podríem imaginar: no arriben a 300.

Sabies que utilitzes paraules de llengües que ni tansols coneixes? Saps què és un ponxo, oi? Potser en tens un per l'hivern. Doncs la paraula 'ponxo' ve de la llengua tehuelche, una llengua d'Argentina que només té 5 parlants. Quants cops has jugat als tobogans del parc? Doncs mira, 'tobogan' és una paraula de la llengua miquemaque, una llengua que parlen devers 8.000 persones a Canada i als Estats Units. Mira per on! Tenim la diversitat ben a prop i no ho sabem... t'animes a descobrir-la?

[Adaptat de Barrieras 2003:7,13]

Contesta les preguntes següents:

1. Diguès si les següents frases són CERTES o FALSES tenint en compte allò que acabes de llegir
 - a. La Diversitat Lingüística són totes aquelles llengües que es parlen al món. Les que coneixem i les que no coneixem, les que són lluny i les que són a prop.
 - b. Podem saber amb certesa quantes llengües es parlen al món
 - c. Totes les llengües tenen 1 milió de parlants
 - d. La majoria de llengües tenen més d'un milió de parlants
 - e. La paraula 'tobogan' ve de la llengua miquemaque, una llengua d'Argentina

2. On es parlen les llengües que tenen molts pocs parlants (menys de 100)? Per què tenen tan pocs parlants?

3. 'Tobogan' i 'poncho' són paraules que ens han arribat a través d'altres llengües. A continuació hi ha una llista amb altres paraules que també han fet un llarg viatge per arribar al català. Classifica-les:

kiwi, barbacoa, pantalons, nyu, corbata, cangur, iogurt, samarreta, morsa, jaguar, corbata, tomàquet

Roba	Animals	Menjar

Els **manlleus** són aquelles paraules de la nostra llengua que hem agafat d'altres llengües, algunes molt llunyanes com el miquemaque i d'altres més properes, com l'euskera. Les llengües sempre **comparteixen** i s'intercanvien **paraules**. Mira de quines llengües vénen les paraules de l'exercici anterior:

PARAULA	LLENGUA	ON ES PARLA?
kiwi	maorí	Nova Zelanda
barbacoa	araucà	Xile
tomàquet	nahuatl	Mèxic
iogurt	turc	Turquia
pantalons	francès	França
samarreta	euskera	País Basc
corbata	serbocroat	Sèrbia i Croàcia
nyu	bantú	Àfrica
jaguar	tupí	Brasil
cangur	guugu	Austràlia
morsa	lapó	Finlàndia

4. Observa les següents imatges. Les paraules que utilitzem en català per anomenar-les també són manlleus. En aquest cas, vénen de l'àrab. Sabries dir-ne la paraula?

Llengües, famílies i el nostre voltant

T'has preguntat mai per què les llengües del món són tan diferents? A tots ens ha passat d'escollar un xinès o un italià i no entendre res del que diuen. Però, són totes les llengües igual de diferents? O n'hi ha que se semblen més que d'altres? Fem una prova! Saps com es diu 'menjar' en italià? MANJARE! I saps com es diu 'finestra' en francès? FENÊTRE! Són molt semblants, no trobes?

Això és perquè el català, el francès i l'italià, juntament amb altres llengües, formen part de la mateixa **família lingüística**. Pot semblar estrany, però les llengües tenen família. Així, el català, el francès, el castellà i l'italià formen part de la mateixa família lingüística: les llengües romàniques. Per això se semblen tant! Totes aquestes llengües vénen, en el seu origen, del llatí. És a dir, el llatí va anar canviant a mesura que passaven els segles i va acabar donant un bon grapat de llengües diferents però que, com que són germanes, són molt semblants. O és que tu no t'assembles als teus pares i als teus germans?

Aquesta mateixa situació s'ha donat arreu del món, és per això que al món tenim tantes llengües diferents i tantes famílies lingüístiques. Si al principi dèiem que al món hi ha unes 5000 llengües, ara afegirem que aquestes llengües es reparteixen en **14 famílies lingüístiques**.

Algunes llengües, però, no tenen família. Vol dir això que no n'han tenguda mai? No! Tothom té família. El que passa amb aquestes llengües és que són les últimes que queden de la seva família, les seves germanes ja han desaparegudes, ja no es parlen. D'aquestes llengües, que els lingüistes anomenen **llengües aïllades**, en tenim una trentena repartides per tot el món. Aquí, a Espanya, se'n parla una. Sabries dir quina és? Un moment!!! Abans que em contestis m'agradaria fer-te una altra pregunta... **SAPS QUINES LLENGÜES ES PARLEN A ESPANYA?**

Espanya és un país amb una gran riquesa lingüística: s'hi parlen 12 llengües diferents! A més, aquestes llengües pertanyen a dues famílies lingüístiques diferents: les romàniques, la gran majoria, i les semítiques (l'àrab i l'amazic). També es parla, però, l'euskera o basc. Coneixies aquesta llengua? Doncs mira, és una de les llengües més antigues d'Europa! I a més, és una llengua aïllada! A banda de les diferents famílies lingüístiques, a Espanya també tenim dues llengües de signes: l'espanyola i la catalana. De fet, tot i que molta gent no ho sap, al món hi ha tantes llengües de signes com comunitats sordes, quasi 300! O és que pensaves que tota la gent que no hi sent utilitza la mateixa llengua de signes? Si nosaltres que hi sentim tenim tantes llengües diferents, perquè hauria de ser diferent en el seu cas?

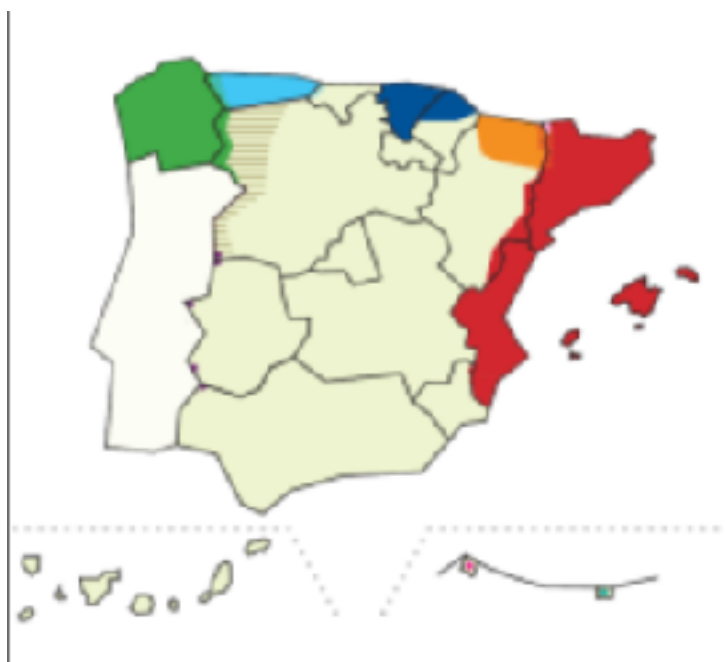
Malauradament, moltes d'aquestes llengües, com per exemple l'aragonès o l'asturià, tenen cada cop menys parlants... Això vol dir que, si no fem res, possiblement desapareguin d'aquí a no molt de temps. Quina llàstima, no trobes?

Contesta les preguntes següents:

1. Mira el següent mapa i la llista de llengües proporcionada i intenta col·locar totes les llengües en el lloc on es parlen.

Les llengües que es parlen són:

1. Castellà
2. Català
3. Gallec
4. Euskera o basc
5. Aragonès
6. Asturià
7. Mirandès
8. Amazic
9. Àrab
10. Aranès
11. Llengua de Signes Espanyola
12. Llengua de Signes Catalana

2. A continuació trobaràs els números de l'1 al 5 en diferents llengües. Fixa't en les paraules i intenta esbrinar quina llengua no pertany a la família lingüística en qüestió.

a.

Llengües Romàniques

Llengua 1	Llengua 2	Llengua 3	Llengua 4
un	un	bat	uno
dos	dous	bi	due
tres	tres	hiru	tre
quatre	catro	lau	quattro
cinc	cinco	bost	cinque

b.

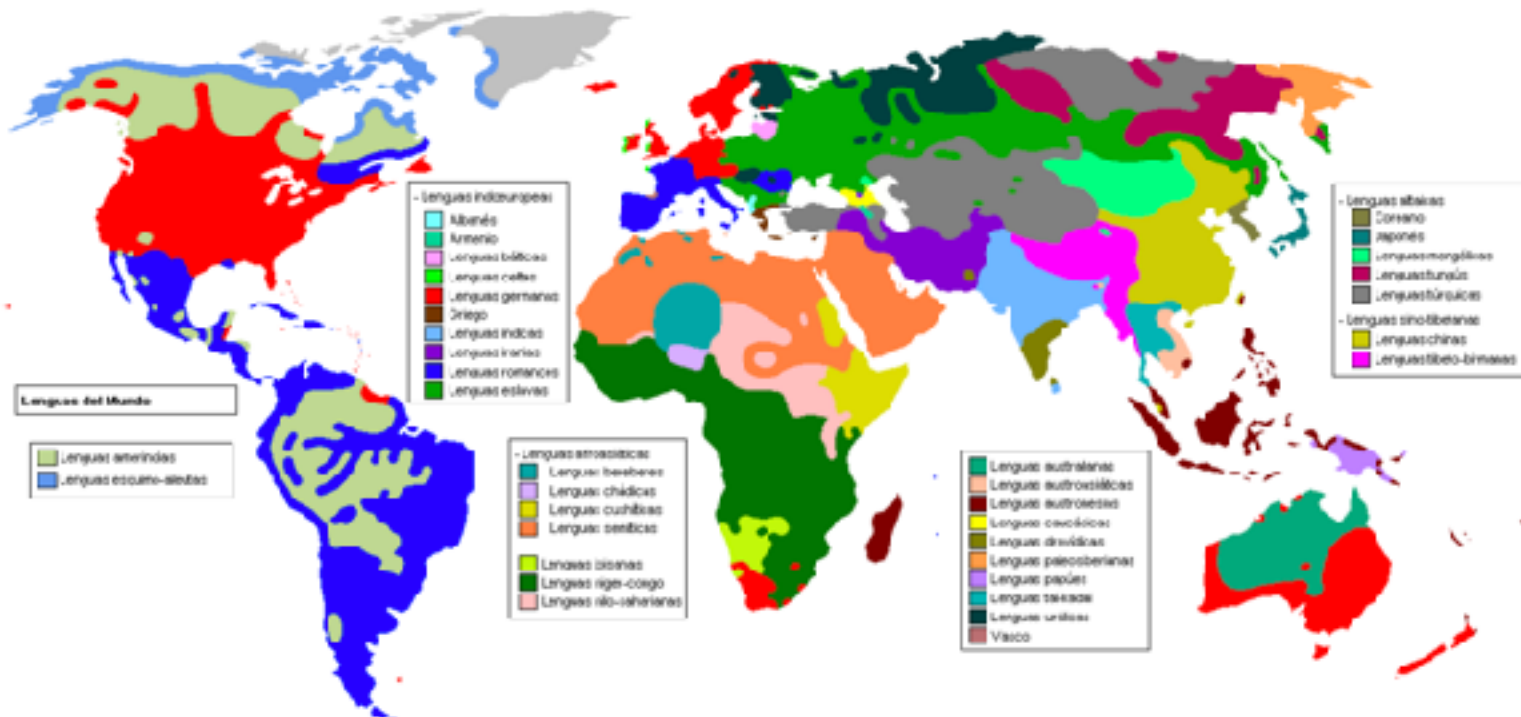
Llengües eslaves

Llengua 1	Llengua 2	Llengua 3	Llengua 4
edin	üks	eden	jeden
dva	kaks	dva	dwa
tri	kolm	tri	trzy
cetiri	neli	stiri	cztery
pet	viisi	pet	piec

3. Tria una persona d'entre la teva família i els teus amics i fes-los les següents preguntes:

Persona enquestada:	SI	NO
Sabries dir-me quantes llengües es parlen al món?		
Sabries dir-me quantes llengües es parlen a Espanya?		
Sabies que la paraula "carxofa ve de l'àrab?		
Saps de quina llengua ve el teu nom? Vols que ho busquem?		

El mapa de les famílies lingüístiques:

Preguntes i respostes

A la sessió anterior vam quedar que la millor manera per saber quantes llengües parlem a la Pineda és anar classe per classe i preguntar a cada alumne individualment les llengües que parla. Però clar... pensa-ho! Som més de 1000 persones a l'institut i nosaltres només som vint-i-pocs... És una mica impossible que puguem arribar a tanta gent i, sobretot, que ens enrecordem de tot el que ens diuen! És important tenir en compte que necessitarem tenir-ho tot ben apuntadet i curiós. Sinó, ens tornarem bojos amb tanta informació i tantes respostes.

Saps què és un qüestionari? N'has fet mai cap? N'estic ben segur!
(mira l'activitat 3)

Un **qüestionari** és una llista de preguntes que algú elabora per obtenir informació sobre el món i les persones. Per obtenir la informació, les preguntes han de ser **clares i concretes**. Els qüestionaris els trobem tant en format **digital** com en format **escrit** i formen part de la nostra vida quotidiana.

Vegem-ne alguns exemples!

Instagram

Sign up to see photos and videos from your friends.

 Log in with Facebook

OR

Mobile Number or Email

Full Name

Username

Password

Sign up

By signing up, you agree to our [Terms](#), [Data Policy](#) and [Cookies Policy](#).

Have an account? [Log in](#)

Crea un compte

És gratuït i sempre ho serà.

Nom Cognoms

Número de mòbil o correu electrònic

Contrasenya nova

Qüestionari de Satisfacció

Volem agrair la vostra confiança en el nostre programa B.E.S.T. Per seguir fent un treball efectiu i millorar la nostra tasca de cara a properes edicions, us convidem a completar el petit qüestionari que segueix. Si us plau, feu-lo arribar al personal del Campus un cop emplenat. (Pot ser anònim)

Família: _____

Puntueu de l'1 al 5 els temes a continuació
(1= menor puntuació / 5= puntuació més alta).

1. Entrada dels nens:	1	2	3	4	5
2. Sortida dels nens:	1	2	3	4	5
3. Qualitat del menjar:	1	2	3	4	5
4. Relació amb la professora:	1	2	3	4	5
5. Material didàctic:	1	2	3	4	5
6. Puntuació general:	1	2	3	4	5

Creieu que aquest programa ha servit perquè el vostre fill/a millori el seu nivell d'anglès?

.....

Què és del que més ha gaudit el vostre fill/a durant el programa?

.....

Heu consultat el nostre facebook? Sí No

Quines informacions us agrada/ us agradaria trobar?

.....

Alguna observació o suggeriment?

.....

Moltes gràcies i fins aviat.

PD: Si desitgeu informació sobre els cursos d'anglès Helen Deron Early English que organitzem durant el curs escolar preguem truqueu al 93-459 24 45 o bé contacteu per correu electrònic a barcelona1@helendoron.com. Per conèixer el nostre sistema d'anglès per a nens podeu visitar la nostra pàgina web www.helendoron.es

QÜESTIONARI ALUMNE

CURS 2011 - 2012

ESTUDI SOBRE LA CONVIVÈNCIA ESCOLAR A L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

Costa d'ajudar amb una classe nova de millorar la convivència en el centre. Amb aquest objectiu
esperem realitzar una enquesta per saber com veieu la vida a l'escola. El que es
discutirà en el vostre estudi i podrà influir amb decisions, tant en el centre com en el país que
convivim i vivim a casa.

Centre: Grup: Cicle Dècada

1. És les veus que calen per a nosaltres i les que més prevalen en el teu centre?
 Sí No No se'n parla gaire

2. La creença de convivència del centre és correcta...
 Totalment Gaire bé Gaire malament Totalment malament

3. Comparteix amb els companys el centre
 Sempre La majoria Mai i l'altre no Mai i algú no

4. A la teua classe hi ha estimes que conviuen amb altres i amb altres...
 No A la majoria A la majoria No, de forma totalment

5. És a casa on t'hi trobes?
 Sí No Sí No

6. És l'única persona que conviuen a casa?
 Sí No No se'n parla gaire

7. T'agrada el clima del centre de convivència...
 Sí Normal Regular Mala

8. T'agrada el clima del centre de convivència amb els companys...
 Sí Normal Regular Mala

9. T'agrada el clima del centre de convivència amb altres i amb altres (diferents, cap i cap, i amb altres, i amb altres)...
 Sí Normal Regular Mala

10. A l'institut, conviuen amb bona o mala companyia?
 Sí No A la majoria Mai i algú no

11. És fàcil per a nosaltres conviuen...
 Sí Mala A la majoria, després Sí, en bona forma

Moltes gràcies per haver participat!

Estructura dels qüestionaris

Qüestionari de Satisfacció

Volem agrair la vostra confiança en el nostre programa B.E.S.T. Per seguir fent un treball efectiu i millorar la nostra tasca de cara a properes edicions, us convidem a completar el petit qüestionari que segueix. Si us plau, feu-lo arribar al personal del Campus un cop emplenat. (Pot ser anònim)

Família: _____

Puntueu de l'1 al 5 els temes a continuació
(1= menor puntuació / 5= puntuació més alta).

1. Entrada dels nens:	1	2	3	4	5
2. Sortida dels nens:	1	2	3	4	5
3. Qualitat del menjar:	1	2	3	4	5
4. Relació amb la professora:	1	2	3	4	5
5. Material didàctic:	1	2	3	4	5
6. Puntuació general:	1	2	3	4	5

Creieu que aquest programa ha servit perquè el vostre fill/a millori el seu nivell d'anglès?

.....

Què és del que més ha gaudit el vostre fill/a durant el programa?

.....

Heu consultat el nostre facebook? Sí No

Quines informacions us agrada/ us agradaria trobar?

.....

Alguna observació o suggeriment?

.....

Moltes gràcies i fins aviat.

PD: Si desitgeu informació sobre els cursos d'anglès Helen Deron Early English que organitzem durant el curs escolar preguem truqueu al 93-453 24 45 o bé contacteu per correu electrònic a barcelona1@helendoron.com. Per conèixer el nostre sistema d'anglès per a nens podeu visitar la nostra pàgina web www.helendoron.es

1 Perquè fem aquest qüestionari?
Agraïment i explicació

2 Informació bàsica sobre la
persona que respon. Qui és?

3. Preguntes ordenades i de
diferent tipus.

4. Acomiadament i agraïment

Les preguntes poden ser de diferent tipus:

- ❖ Preguntes de **resposta curta**: S'utilitzen per obtenir informació curta i determinada. Per exemple, els qüestionaris d'inici de sessió de qualsevol xarxa social.
- ❖ Preguntes de **resposta oberta**: S'utilitzen per tal que els enquestats puguin donar la seva opinió o explicar alguna cosa. Per exemple, les preguntes de suggerència i les observacions.
- ❖ Preguntes **tancades**: La persona que respon el qüestionari tria la resposta entre diferents opcions. S'utilitzen per avaluar, per classificar les persones que entrevistem... Les preguntes tancades poden ser de dos tipus:
 - ❖ Tancades **sí/no**: només hi ha dues opcions, sí i no, i la persona que respon el qüestionari n'ha de triar una. De vegades també hi ha l'opció **altres o NS/NC**
 - ❖ Tancades **múltiple resposta**: la persona que respon l'enquesta ha de triar entre més d'una opció.

Torna als exemples que tens i busca dues preguntes de cada tipus. Encercla-les i diguès de quin tipus és cada una. Busca i encercla també una forma d'agraïment i una d'acomiadament.

Endavant!
Let's go!
Aurrera!

Ja estem preparats per fer el nostre qüestionari! Abans, però, hem de tenir ben clar què volem saber, quina informació necessitem, per poder fer les preguntes adequades.

Mira el següent quadre, conté tota aquella informació que necessitem saber per fer l'inventari, el **mapa del plafó** i el **rànquing de la diversitat**:

- ✓ **Informació general sobre l'enqu Coastat:** nom, curs i classe...
- ✓ **Llengües:** quantes llengües parla, quines són, quina és la llengua materna
- ✓ **País:** on ha nascut, on han nascut els pares...
- ✓ **Vocabulari bàsic en la seva llengua materna:**
 - * Bon dia
 - * Bona nit
 - * Hola
 - * Adéu
 - * Gràcies
 - * Amic
 - * Llengua
 - * T'estimo

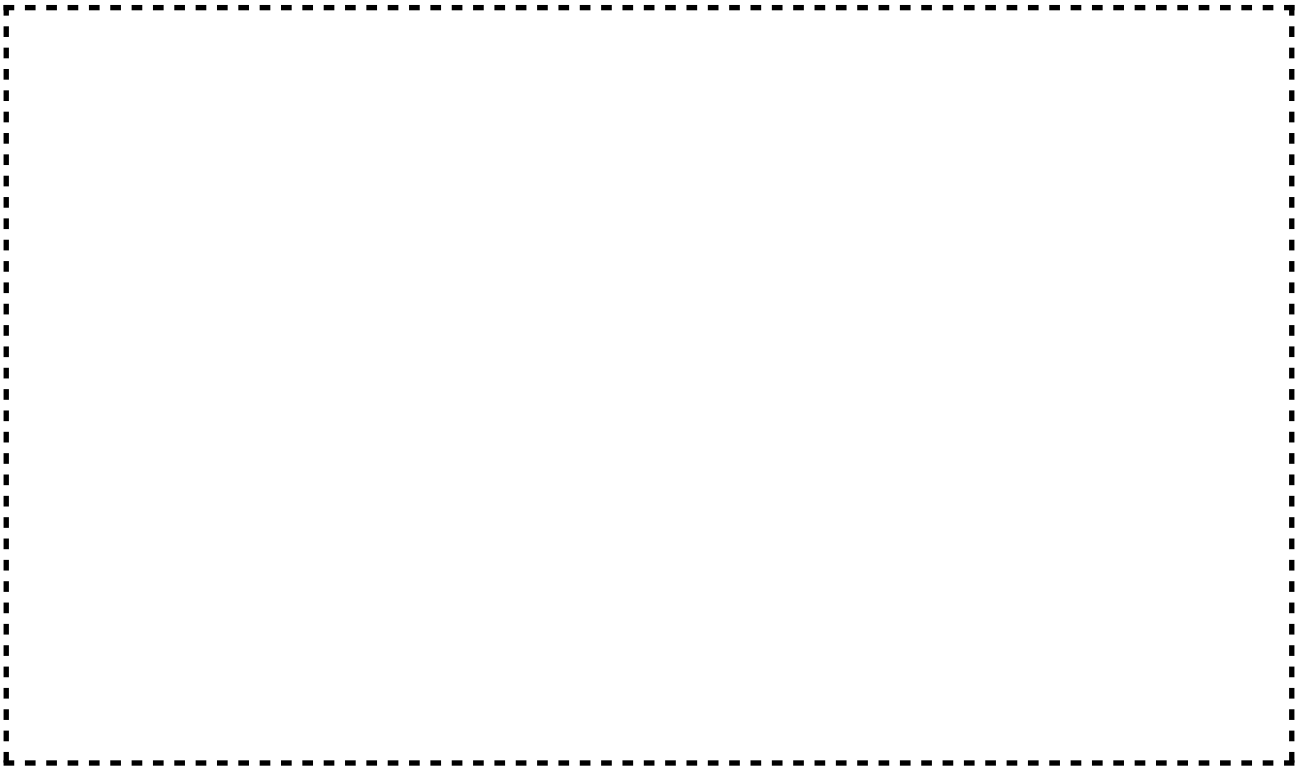
1. Fes amb la teva parella una pluja d'idees. Penseu 8 possibles preguntes per obtenir tota la informació que necessitem.

2. Escriu el text d'introducció del vostre qüestionari. Recorda que has d'agrair la participació i la col·laboració i explicar quin és l'objectiu de la nostra recerca. Si cal, escriu les instruccions per contestar-lo. Recorda, ha de ser breu!

3. Escriu les preguntes finals del qüestionari. Hi ha d'haver **una pregunta de cada tipus** (curta, oberta i tancada) i com a mínim **quatre** preguntes.

4. Contesta les següents preguntes per assegurar-te que el vostre qüestionari compleix tots els requisits. Encercla la resposta.

A. Conté cada un dels ítems del quadre de la pagina 22

sí no

B. Hi ha al menys una pregunta de cada tipus

sí no

C. Les preguntes són clares i concretes

sí no

D. Hem agraït la participació i ens acomiadem correctament

sí no

E. Les preguntes estan ordenades

sí no

F. Els qüestionaris estan numerats

sí no

Només faltará posar a prova els nostres qüestionaris i, si funcionen, ja estem a punt per fer-los tots i anar a buscar la informació!

5. Tria una persona de la teva classe i prova el qüestionari. Com ha anat? Ha funcionat? Canviaries res? Què?

Anem a les classes!

Ara que ja tenim ben preparades les preguntes i els qüestionaris ens hem de preparar per anar a cercar les dades! Primer, però, cal que ens preparem una mica com entrarem a les classes. Pensa que hi haurà molta gent que potser no coneixes i que no ens podem posar nerviosos. Què passaria si ens quedem en blanc? Se n'aniria tot en orris...

Coses que hem de tenir en compte:

- ❖ Hem de ser educats
 - ❖ Tocar a la porta i demanar permís
 - ❖ Donar les gràcies per deixar-nos entrar a l'aula
 - ❖ Saludar tothom
- ❖ Hem d'explicar per què som allà, quin és el nostre objectiu.
- ❖ Hem d'explicar les instruccions per contestar les preguntes
- ❖ Hem de resoldre els dubtes que puguin sorgir
- ❖ Hem de fer silenci mentre responen el qüestionari
- ❖ Hem d'agrair la participació i acomidar-nos

1. A continuació trobaràs un exemple de com podríem entrar a l'aula. Tenim un problema, però! Estan desordenats. Ordena els següents textos de manera que siguin lògics i segueixin un ordre.

A. "Teniu tres minuts per contestar el qüestionari, si teniu cap pregunta podeu adreçar-vos a nosaltres i us intentarem ajudar".

B. "Bon dia! Que podríem passar? Moltes gràcies!".

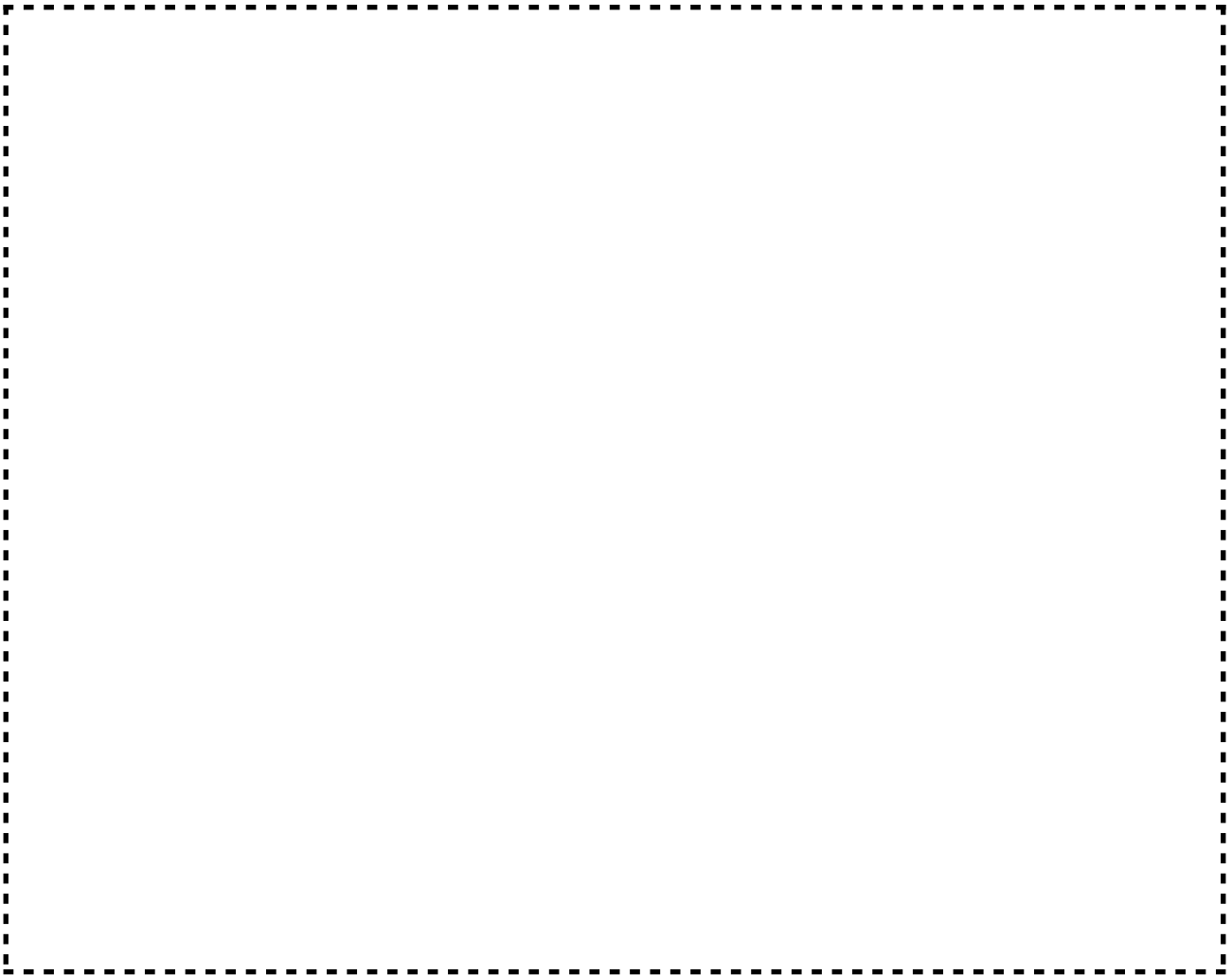
C. "Hola companys. Som aquí perquè a classe de català estem fent un inventari de totes les llengües de l'institut. Volem saber quantes llengües es parlen exactament al nostre institut".

D. "Moltes gràcies per la vostra col·laboració i participació. Ben aviat en veureu els resultats pels passadissos. Adéu!".

E. "Us donarem un qüestionari a cada un. Per favor, heu de contestar totes les preguntes que hi ha, no en deixeu cap en blanc. Si no voleu posar el vostre nom no patiu, podeu inventar-vos-en un".

L'ordre correcte és:

2. Ara, reescriu el text:

3. Busca i subratlla en el text els següents elements:

- a. Dues paraules d'agraïment i cortesia
- b. Una paraula de salutació
- c. Una paraula d'acomiament
- d. L'explicació del projecte

Quan parlem en públic ho podem fer de dues maneres. Sovint, ens **preparem** el discurs abans, ens l'estudiem i després el repetim. Altres vegades, en canvi, no ens ho podem preparar i hem **d'improvisar**. Així, tenim dos tipus de discurs oral:

- ❖ Discursos **preparats**
- ❖ Discursos **improvisats**

Hi ha un tipus de discurs, però, que combina la preparació i la improvisació: els discursos semiestructurats. En aquest tipus de discurs, ens preparem bé **allò que volem explicar, de quina manera**, però **no com ho explicarem exactament**.

- ❖ Discursos semiestructurats

1. Diguèu quin tipus de discurs creus que utilitzaries en cada una d'aquestes situacions:
 - a. Per fer un vídeo de youtube
 - b. Per explicar a l'àvia allò que hem fet a l'escola
 - c. Per fer una classe
 - d. Per fer un discurs polític

2. A partir de les tres paraules que trobaràs a continuació, escriu un petit text.

excursió

entrepans

gos

riu

família

3. Escriu el discurs per anar a recollir les dades. Recorda que ha de tenir els elements de la pàgina 26! El text de la pàgina 28 pot servir-te de model.

4. Contesta les següents preguntes per veure si el vostre discurs compleix tots els requisits. Encercla la resposta.

a. Demanem permís per entrar a l'aula i saludem de manera educada

sí no

b. Expliquem l'objectiu de la nostra recerca

sí no

c. Expliquem les instruccions del qüestionari i aclarim dubtes

sí no

d. Agraïm la participació i la col·laboració

sí no

e. Ens acomiadem del grup i del professor

sí no

5. Tria quatre paraules que resumeixin el vostre text i que et permetin enrecordar-te'n de tot quan siguis a l'aula.

Ara... A PRACTICAR!!!

Ja tenim les dades!

Caram, ja som a meitat de camí! Ja tenim totes les dades, ara només falta que en traiem tota la informació, que l'ordenem i, sobretot, que l'analitzem!

Com que soc molt tafaer m'agradaria saber com va anar la recollida de dades. Mira el quadre que tens a continuació i omple'l avaluant el teu company.

Avaluació del company

Nom del company			
Classe que us va tocar			
Preguntes	0	1	2
Va participar en l'elaboració del discurs oral			
Va practicar la tasca			
Va parlar en català tota l'estona			
Va explicar tot allò que li tocava, no va oblidar-se de res			
Va guardar silenci mentre s'omplien els qüestionaris			
Va acomiadar-se del grup			
Va ser educat i va agrair la col·laboració			

1. Hi va haver algun problema en la recollida de dades? Quins?

2. Què canviaries si hi tornéssis a anar?

3. Et va fer vergonya parlar a la classe? Perquè creus que va ser així?

A fer feina!

Preparat? Ara ja podem fer el buidatge dels qüestionaris i extreure la informació que volíem. A continuació trobaràs tres quadres diferents. Aquests quadres ens serviran per ordenar la informació perquè sigui més fàcil entendre-la i treure'n les conclusions.

1. Per parelles, analitzeu cada qüestionari i apunteu les respostes on correspongui.
 - a. **Informació sobre la classe.** Ompliu-ho amb la vostra parella, cada un al seu dossier. Recordeu de repartir-vos els qüestionaris entre els dos.

Classe	
Número d'alumnes	
Número total de qüestionaris	
Qüestionaris que jo analitzo	
Altres	

Un cop ens hem repartit els qüestionaris, comencem a analitzar-los!

b. Informació **sobre els alumnes**. Apunta de cada qüestionari a la següent taula la informació que se't demana.

Nom	Núm. de Qüestionari	Quantes llengües parla?	Quines llengües són?	Quina és la llengua materna?	On ha nascut?
Miquel V.	0	7	Català, castellà, anglès, alemany, bambara, rus i euskera	català	Mallorca

c. **Informació sobre les llengües.** Ompliu **per parelles** el següent quadre amb cada llengua diferent que trobeu. Recorda, podeu fer-ho junts però cada un ha d'omplir el seu dossier!

Nom de la llengua	Número de parlants a la classe	Vocabulari bàsic

Ja tenim tots els qüestionaris buidats i la informació ben endreçada i classificada. Ara només ens queda treure'n les conclusions i ja haurem aconseguit el nostre primer objectiu: saber quantes llengües es parlen a l'institut i quines són.

Contesta les següents preguntes:

a. Quantes llengües es parlen a la teva classe? _____

b. Quines són? _____

c. Quines són les tres llengües més parlades? Posa-les en ordre.

d. Quantes llengües parla la persona més multilingüe de la classe?

Ara hauríem de posar tots els resultats en comú per saber les dades generals.

a. Quantes llengües es parlen a 1r d'ESO? _____

b. Quantes llengües es parlen a 2n d'ESO? _____

c. Quantes llengües es parlen a 3r d'ESO? _____

d. Quantes llengües es parlen en total? _____

e. Quina és la llengua més parlada? _____

f. A part del català i del castellà, quina és la llengua més parlada?

g. Quina és la classe més multilingüe? _____

h. Qui és l'alumne més multilingüe? _____

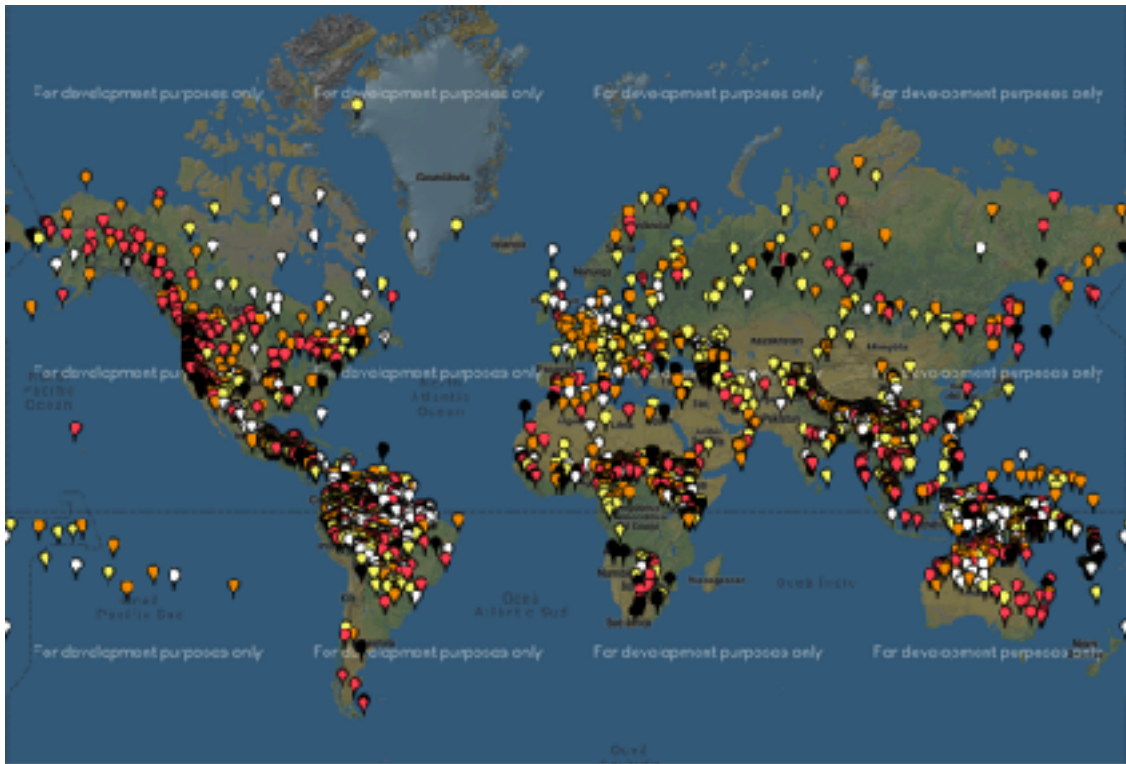
Llengües que moren

La trista història de l'apayaneco

Conten els lingüistes que a Mèxic, a l'estat de Tabasco, es parlava una llengua anomenada ayapaneco. Tot i que el poble ayapaneco havia estat nombrós i ric, després de la conquesta de Mèxic van començar els problemes: van arribar els conqueridors amb una nova llengua i una nova cultura. Tan malament va anar la cosa que va arribar un punt que només quedaren dos parlants de la llengua ayapaneca. Saps què era el pitjor, però? Que aquelles dues persones no es parlaven, estaven barallades! Això convertí l'apayaneco en la primera llengua morta amb parlants vius, tot un cas excepcional!

Llengua morta? O és que les llengües moren? Les llengües, quan els seus parlants deixen de parlar-les, desapareixen, moren. Això que li va passar a l'apayaneco i li està passant ara mateix a moltes llengües i moltes comunitats arreu del món. Els experts, de fet, calculen que el 95% de llengües que es parlen al món avui en dia ja no tindran ni un sol parlant al segle XXI. Saps què vol dir això? Que en els propers 80 anys moriran més de 5000 llengües!

Aquestes llengües, que tenen ja poquets parlants i estan en perill d'extinció, les coneixem amb el nom de **llengües amenaçades**. Mira el següent mapa:

Tots els puntets que hi veus són llengües amenaçades. Com pots veure, hi ha llengües amenaçades per tot el món, en tots els continents i en quasi tots els països. On n'hi ha més, però, és a Amèrica i a Oceania. De les 150 llengües que es parlen a l'Amèrica del Nord, devers 40 tenen menys de 10 parlants i unes 120 tenen menys de 1000 parlants. Que aquestes llengües estiguin a punt de desaparèixer és per mor de la colonització: els colons que arribaren a Amèrica van perseguir i, en molts casos, exterminar els pobles que vivien allà. Als pobles que quedaren els obligaren a viure en reserves i a parlar anglès. Això, malauradament, va passar arreu del món durant molt de temps i ha fet que històries com la de l'apayaneco es repeteixin dia a dia en molts llocs diferents.

Aleut, bati, asturià, emilià, kabola, zazani, shon, rom chiquinato. Tot això són noms de llengües que ja han mort o que són a punt. Quina serà la pròxima?

Contesta les següents preguntes:

1. Tria el tema que millor resumeixi el text.

- a. Les llengües d'Amèrica
- b. Les llengües amenaçades
- c. La colonització

2. Per què és curiosa la història de l'apayaneco?

3. Per què moren les llengües? On hi ha més llengües amenaçades?

4. Imagina que ets un dels 10 darrers parlants del chol, una llengua d'Amèrica. Com et sentiries? T'agradaria?

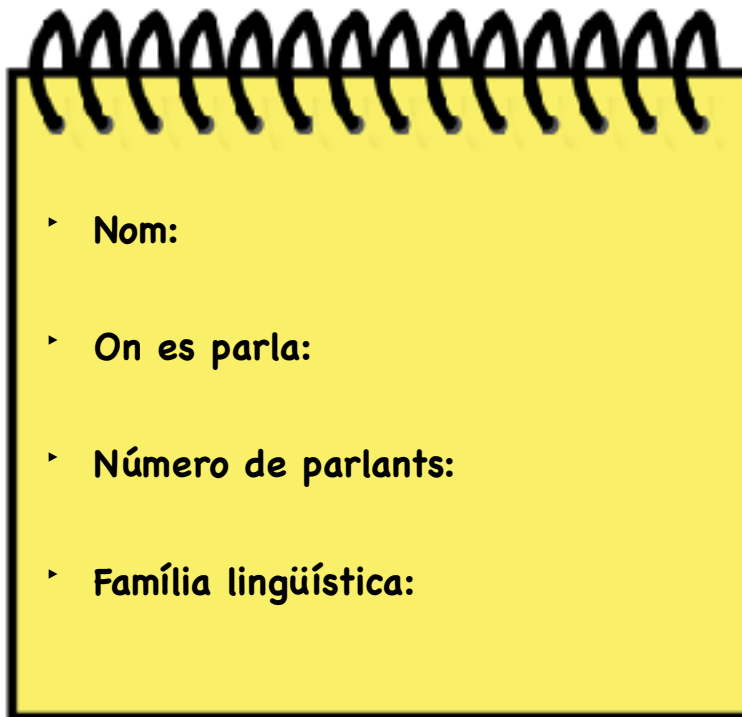
5. A Espanya es parlen 4 llengües amenaçades: l'asturià, l'aranès , el mirandès i l'aragonès. Sabries col·locar-los en un mapa?

6. L'any 2000 el català el parlaven uns 10 milions de persones. L'any 2017, en canvi, el parlaven 9'7 milions. Això vol dir que ha perdut gairebé 300 mil parlants en 17 anys. Creus que el català és una llengua amenaçada? Per què sí? Per què no?

A large rectangular area enclosed by a dashed line, intended for the student to write their answer to question 6.

7. Busca a internet informació sobre una llengua amenaçada i omple la següent fitxa. Pots triar-la d'entre les que surten al text o buscar-ne tu una.

- **Nom:**

- **On es parla:**

- **Número de parlants:**

- **Família lingüística:**

Busquem la informació!

Ja hem acabat, ja sabem quantes llengües es parlen a La Pineda! Hem fet molta feina: hem après a fer qüestionaris, hem anat a buscar nosaltres mateixos les dades i n'hem extret allò que ens interessa. Només ens falta la darrera passa per estar casi llestos. Ara toca buscar la informació sobre les llengües de la Pineda per poder mostrar a tota l'escola la recerca que hem fet i tot el que hem après.

Com ho farem? Farem un **fitxa lingüística**.

Llengua	bambara								
Família lingüística	nígero-congolesa								
Llocs on es parla	Mali, Senegal, Gàmbia i Mauritània								
Número de parlants	2.700.000								
Manlleu en català	No tenim cap manlleu d'aquesta llengua								
Vocabulari bàsic	<table><tr><td>* Bon dia: I ni tile</td><td>* Gràcies: I ni ce</td></tr><tr><td>* Bona nit: I ni su</td><td>* Amic: Balima</td></tr><tr><td>* Hola: Salamalekum</td><td>* Llengua: Kan</td></tr><tr><td></td><td>* T'estimo: Ne be i fe</td></tr></table>	* Bon dia: I ni tile	* Gràcies: I ni ce	* Bona nit: I ni su	* Amic: Balima	* Hola: Salamalekum	* Llengua: Kan		* T'estimo: Ne be i fe
* Bon dia: I ni tile	* Gràcies: I ni ce								
* Bona nit: I ni su	* Amic: Balima								
* Hola: Salamalekum	* Llengua: Kan								
	* T'estimo: Ne be i fe								

Ara et toca a tu. Busca a la xarxa tota la informació necessària per poder omplir les següents fitxes.

Podeu buscar la informació en els materials que el professor ha portat i en els següents enllaços:

_Promotora Española de Lingüística: <http://www.proel.org/index.php?pagina=presentacion>

_Viquipèdia

_<http://www.unesco.org/languages-atlas/es/atlasmap.html>

a) Sobre la llengua que us ha tocat

Llengua	
Família lingüística	
Llocs on es parla	
Número de parlants	
Manlleu en català	
Número de parlants a la classe	
On estudiar aquesta llengua aquí a Catalunya.	
Vocabulari bàsic	

b) Sobre les dues llengües amenaçades que heu triat

Llengua	
Família lingüística	
Llocs on es parla	
Número de parlants	

Llengua	
Família lingüística	
Llocs on es parla	
Número de parlants	

Te'n recordes de tot?

Durant el nostre procés de recerca hem après moltes coses: a organitzar i repartir la feina, a fer qüestionaris, a treure'n informació i a buscar-ne de nova a la xarxa. Caram, quantes coses! En fem un resum?

Col·loca els següents termes allà on calgui:

llengües aïllades, família lingüística, diversitat lingüística, manlleu, llengües amenaçades

- ❖ La són totes aquelles llengües que es parlen al món: devers 5000.
- ❖ Agrupem les llengües dintre de la mateixa quan provenen de la mateixa llengua mare. En serien un exemple les llengües romàniques.
- ❖ Aquelles llengües que no tenen família lingüística les coneixem com a
- ❖ Els.....són aquelles paraules que algunes llengües prenen d'unes altres. En serien exemples les paraules 'sucre' i 'carxofa', que vénen de l'àrab
- ❖ Aquelles llengües que tenen molts poquets parlants i que no tenen garantida la seva supervivència són les.....

Diguès si les següents frases són CERTES o FALSES

- A Espanya només es parlen quatre llengües: castellà, català, gallec i euskera
- El català, l'italià i el francès són filles del llatí
- Al món hi ha poques llengües amenaçades
- La colonització del món va suposar la desaparició de moltes llengües i cultures

EL RÀNKING DE La Pineda

- ★ A La Pineda es parlen _____ llengües diferents.
- ★ Les cinc llengües més parlades de la Pineda són:

- ★ A La Pineda hi ha _____ famílies lingüístiques.
- ★ La classe amb més llengües és:
- ★ Les persones que parlen més llengües parlen _____ llengües.
- ★ El curs amb més llengües és:

EL Català

Hem après moltes coses diferents sobre moltes llengües; algunes molt llunyanes, com l'apayaneco o el miquemaque, i d'altres molt properes, com l'euskera o l'aranès. T'agradaria saber més sobre el català, la llengua del país?

Intenta omplir la següent fitxa lingüística

Llengua	català-valencià-balear
Família lingüística	
Llocs on es parla	
Número de parlants	

Indica si les següents frases són CERTES o FALSES

- El català es troba entre les 15 llengües més utilitzades a Internet
- El català es pot estudiar en més de 30 universitats de tot el món
- El català només es parla a Catalunya
- El català es troba entre les 150 llengües més parlades del món
- El català és un dialecte del castellà

On es parla català?

Llengua? Què és això?

Us he de fer una confessió... us he estat enganant fins ara! Portem molts dies parlant de llengües: ara el bambara per aquí, ara el català per allà i ara l'àrab pel mig. Però saps què? LES LLENGÜES NO EXISTEIXEN, NO ES PARLEN!!!

Què vol dir això? Què parlem, llavors? El que parlem les persones són **dialectes**. Hauràs notat, per exemple, que el professor xerra d'una manera diferent que els altres professors. I també hauràs notat, per exemple, que a Andalusia no parlen de la mateixa manera que a Madrid. Això és perquè la manera de parlar canvia segons el lloc on on el parlants neix i viu. Els **dialectes** són les diferents maneres de parlar que trobem en cada lloc on es parla una llengua. Per exemple, a Mallorca es parla mallorquí i a València valencià.

De vegades, però, ens trobem que els parlants de diferents dialectes es poden entendre entre sí. O és que no m'enteneu, a mi? Quan això passa, diem que tots aquests dialectes formen una **llengua**. Així, una **llengua** és un conjunt de dialectes **tan similars** entre sí que permeten que els parlants s'entenguin. És per això que no podem dir que el català sigui un dialecte del castellà... o és que t'entendrien a Múrcia parlant en català?

Podem pensar que la llengua és com una **harmònica**. Conté moltíssims de sons i cançons possibles, però depenent de qui la bufi sonarà d'una o altra manera.

La **llengua** és l'**harmònica**. Els **dialectes** són les **diferents** maneres com l'harmònica pot **sonar**.

Contesta les següents preguntes:

1. Ara el professor llegirà un text i hauràs d'escriure les paraules que no coneguis. En una columna escriu aquelles que et sonen o que creus que saps què volen dir, i en l'altra columna aquelles paraules que no havies sentit mai.

Paraules que em sonen	Paraules que no em sonen

Aquest és el text que acabes d'escoltar:

“-Saps què? Estic fart de sa veïnada d'adalt! Té quatre cans molt grossos que tot lo dia borden i, a damunt, quan escura es plats, posa sa música a tope... Trob que li hauria de dir qualque cosa, si no, crec que un dia m'empiparé tant que l'encalçaré amb sa granera. Ah, i des moixos que té ni te cont... cada dia me'ls trob a sa meva terrassa! Ai Bon Jesús, quin drama!

-Bono Joana, no passis pena! Despús-ahir vaig xerrar amb so seu homo i me va dir que estan cercant una altra casa... Per ventura aviat parteixen!”

I aquest és el mateix text en català de Barcelona:

“Saps què? Estic fart de la veïna del costat! Té quatre gossos molt grossos que tot el dia borden i, a sobre, quan renta els plats posa la música a tope... Trobo que li hauria de dir alguna cosa, si no, crec que un dia m'enfadaré tant que la perseguiré amb l'escombra. Ah, i dels gats que té ni et conto... cada dia me'ls trobo a la meva terrassa. Ai Déu Meu, quin drama!

-Bé Joana, no et preocupis! Abans d'ahir vaig parlar amb el seu home i em va dir que estan buscant una altra casa... Potser aviat marxem!”

2. Encercla en el text de la pàgina 52 aquelles paraules que creguis que són del dialecte mallorquí.

ESCOLTEM ALGUNES MANERES DE PARLAR CATALÀ!

- ◆ <https://www.youtube.com/watch?v=ve4j6aeAso>
- ◆ <https://www.youtube.com/watch?v=Rs5gXImJSG0>
- ◆ <https://www.youtube.com/watch?v=yTOhrr6wX2k>
- ◆ <https://www.youtube.com/watch?v=CD3R042brDQ>

Preparem el plafó!

Ara ja només ens queda passar les fitxes que penjarem al plafó a net. Recorda, cada parella ha de fer dues fitxes: una de la llengua de l'escola que us ha tocat i l'altra sobre una de les dues llengües amenaçades que vas triar fa uns dies. Ho tens tot al dossier, cerca-ho!

1. Omple les fitxes que el professor ha repartit amb tota la informació necessària. Para-hi atenció i fes-ho amb cura, que això ho penjarem!
2. A continuació trobaràs tot el que hem fet per arribar a contestar la pregunta que ens vam fer al principi: "quantes llengües es parlen a La Pineda?". El problema és que les frases s'han desordenat. Posa-les en l'ordre que toca:
 - a. Hem extret la informació dels qüestionaris i l'hem endreçada.
 - b. Hem fet unes fitxes lingüístiques.
 - c. Hem après diferents coses sobre la diversitat lingüística i les famílies lingüístiques.
 - d. Hem elaborat els nostres propis qüestionaris.
 - e. Hem anat als ordinadors i hem buscat informació sobre les llengües de l'escola i sobre les llengües amenaçades
 - f. Hem anat a les classes amb els nostres qüestionaris i hem recollit les dades que necessitàvem

L'ordre correcte és: — — — — — —

Preparat per parlar?

Ara que ja ho tenim tot fet només queda aprendre a explicar-ho! És important que aprenguem a contar allò que fem i que ens interessa. En aquesta darrera part prepararem l'**exposició oral** on explicarem quins han estat els resultats de la nostra recerca. Abans de parlar en públic, però, és necessari repassar unes quantes coses!

❖ L'**exposició oral** té com a objectiu principal explicar de manera clara i entenedora a un **públic** una informació concreta sobre un **tema** determinat.

❖ Per fer una exposició és necessari:

❖ buscar la **informació**

❖ preparar un **guió**

❖ **assajar** amb els companys.

Què puc fer per no posar-me nerviós?

- ★ **Preparar** bé l'exposició oral, així no dubtaràs.
- ★ Pensar la manera com **començar**, així no quedaràs en blanc.
- ★ Estar nerviós és normal, només cal **controlar-ho**.
- ★ **Respirar** profundament i lenta, amb la **panxa** i no amb els pulmons.
- ★ Col·locar-te a prop del **públic**, ells et tranquilitzaran.
- ★ No mantenir la mirada fixa o al terra, sinó **mirar tot públic**.
- ★ Els sentiments són **interns**, el públic no els sap.

Què hem de tenir en compte?

- ★ Fes servir un **to de veu** alt, sense presses i natural.
- ★ Tingues cura del teu **cos**: posició relaxada i que tothom et vegi.
- ★ **Prohibit** tenir les mans a la **butxaca** o recolzar-se a la **paret!**
- ★ **Pronuncia** bé i de manera fluïda.
- ★ **Presenta't** a l'inici de la presentació.
- ★ **Agraeix** al públic l'atenció i **acomia-da-te'n**.

A la presentació heu de tractar els següents temes:

❖ La vostra classe

- ❖ Quina és
- ❖ Quantes llengües hi hem trobat?
- ❖ Quines llengües hi hem trobat?
- ❖ On es parlen aquestes llengües?

❖ Les llengües que heu investigat

❖ Sobre la llengua que us ha tocat

- ❖ Quina és?
- ❖ De quina família lingüística és?
- ❖ On es parla?
- ❖ Quants parlants hi ha a l'institut d'aquesta llengua?
- ❖ Altres: rànquing, manlleu, número de parlants

❖ Sobre la llengua amenaçada

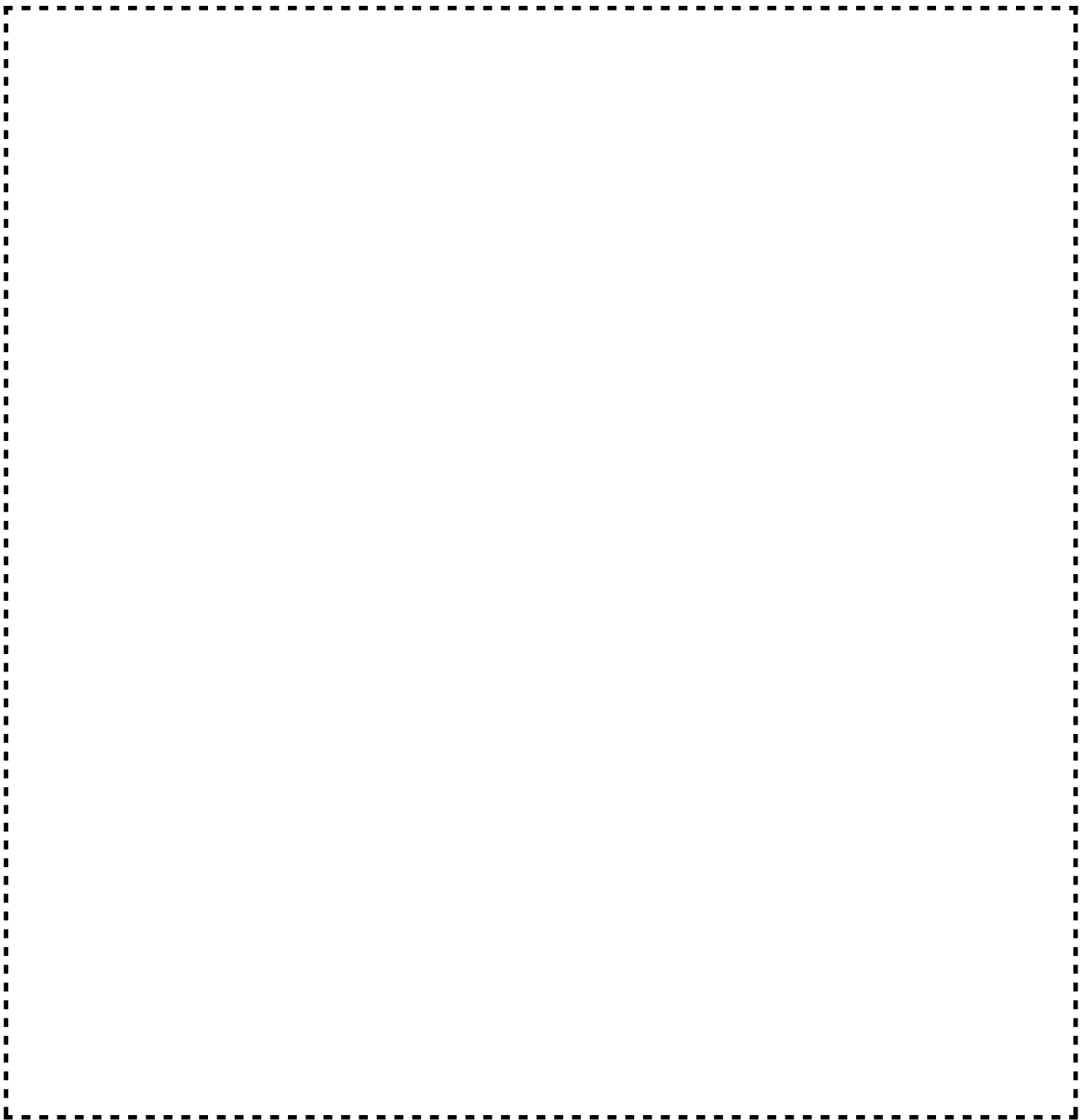
- ❖ Quina és?
- ❖ De quina família lingüística és?
- ❖ On es parla?
- ❖ Quants parlants té?

❖ El nostre aprenentatge

- ❖ Què he après durant les classes?
- ❖ Què és el que més m'ha agradat?
- ❖ Què és el que t'ha semblat més difícil?
- ❖ Quines coses de les que hem après li podria explicar a una altra persona?

Ara que sabem tot allò que hem d'explicar, només queda fer el guió! Recorda que tota la informació que necessites la tens en el Dossier, només hauràs de **buscar** i **endreçar** tota la informació i decidir com fer l'exposició!

1. Feu un esborrany del guió per a la presentació oral contestant les preguntes de la pàgina anterior. Recordeu que heu de repartir-vos les parts i decidir en quin ordre explicareu cada punt.

2. Ara, agafeu un full en blanc i talleu-lo per la meitat. Agafeu una meitat cada un. Aquest full serà la vostra ajuda durant la presentació oral, apunteu-hi tot allò que necessiteu saber o que us costa recordar!

I a practicar!

Diari d'aprenentatge

Les graelles que trobaràs a continuació són el teu **diari d'aprenentatge**. Cada dia hauràs de fer un petit repàs de tot allò que hem fet a classe i hauràs de valorar la teva feina. D'aquesta manera, podràs saber quines són aquelles coses que domines i saps i quines són aquelles que hauries de reforçar. No pateixis per les respostes, sigues sincer!

Sessió:			
Què hem fet avui?	Què he après?	Què m'ha costat més de fer?	Què m'ha costat més d'entendre?
Com ho he fet avui? He treballat? M'hi he esforçat?			

1. Ets el professor de català de 1rA. Què me'n podries dir del grup? Nivell, comportament, resultats...

Bé ja ho vas veure tu quan vas estar amb nosaltres. Jo diria que són bons nanos, no és un grup que diguis no hi vull anar, quina mandra. Sí que tenen un comportament una mica complicat, difícil... Són un grup molt heterogeni: n'hi ha que tiren molt i n'hi ha uns quants que passen de tot... Els suspesos que tinc són sobretot perquè no entreguen la feina o no vénen a classe, no és un tema de capacitat, al menys així en general.

2. Com es comporten de manera general els alumnes a classe?

Complicat. Parlen molt entre ells, s'aixequen quan volen... sobretot juguen. Les hores de català a més són a mala hora, o a darrera hora o després del pati. Normalment arriben a classe nerviosos, costa que es calmin. No tenim problemes de comportament greus o de faltes a les normes de convivència. Mai m'han faltat al respecte o he tingut problemes així. Més que res, són encara una mica immadurs i juguen. L'altre dia vaig haver de treure el M. per primer cop de classe perquè està molt passota, i a més molesta.

3. Quins són els principals problemes que tens de gestió d'aula?

Que m'escoltin quan parlo, estan tot el temps parlant entre ells i movent-se per la classe, cosa que parin atenció. Com que no escolten, fan preguntes òbvies tot el temps i perdo molt de temps de classe repetint les mateixes coses. No escolten. També n'hi ha un que simplement no vol fer res i ni tansols treu els materials, amb aquest no hi puc fer gaire... La resta del grup més o menys la controlo, depèn de la sessió i del tipus d'activitat que fem.

4. Sobre el Lluç. Què me'n podries dir d'ell?

És un dels moguts de classe, sí. És un nen que té capacitat, quan fa feina treu molt bones notes, però que no té gaire interès, està per altres coses. Jo crec que es TDH o hiperactiu, perquè esta tot el temps movent-se i xerrant per l'aula, costa que escolti i sigui. La darrera avaluació la va suspendre perquè no va entregar-me el dossier. I tenia un 7. Per això dic que no li manca capacitat, però no hi troba la motivació, jo crec que s'avorreix molt sovint, perquè a més és molt ràpid fent els exercicis

5. Quines notes treu a català?

Bones als exàmens i exercicis però després no fa la feina i acaba suspenent... ara no te sabria dir exactament les notes que ha tret. Aquesta avaluació, si m'ho entrega tot, segur que aprova.

6. Hi has identificat actituds anticatalanistes o de poc interès per la llengua?

No sé si serien anticatalanistes... jo crec que ho fan una mica per burreria. Sí que és cert que em costa molt que parli en català, i que sempre té Espanya a la boca... però crec que és per l'edat i per fer gràcia.

7. Per què creus que va canviar el seu comportament durant la SD?

Jo crec que perquè no s'ha avorrit. Com te deia, em fa la sensació de vegades que s'avorreix a classe i no fa les feines per passotisme i desmotivació. Per això crec que la primera sessió ha tingut a veure. Diria que la seqüència presentava algunes dificultats, o el fet que fos un projecte llarg i que anassin per les aules... tot això crec que li ha agradat i per això s'hi va implicar més que de normal. Encara parla de tu, de vegades.

8. Ah si?

Sí, l'altre dia havien d'escriure un text narratiu i un dels personatges eres tu... bé de fet eres el fill de la Pilar i meu... Jo crec que ho va trobar diferents a les tasques que normalment fem i això en certa manera li va fer gràcia.

9. Com valores la feina que va fer, tu que el coneixes?

Això ho diràs tu millor, però jo el vaig veure bé, crec que estava motivat i va fer bona feina.

L'exposició oral per exemple va anar molt bé, i mira que em costa que participi en activitats orals a classe.

10. Res més?

Tu diràs.

11. Res gràcies

Document 7

Entrevista professor de tutora. Feta per correu electrònic. Presentam l'original havent únicament canviat el nom real de l'alumne.

1. Ets tutora de 1rA. Com els definiries com a grup?

És un grup amb bon nivell acadèmic. Més de la meitat del grup aproven tot o suspenen només 1 assignatura. Tot i els bons resultats fallen una mica en el tema lliurament de feines i dossiers, i alguns reconeixen que no estudien prou .

Són nois i noies amb una bona actitud a classe, però molt xerraires.

Les relacions entre ells són complicades. Van començar el curs amb molt bon rotllo, però actualment s'han fet molts grupets i hi han unes 4-5 persones molt rebutjades pel grup.

Respecte a les situacions familiars i personals, tenim uns nois i noies amb molts problemes familiars (separacions traumàtiques, solitud, maltractaments a la llar, alcoholisme...). Aquests problemes costa molt que els exterioritzin i l'institut els serveix de lloc de desconexió.

2. Quin és el comportament general del grup? Què te'n diuen els altres professors?

El professorat està content amb el grup. Només hi han 3 alumnes amb "fitxes d'incidència" (un d'ells el Lluç), però cap ha tingut una sanció que impedeixi l'assistència al centre.

Cal dir que teníem un alumne amb un comportament totalment disruptiu i que va estar expulsat per barralles, però que ha deixat de venir des de el primer trimestre (els S Social porten el cas).

Els professors només es queixen de que xerren massa i sense demanar permís (incontinència verbal) i que alguns són inquietos i una mica pesats (interrumpeixen continuament al professorat). El Lluç és un dels que acumula aquestes queixes.

Quan el professor crida l'atenció als nois/es del grup normalment responen bé.

3. Quins són els principals problemes que heu tingut?

Els principals problemes són:

- L'actitud totalment disruptiva de l'Antonet (que contagiava a alguns companys). Però S. S. ha proposat un canvi de centre.
- Dos alumnes repetidors que no treballen gens, tenen forces faltes i alguns "partes". El Lluç que molesta a vegades.
- No hi ha molta cohesió grupal. Alguns alumnes poc integrats
- Problemes amb l'incorrecte utilització del whatsapp (insults)

4. Tenc interès a saber sobre en Lluç. Què me'n podries dir? Perfil familiar i acadèmic.

Situación familiar d'en Lluç:

Pares separats. Viu amb la mare i una germana gran (que fa 1r de Batx al centre). La mare és molt estricta i està molt disgustada amb el comportament del Lluç a casa i a l'escola. No té bona relació

amb la germana (tambè es queixa molt del seu germà). Fa visites periòdiques al pare, que és molt permissiu i li deixa fer el que vol al Lluç.

Situació acadèmica del Lluç:

Tots els professors estem d'acord que és un nen molt Intel.ligent i espabilat. Podria treure unes notes molt bones, inclús excel.lents.

El noi manifesta que s'avorreix molt a classe.

5. Informació rellevant en el traspàs de primària a secundària?

El Lluç va tenir problemes de comportament i autocontrol a primària. Venia amb l'etiqueta d'un noi mogut i amb un comportament no excessivament dolent, però incorrecte. La informació era "Caràcter difícil, explosiu i mogut. Manca de límits"

El seu nivell acadèmic a primària era Mig

6. Quines són les notes d'enguany d'en Lluç?

Notes Lluç.

Primera avaluació. – NA en Ciències i Tecno/ AN castellà, català i ètica/ AE anglès / AS la resta.

Segona avaluació. - NA en Anglès, Català i Ciències/ AN en Tecno, socials i ètica/ AS en la resta.

7. Com es porta a la teva assignatura?

A la meva assignatura es porta bastant bé, doncs li agrada molt l'E.F. Es nota que es molt mogut i necessita bellugar-se.

8. Com es porta a les altres assignatures? Què te'n diuen els altres professors?

8.- Ha tingut molts problemes de comportament amb el professor de ciències i la professora de VIP. En general es queixen de les intervencions fora de lloc i de no acceptar les normes.

Les nostres llengües.

Dossier d'aula

Nom: _____

[Redacted Name]

Data: _____

6-3-19

Abans d'endinsar-nos en el nostre projecte, m'agradaria fer-vos algunes preguntes i que hi pensem una miqueta tots plegats. No t'amoïnis si no saps les respostes, ben aviat les sabràs! Contesta les següents preguntes:

1. Quantes llengües creus que es parlen al món? En sabries dir 8?

Jo crec que al món es parlen
154 idiomes.

Si els estudiava podria arribar a parlar: 405

2. I a Catalunya, quantes llengües creus que s'hi parlen? Sabries dir quines són?

Es parlen moltes, degut a l'emigració

Frances, galleg, alemanya...

Català, castellà, aranès o LSC.

3. I aquí, a La Pineda, quantes llengües creus que s'hi parlen? Moltes o poques?

A la pineda es parlen molts idiomes

I com ho farem?

Recorda que el nostre objectiu és saber quantes llengües es parlen a l'institut. Com ho faries?

1. A continuació et proposo diferents maneres per aconseguir la informació que necessitem. Avalua-les!

1 : no hi estic gens d'acord, no funcionaria

5: quina bona idea, segur que funcionaria!

- a. Anar per l'escola preguntant a la gent quines són les llengües que parla.

1 2 3 4 5

- b. Posar una llista al passadís i que la gent hi apunti les llengües que parla.

1 2 3 4 5

- c. No cal ni que ens ho preguntem, a l'institut només es parla català i castellà!

1 2 3 4 5

- d. Repartir-nos les classes entre nosaltres i preparar unes preguntes concretes.

1 2 3 4 5

Fem un joc!

1. Apunta totes les llengües que els teus companys i el professor diguin:

Coneixem 30 llengües?

1	Xolox	16	Jamaica
2	Alemany	17	Mexica
3	Frances	18	Belga
4	Català	19	Llatí
5	Angles	20	Romanès
6	Àrab	21	Austriac
7	Xinès	22	talpa rusa
8	Gal·les	23	Hindi
9	Portugues	24	Pensabi
10	Japonès	25	Noruec
11	Paixto	26	Holandès
12	Coreà	27	Maori
13	Grec	28	Fines
14	Italià	29	Búlgar
15	Rus	30	Espanyol

Sabies que utilitzes paraules de llengües que ni tansols coneixes? Saps què és un ponxo, oi? Potser en tens un per l'hivern. Doncs la paraula 'ponxo' ve de la llengua tehuelche, una llengua d'Argentina que només té 5 parlants. Quants cops has jugat als tobogans del parc? Doncs mira, 'tobogan' és una paraula de la llengua miquemaque, una llengua que parlen devers 8.000 persones a Canada i als Estats Units. Mira per on! Tenim la diversitat ben a prop i no ho sabem... t'animes a descobrir-la?

[Adaptat de Barrieras 2003:7,13]

Contesta les preguntes següents:

1. Diguès si les següents frases són CERTES o FALSES tenint en compte allò que acabes de llegir

a. La Diversitat Lingüística són totes aquelles llengües que es parlen al món. Les que coneixem i les que no coneixem, les que són lluny i les que són a prop. *Cert* ✓

b. Podem saber amb certesa quantes llengües es parlen al món *Fals* ✓

c. Totes les llengües tenen 1 milió de parlants *Fals* ✓

d. La majoria de llengües tenen més d'un milió de parlants *Fals* ✓

e. La paraula 'tobogan' ve de la llengua miquemaque, una llengua d'Argentina *Cert* ✓

2. On es parlen les llengües que tenen molts pocs parlants (menys de 100)? Per què tenen tan pocs parlants?

Són a Austràlia o als Estats Units ✓

3. 'Tobogan' i 'poncho' són paraules que ens han arribat a través d'altres llengües. A continuació hi ha una llista amb altres paraules que també han fet un llarg viatge per arribar al català. Classifica-les:

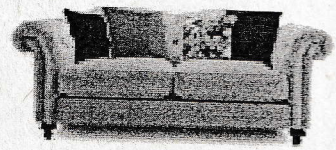
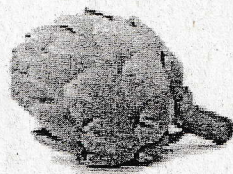
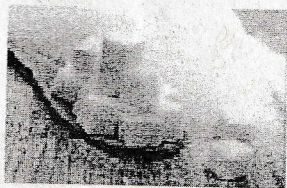
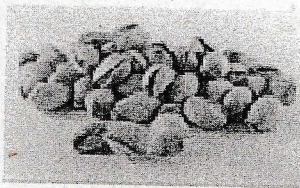
kiwi, barbacoa, pantalons, nyu, corbata, cangur, iogurt, samarreta, morsa, jaguar, corbata, tomàquet

Roba	Animals	Menjar
Pantalons, corbata	Nyu, Cangur, morsa	Kiwi, Barbacoa
Samarreta, corbata	Jaguar, tomàquet	iogurt

Els **manlleus** són aquelles paraules de la nostra llengua que hem agafat d'altres llengües, algunes molt llunyanes com el miquemaque i d'altres més properes, com l'euskera. Les llengües sempre **comparteixen** i s'intercanvien **paraules**. Mira de quines llengües vénen les paraules de l'exercici anterior:

PARAULA	LLENGUA	ON ES PARLA?
kiwi	maorí	Nova Zelanda
barbacoa	araucà	Xile
tomàquet	nahuatl	Mèxic
iogurt	turc	Turquia
pantalons	francès	França
samarreta	euskera	País Basc
corbata	serbocroat	Sèrbia i Croàcia
nyu	bantú	Àfrica
jaguar	tupí	Brasil
cangur	guugu	Austràlia
morsa	lapó	Finlàndia

4. Observa les següents imatges. Les paraules que utilitzem en català per anomenar-les també són manlleus. En aquest cas, vénen de l'àrab. Sabries dir-ne la paraula?

Bess

Sucra

Alacnofo

Soga

FESTUC.

Espanya és un país amb una gran riquesa lingüística: s'hi parlen 12 llengües diferents! A més, aquestes llengües pertanyen a dues famílies lingüístiques diferents: les romàniques, la gran majoria, i les semítiques (l'àrab i l'amazic). També es parla, però, l'euskera o basc. Coneixies aquesta llengua? Doncs mira, és una de les llengües més antigues d'Europa! I a més, és una llengua aïllada! A banda de les diferents famílies lingüístiques, a Espanya també tenim dues llengües de signes: l'espanyola i la catalana. De fet, tot i que molta gent no ho sap, al món hi ha tantes llengües de signes com comunitats sordes, quasi 300! O és que pensaves que tota la gent que no hi sent utilitza la mateixa llengua de signes? Si nosaltres que hi sentim tenim tantes llengües diferents, perquè hauria de ser diferent en el seu cas?

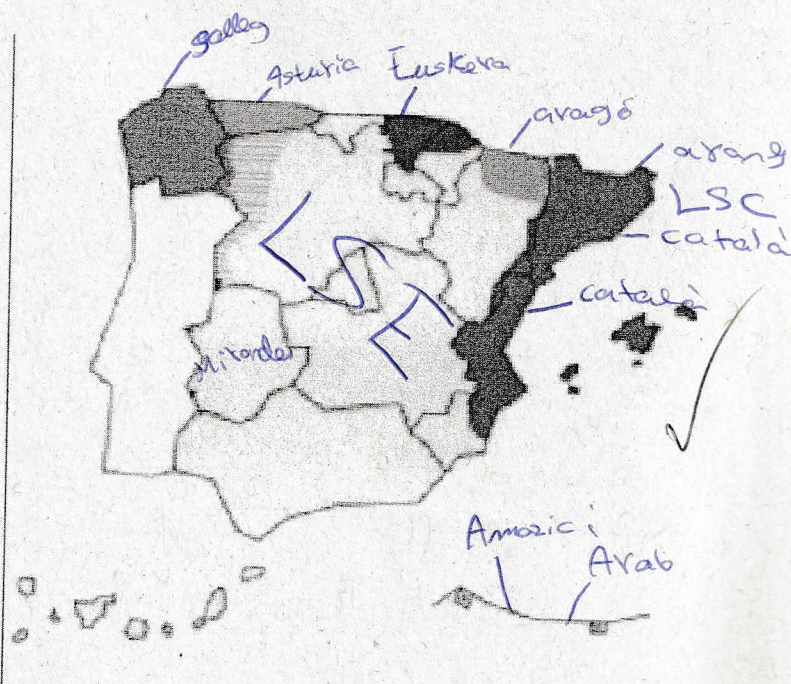
Malauradament, moltes d'aquestes llengües, com per exemple l'aragonès o l'asturià, tenen cada cop menys parlants... Això vol dir que, si no fem res, possiblement desapareguin d'aquí a no molt de temps. Quina llàstima, no trobes?

Contesta les preguntes següents:

1. Mira el següent mapa i la llista de llengües proporcionada i intenta col·locar totes les llengües en el lloc on es parlen.

Les llengües que es parlen són:

1. Castellà
2. Català
3. Gal·lec
4. Euskera o basc
5. Aragonès
6. Asturià
7. Mirandès
8. Amazic
9. Àrab
10. Aranès
11. Llengua de Signes Espanyola
12. Llengua de Signes Catalana

2. A continuació trobaràs els números de l'1 al 5 en diferents llengües. Fixa't en les paraules i intenta esbrinar quina llengua no pertany a la família lingüística en qüestió.

a.

Llengües Romàniques

Llengua 1	Llengua 2	Llengua 3	Llengua 4
un	un	bat	uno
dos	dous	bi	due
tres	tres	hiru	tre
quatre	catro	lau	quattro
cinc	cinco	bost	cinque

b.

Llengües eslaves

Llengua 1	Llengua 2	Llengua 3	Llengua 4
edin	üks	eden	jeden
dva	kaks	dva	dwa
tri	kolm	tri	trzy
cetiri	neli	stiri	cztery
pet	viisi	pet	piec

Ja tenim les dades!

Caram, ja som a meitat de camí! Ja tenim totes les dades, ara només falta que en traiem tota la informació, que l'ordenem i, sobretot, que l'analitzem!

Com que soc molt tafaer m'agradaria saber com va anar la recollida de dades. Mira el quadre que tens a continuació i omple'l avaluant el teu company.

Avaluació del company

Nom del company			
Classe que us va tocar			
Preguntes	0	1	2
Va participar en l'elaboració del discurs oral	☒	☐	☐
Va practicar la tasca	☐	☒	☒
Va parlar en català tota l'estona	☐	☒	☐
Va explicar tot allò que li tocava, no va oblidar-se de res	☒	☐	☐
Va guardar silenci mentre s'omplien els qüestionaris	☐	☒	☐
Va acomiadar-se del grup	☐	☐	☒
Va ser educat i va agrair la col·laboració	☐	☒	☐

1. Hi va haver algun problema en la recollida de dades? Quins?

No va haver ningun tipus de problema

2. Què canviaries si hi tornéssis a anar?

L'ho de parlar en català

3. Et va fer vergonya parlar a la classe? Perquè creus que va ser així?

No em va fer vergonya

b. Informació sobre els alumnes. Apunta de cada qüestionari a la següent taula la informació que se't demana.

Nom	Núm. de Qüestionari	Quantes llengües parla?	Quines llengües són?	Quina és la llengua materna?	On ha nascut?
Miquel V.	0	7	Català, castellà, anglès, alemany, bambara, rus i euskera	català	Mallorca
Hye Yeon	1	5	inglés, castellà, català, Coreà Rus	Inglés	
J	2	4	Català, castellà, Anglès, Pakistaní	Castellano	
Soukayna	3	4	Català, Anglès, castellà, Arab	Àrab i Castellà	
Ripandip	4	5	Català, Anglès, Indi Castellà	castellà	
	5	3	Català, Castellà, anglès		
Jose P.	6	4	Català, castellà, Francès, English	Català	

Nom alumne	Núm. de Qüestionari	Quantes llengües parla?	Quines llengües són?	Quina és la llengua materna?	On ha nascut?
Amelia	7	3	Català Castellà Anglès	Castellà	
Nazara	8	3	Castellà Alemany Català		
	9	4	Francès Català Castellà Anglès		
Larva	10	3	Català Castellà Anglès	Castellà	
Ariadna	11	5	Gal·lec Portuguès Català Castellà Anglès	Català i castellà	
Xeraes	12	3	Català Castellà Anglès	castellà	
Oscar	13	3	Catceca Castellà Anglès	Castellà	
Omar	14	2	Català Castellà	Castellà	

Ja tenim tots els qüestionaris buidats i la informació ben endreçada i classificada. Ara només ens queda treure'n les conclusions i ja haurem aconseguit el nostre primer objectiu: saber quantes llengües es parlen a l'institut i quines són.

Contesta les següents preguntes:

a. Quantes llengües es parlen a la teva classe? 15

b. Quines són? castellà, català, anglès, Alemany, Francès, Galleg, portuguès, coreà, rus, pakistani, Arab, Indi, Punjabi, Itàlia

c. Quines són les tres llengües més parlades? Posa-les en ordre.

Castellà, català i anglès

d. Quantes llengües parla la persona més multilingüe de la classe?

Parla 6 llengües

Ara hauríem de posar tots els resultats en comú per saber les dades generals.

a. Quantes llengües es parlen a 1r d'ESO? _____

b. Quantes llengües es parlen a 2n d'ESO? _____

c. Quantes llengües es parlen a 3r d'ESO? _____

d. Quantes llengües es parlen en total? _____

e. Quina és la llengua més parlada? _____

f. A part del català i del castellà, quina és la llengua més parlada?

1. Tria el tema que millor resumeixi el text.

- a. Les llengües d'Amèrica
- b. Les llengües amenaçades
- c. La colonització

2. Per què és curiosa la història de l'apayaneco?

Es curiosa perquè era la primera llengua que
va morir i tenia parlants vius.

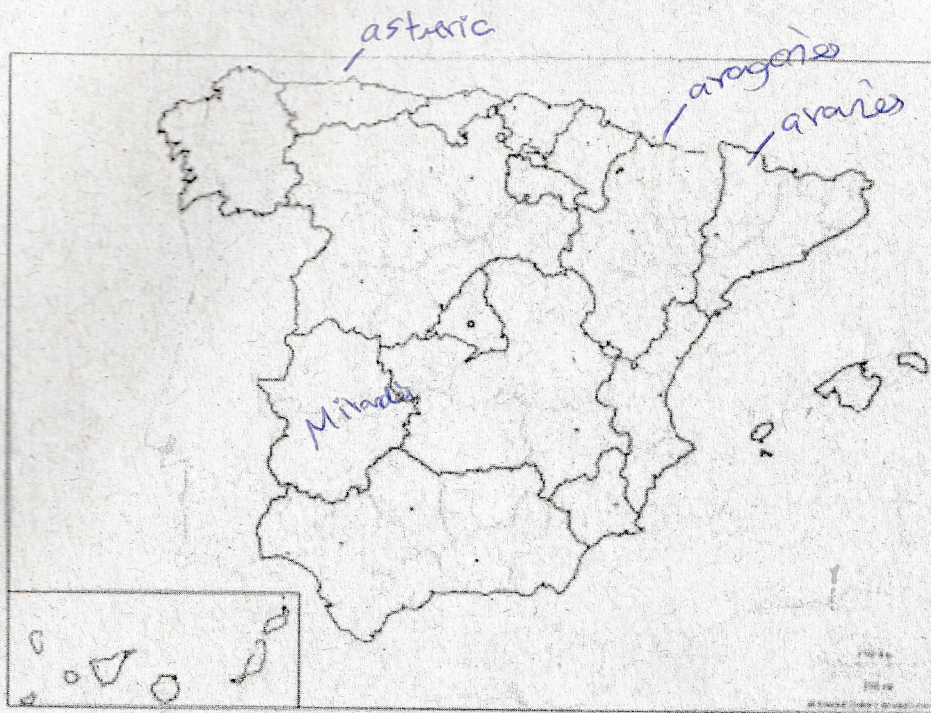
3. Per què moren les llengües? On hi ha més llengües amenaçades?

Perquè la gent deixa de parlar-les.

4. Imagina que ets un dels 10 darrers parlants del chol, una llengua d'Amèrica. Com et sentiries? T'agradaria?

M'agradaria perquè podria ensenyar a la gent.
M'agradaria més.

5. A Espanya es parlen 4 llengües amenaçades: l'asturià, l'aranès, el mirandès i l'aragonès. Sabries col·locar-los en un mapa?

6. L'any 2000 el català el parlaven uns 10 milions de persones. L'any 2017, en canvi, el parlaven 9'7 milions. Això vol dir que ha perdut gairebé 300 mil parlants en 17 anys. Creus que el català és una llengua amenaçada? Per què sí? Per què no?

No, no es una llengua amenaçada

Perquè es parla sempre en un lloc fixe

7. Busca a internet informació sobre una llengua amenaçada i omple la següent fitxa. Pots triar-la d'entre les que surten al text o buscar-ne tu una.

- Nom: Bambara
- On es parla: ~~Níger~~ - Congo - Senegal
- Número de parlants: 2.700.000
- Família lingüística: Níger-Congo

El bambara no
és amenaçada.

Ara et toca a tu. Busca a la xarxa tota la informació necessària per poder omplir les següents fitxes.

Podeu buscar la informació en els materials que el professor ha portat i en els següents enllaços:

_Promotora Española de Lingüística: <http://www.proel.org/index.php?pagina=presentacion>

_Viquipèdia

_<http://www.unesco.org/languages-atlas/es/atlasmap.html>

a) Sobre la llengua que us ha tocat

Llengua	Corea
Família lingüística	Són llengües coreanes
Llocs on es parla	.
Número de parlants	73.233.270
Manlleu en català	No hi ha cap
Número de parlants a la classe	1
On estudiar aquesta llengua aquí a Catalunya.	En una academia
Vocabulari bàsic	안녕하세요. annyeonghaseyo 작별 인사 이반 Jagbyeol insa Ivan

Te'n recordes de tot?

Durant el nostre procés de recerca hem après moltes coses: a organitzar i repartir la feina, a fer qüestionaris, a treure'n informació i a buscar-ne de nova a la xarxa. Caram, quantes coses! En fem un resum?

Col·loca els següents termes allà on calgui:

llengües aïllades, ~~família lingüística~~, ~~diversitat lingüística~~, ~~mantleu~~, llengües amenaçades

- ❖ La diversitat lingüística són totes aquelles llengües que es parlen al món: devers 5000.
- ❖ Agrupem les llengües dintre de la mateixa família lingüística quan provenen de la mateixa llengua mare. En serien un exemple les llengües romàniques.
- ❖ Aquelles llengües que no tenen família lingüística les coneixem com a llengües aïllades.
- ❖ Els mantleus són aquelles paraules que algunes llengües prenen d'unes altres. En serien exemples les paraules 'sucre' i 'carxofa', que vénen de l'àrab
- ❖ Aquelles llengües que tenen molts poquets parlants i que no tenen garantida la seva supervivència són les llengües amenaçades.

Preparem el plafó!

Ara ja només ens queda passar les fitxes que penjarem al plafó a net. Recorda, cada parella ha de fer dues fitxes: una de la llengua de l'escola que us ha tocat i l'altra sobre una de les dues llengües amenaçades que vas triar fa uns dies. Ho tens tot al dossier, cerca-ho!

1. Omple les fitxes que el professor ha repartit amb tota la informació necessària. Para-hi atenció i fes-ho amb cura, que això ho penjarem!
2. A continuació trobaràs tot el que hem fet per arribar a contestar la pregunta que ens vam fer al principi: "quantes llengües es parlen a La Pineda?". El problema és que les frases s'han desordenat. Posa-les en l'ordre que toca:
 - a. Hem extret la informació dels qüestionaris i l'hem endreçada. ⁵
 - b. Hem fet unes fitxes lingüístiques. ⁶
 - c. Hem après diferents coses sobre la diversitat lingüística i les famílies lingüístiques. ²
 - d. Hem elaborat els nostres propis qüestionaris. ⁷
 - e. Hem anat als ordinadors i hem buscat informació sobre les llengües de l'escola i sobre les llengües amenaçades ³
 - f. Hem anat a les classes amb els nostres qüestionaris i hem recollit les dades que necessitàvem ⁴

L'ordre correcte és:

d c e f a b
d c f a e b

Document 9

Transcripció exposició oral Lluc. Grabació amb ordinador. 22/III/2019. Duració 3'47".
Minutació: 11:55 - 15:02

[LLUC: me debe dos euros!]

MIQUEL: Venga, escoltam es companys!

ALUMNE: Bieeeeeen!

LLUC: Hola, Bon dia som laitor i livan i us venim a explicar el nostre qüestionari que vam fer a 3rA. Ens vam trobar 14 llengües. Entre les quals dirà el meu company:

AITOR: El pakistaní, el punjabi, el italià, el francès, el anglès el portuguès el català el castellà el àrab . 14 llengües.

MIQUEL: i les dues llengües que us han tocat quines han estat?

LLUC: El coreà, que el parlen setanta tres milions de persones i es parla a Corea Xina i Japo. i no té cap manlleu en català i es pot estudiar a l'escola oficial d'idiomes de Barcelona.

AITOR: A mi m'ha tocat el àrab. que es parla el número de parlants és de 315 mil milions, no, 315 milions sí i els països que es parla es Argèlia Qatar i 22 altres països més. Un manlleu es aima, que voldria ir els nomades del nord d'Àfrica.

LLUC: Jo he après que hi ha moltes llengües que tenen pocs parlants i que estan extingint i que moren moltes al dia

AITOR: si les llengües amenaçades

MIQUEL: Voltros vos imaginàveu trobar tantes llengües a l'institut? Quantes pensàveu que trobaríem?

LLUC: vuit nou

AITOR: siete ocho

MIQUEL: coneixieu aquestes llengües? que n'heu après?

LLUC: la família lingüística i els manlleus que tenim

AITOR: els números de parlants, no sabia que hi tenia tants parlants.

MIQUEL: vale gràcies al·lots. Idò seguim, amem una cosa bona i una cosa dolenta.

ALUMNE: que s'ho han preparat força bé (fluix)

MIQUEL: més fort que no te senten

ALUMNE: que s'ho han preparat força bé (cridant)

MIQUEL: Sí, que s'ho han preparat molt bé. Val i una cosa dolenta.

LLUC: que estàvem una mica nervisoso. L'aitor sobretot.

MIQUEL: val i una altra

ALUMNE: ningú diu res.

MIQUEL: venga sempre hi ha qualque cosa dolenta que dir, o a millorar, que se pot treballar més... al lots ho heu fet molt bé ningú té res a dir!

Document 10

Transcripció Diari Primera Estada. Únicament s'han sel·leccionat les notes relatives al grup.

20/XI/2018

- ▶ 21 Alumnes. Seuen en taules de dos en dos, excepte a sa columna central que seuen de tres en tres. Hi ha tres files.
- ▶ Començam 10 minuts més tard, encara ningú ha xerrat en català.
- ▶ No hi ha silenci
- ▶ Hi ha una al·lota que seu tota sola davant n'O.
- ▶ Hi ha un alumne que seu darrere totsol: A.
- ▶ També n'hi ha un que seu a un costat (M.). No presta gens d'atenció! Amb ell n'hi ha un que tampoc escolta (I.)
- ▶ Treballen la descripció
- ▶ Hi ha alumnes que ni tan sols han tret paper i boli, tenen sa motxila damunt sa taula.
- ▶ No fan ni puta cas, xerren entre ells, crides i juguen. Es profe no els fa callar.
- ▶ Fan una activitat per parelles. Liada per fer es grups.
- ▶ Dues alumnes queden sense grup. Es professor no diu res.
- ▶ Dibuixen i pinten, no escolten.
- ▶ Hem començat s'activitat, hi h auna noia sola i no és fins tard que se n'adona. Mentre fan s'activitat caos absolut.
- ▶ Va fent voltes demanant per grups.
- ▶ Dos al·lots a darrere se passen sa classe sencera jugant (A. i I.)
- ▶ Pes proper dia: han de dur una fotografia, farem un mural amb totes i després la presentaran i han d'endevinar de qui és cada foto.
- ▶ Xerren en castellà entre ells, amb es professor només 2 (J. i A.)

21/XI/2018

- ▶ Toca hora de lectura
- ▶ Han de triar un llibre i fer-ne una fitxa. No els dóna una consigna clara.
- ▶ És un desastre total, xerren entre ells, s'aixequen, no llegeixen, si ho fan ho fan sobretot en castellà.
- ▶ Ha posat un parte a un nin que realment no s'ho mereix, no ha fet res. (I.)
- ▶ He pactat amb ells: amb jo xerren en català. Dues alumnes (An. i Al) m'han dit que no pensen xerrar-me en català. Que no els agrada i que no en saben. Intent xerrar amb elles però res.

23/XI/2018

- ▶ Molts pocs han duit sa foto que havien de dur.
- ▶ Fan feina per parelles, ses mateixes que s'altre dia. Caos per fer-les.
- ▶ Caos, renou i crits: ningú escolta. Un trull insoportable.
- ▶ Una nina plora a primera fila i n'Ò. no se n'adona.
- ▶ Segueix amb lo que tenia programat tot i que ningú li fa cas.
- ▶ Han de fer un exercici d'una descripció d'un paisatge per parelles. Bastant merder mentres el fan, però més o manco fan feina. Corregixen a sa pissarra. Van sortint alumnes mentres els altres escriuen. Els companys fan rebombori, ningú escolta.
- ▶ Demana silenci cridant, ni puta cas.
- ▶ Els nen juguen.
- ▶ En Lluc i en A. se peguen jugant. Són penterra

28/XI/2018

- ▶ Ha entrat, ha dit bon dia i comença a escriure a sa pissarra sense demanar silenci ni ordre. Tothom crida i xerra.
- ▶ Na P. està girada i xerrant. Casi tothom xerra, no tenen es material preparat.
- ▶ Ningú aixeca sa mà per xerrar: profe, profe profe!!!! criden massa
- ▶ Contesta a es alumnes en concret, en lloc de contestar ses preguntes de manera grupal perquè tothom escolti.
- ▶ He de veure es grup amb altres professors!
- ▶ Treballam ses fitxes de lectura des llibres que han llegit a Club de Lectura.
- ▶ Han de fer una carta a l'autor. Perquè els ha agradat?
- ▶ Se canvien de puesto quan volen i on volen. Canvien es pupitres i tot. Un desastre.
- ▶ Ningú fa feina.
- ▶ No hi ha una tasca clara, no saben què han de fer
- ▶ Es alumnes van acabant sa feina i no hi ha res més per fer. Emprenyen es altres.
- ▶ N'I. no atura, xerra i se aixeca quan vol. No ha fet res.
- ▶ Caos!

30/XI/2018

- ▶ Hem entrat i rebombori total. Tothom dret, cridant i jugant. Demana silenci aixecant un braç. Ni puta cas, han trigat molt.
- ▶ Els explica què farem a la sessió d'avui. Està enfadat.
- ▶ Els fa un sermó pes comportament. Ni cas, riuen.
- ▶ Tres grups no han duit sa foto que havien de dur.
- ▶ N'Ò. col loca ses fotos per fer es mural amb 4 alumnes, tots es altres estan jugant i xerrant. N'I i n'A se peguen jugant. Són penterra.
- ▶ Molts de grups han perdut es paper de teoria i pràctica que necessiten.
- ▶ Fa un repàs des criteris d'avaluació i d'allò que ha de tenir una descripció.
- ▶ Una alumna índia o així està sempre sola, treballa de manera autònoma. En els moments de disbauxa i trull també queda sola i no participa. Segueix sa feina o llegeix. Molt bones notes me diu n'Ò.
- ▶ Hi ha poca atenció, vol començar a fer s'activitat però no li fan ni puta cas.
- ▶ Xerra i xerra però no s'assegura que l'escoltin.

Document 12

Informes de les avaluacions 1 i 2 respectivament.

Resultats de l'avaluació	Grau d'assoliment de les competències
Àmbit lingüístic	
Llengua Catalana i Literatura 1r <i>Quan es concentra fa una feina excel·lent. De vegades, es distreu, però.</i>	AN-Assoliment notable
Llengua Castellana i Literatura 1r <i>És treballador i mostra interès pels nous conceptes; però xerra molt i desconcentra els companys. Ha de controlar l'impuls a l'hora de preguntar i esperar a que li toqui el seu torn de paraula.</i>	AN-Assoliment notable
1a Llengua Estrangera: Anglès 1r <i>Ha de practicar més la lectura en anglès. Aquest assoliment satisfactori fàcilment podria ser un assoliment notable.</i>	AE-Assoliment excel·lent
Àmbit matemàtic	
Matemàtiques 1r <i>Podria tenir millor qualificació si lliurés totes les tasques encomanades i corregís les que estan malament.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit científicotecnològic	
Ciències de la Naturalesa: Biologia i Geologia 1r <i>No treballa, no fa els deures, no estudia la seva nota es de 3 Molesta i no deixa treballar</i>	NA-No assoliment
Tecnologia 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	NA-No assoliment
Àmbit social	
Ciències Socials: Geografia i Història 1r <i>Cal que treballi més i estigui més atent a classe, es distreu amb facilitat.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit artístic	
Música 1r <i>La seva actitud ha de millorar i podrà superar aquesta nota.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Educació Visual i Plàstica 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit educació física	
Educació Física 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit cultural i valors	
Cultura i Valors Ètics 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	AN-Assoliment notable
Matèries optatives	
Optativa de Centre 1r	AS-Assoliment satisfactori

Resultats de l'avaluació	Grau d'assoliment de les competències
Àmbit lingüístic	
Llengua Catalana i Literatura 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	NA-No assoliment
Llengua Castellana i Literatura 1r <i>Malgrat que és treballador, interromp molt el desenvolupament normal de la classe amb comentaris que no venen al cas. L'exposició oral la va copiar d'Internet.</i>	AS-Assoliment satisfactori
1a Llengua Estrangera: Anglès 1r <i>Cal estudiar millor el vocabulari i preparar més les redaccions. Cinc dies no ha fet els deures. Se li dona bé l'anglès i fàcilment pot aprovar quan vulgui.</i>	NA-No assoliment
Àmbit matemàtic	
Matemàtiques 1r <i>Una mica irregular al llarg de l'avaluació. Hi ha moments en què es mostra molt competent i d'altres en què no mostra tant d'interès.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit científicotecnològic	
Ciències de la Naturalesa: Biologia i Geologia 1r <i>Podria millorar si estes mes atent, treballes mes i estudies Parla molt i es distreu</i>	NA-No assoliment
Tecnologia 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	AN-Assoliment notable
Àmbit social	
Ciències Socials: Geografia i Història 1r <i>Tot i que ha superat sense problemes els objectius del trimestre cal que millori la seva actitud a classe.</i>	AN-Assoliment notable
Àmbit artístic	
Música 1r <i>La seva actitud a classe no és bona.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Educació Visual i Plàstica 1r <i>Ha de millorar el seu comportament a classe; xerra molt, es distreu i distorsiona el normal funcionament.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit educació física	
Educació Física 1r <i>Ha aprovat molt justa l'assignatura. Cal que estudiï més per l'examen teòric (va treure un 2,2) i es canviï sempre de roba.</i>	AS-Assoliment satisfactori
Àmbit cultural i valors	
Cultura i Valors Ètics 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	AN-Assoliment notable
Matèries optatives	
Optativa de Centre 1r <i>No hi ha cap comentari</i>	AN-Assoliment notable
Optativa n. 5 Sites and Drive 1r ESO. Curs 18-19. Professor/a: Esther Orduña 1	AN-Assoliment notable

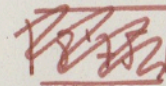
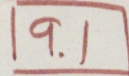
Document 13

Rúbrica d'avaluació Exposició Oral

Rúbrica d'avaluació Exposició Oral

Nom de l'alumne:

	1 FALTA MILLORAR	2 SATISFACTORI	3 BASTANT BÉ	4 MOLTE BÉ	Puntuació
POSTURA CORPORAL	La postura és encongida i no estableix contacte visual amb l'auditori	L'esquena està bastant recta però no estableix contacte visual amb l'auditori	L'esquena recta i de vegades s'estableix contacte visual amb l'auditori	L'esquena està totalment recta i s'estableix contacte visual amb l'auditori amb naturalitat . Les cames estan ben estirades i l'aire surt des de la panxa	3
VOCALITZACIÓ	Es parla amb poca claredat . No s'ha entès	Ha costat d'entendre la parla, no s'ha entès tot	S'ha entès bé però amb alguns errors de dicció	Hi ha hagut una bona articulació i pronúncia . L'exposició s'ha entès molt bé-	84
ENTONACIÓ I FLUÏDESA	No hi ha hagut seguretat en l'exposició. En ocasions mostraven dubtes i ha títubejat . Monòton.	Hi ha hagut més seguretat però segueixen els dubtes . Fa aturades en parlar	Hi ha hagut pocs dubtes i títubejos . Parla força fluida	No s'ha aturat en fer l'exposició i el discurs és fluid i àgil	4
VOLUM	No s'ha sentit amb prou volum. No s'ha projectat la veu	S'ha pogut seguir l'exposició però no s'ha fet amb prou volum	En general s'ha parlat amb bon volum de veu. En ocasions s'ha perdut una mica , però hi ha hagut capacitat de recuperar el volum.	S'ha utilitzat un volum de veu adequat i tots han pogut seguir l'exposició	4
ADEQUACIÓ A LA CONSIGNA	No s'han tractat tots els temes que s'havien consignat i la informació és desordenada	Es tracten alguns dels temes consignats però manca informació i ordre en l'exposició	Es tracten tots els temes consignats i l'exposició és ordenada però no aporta informació extra	Es tracten tots els temes consignats i l'exposició és ordenada i, a més, s'incorpora informació nova o nous temes.	34
TREBALL EN EQUIP	Massa individualista . No hi ha planificació	La presentació mostra certa planificació . Desequilibri en les intervencions dels membres	Tots els membres mostren conèixer la presentació de manera global i participen de manera equitativa	L'exposició mostra planificació i treball col·laboratiu	3

= 22/24